ПРОГРАМА

ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СИТОВО

2021-2028 г.



ПРИЕТА С РЕШЕНИЕ НА ОБЩИНСКИ СЪВЕТ – СИТОВО

№.....

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение 3

Раздел I. Анализ на средата 6
1. Природо-географски фактори 6
1.1. Географска характеристика, местоположение и граници 6
1.2. Административно – териториална характеристика 7
1.3. Релеф, поземлени и горски ресурси 9
1.4. Почви и полезни изкопаеми 10
1.5. Климат 11
1.6. Води и хидрографска мрежа 14
2. Социално-икономически фактори 15
2.1. Демографски и социални характеристики 15
2.2. Икономически показатели 18
3. Анализ по компоненти на околната среда 26
3.1. Атмосферен въздух 26
3.2. Води 33
3.3. Земи и почви 50
3.4. Зелена система и биоразнообразие 55
4. Анализ по фактори на въздействие върху околната среда 71
4.1. Отпадъци 71
4.2. Шум 89
4.3. Здравно-хигиенни аспекти на околната среда 91
5. Управленски и финансови фактори 92
5.1. Структура на управлението на дейности, свързани с ОС 92
5.2. Сътрудничество с други институции и организации 95
5.3. Общински бюджет и финансиране на дейностите по ОС 96
5.4. Информиране на обществеността 103

Раздел II. SWOT АНАЛИЗ 103

Раздел III. Визия за околната среда на общината 105

Раздел IV. Цели на програмата за опазване на околната среда 105
1. Генерална стратегическа цел 105
2. Специфични цели 106

Раздел V. План за действие 108

Раздел VI. Организация за изпълнението на програмата 118

Раздел VII. Мониторинг и контрол 119

Раздел VIII. Нормативна и стратегическа рамка 120

Списък на таблиците, фигурите, схемите 125

Списък на често използваните съкращения 126

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1 - Раздел „Лечебни растения“ към Програма за опазване на околната среда на община Ситово 2021-2028 г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската Програма за опазване на околната среда (ПООС) за периода 2021-2028 г. се разработва на основание чл.79, ал.1 и ал.2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и се приема от Общинския съвет. Тя е необходима, за да се постигне устойчиво решаване на екологичните проблеми на територията на община Ситово, запазване на доброто състояние на околната среда и формиране на адекватна политика на Общината за ефективно и целесъобразно използване на наличните ресурси. Настоящата Програма е разработена в условията на приемственост спрямо предходни общински екологични документи, стопански, финансови и други проучвания за територията на община Ситово. При изготвянето на Плана за действие към ПООС е обърнато специално внимание на Общия устройствен план на община Ситово и Плана за интегрирано развитие на общината за периода 2021-2027 г. за постигане на съвместимост с целите, проектите и дейностите по опазване на околната среда

Основните задачи, които се поставят с Програмата, са свързани с актуалните проблеми по опазване на средата, бъдещите инициативи за снижаване на вредните последици от човешката дейност, както и изготвяне на работен план, съдържащ схеми и организация на изпълнение, начини на финансиране, отговорни звена, методи за контрол, превантивни дейности и др. В ПООС се поставят и задачи за интегриране на икономическите и социалните цели с тези по опазването на околната среда при планиране на общинските дейности и създаването на оптимална екологична обстановка.

Целите на програмата се свеждат до следното:

- Определяне на най-важните екологични проблеми на общината и предприемане на съответните мерки за отстраняването им;
- Обвързване на бъдещите дейностите и проекти на общинска администрация, заложени в програмата с националните, световни тенденции и стратегии по управление на околната среда;
- Насочване на силите на общинските и държавни органи, частния и държавен бизнес, граждански сдружения, научни организации и гражданството към изпълнение на заложените в плана мерки и дейности за предотвратяване на нови замърсявания;
- Определяне на източници за финансиране (национални и международни програми, европейски фондове и др.).

Програмата се основава на следните **основни принципи**:

Устойчиво развитие

Устойчивото развитие се дефинира като развитие, което „посреща потребностите на настоящото поколение без да е в ущърб на възможността бъдещите поколения да посрещнат собствените си нужди”. То се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда. Тази концепция предполага устойчив икономически ръст, намаляване на бедността, справедливо разпределение на националното богатство, подобряване на общественото здраве и качеството на живот, като същевременно се намалява замърсяването на околната среда, предотвратяват се бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие.

Опазване на природните ресурси

Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие. Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им. Невъзобновяемите ресурси следва да се използват рационално и разумно, включително и като бъдат налагани ограничения върху използването на стратегически и редки природни ресурси и тяхната замяна в потреблението с алтернативни ресурси и синтетични материали.



Принцип на превенцията и предпазливостта

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта, представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве следва да се избягват.

Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че:

- да причинява минимални изменения на околната среда;
- да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве;
- да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали;
- да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите;
- да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване.

Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни научни данни не следва да бъде възприемана като основание за непредприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда, в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики и в тези на национално, регионално и местно равнище.

Субсидиарност на политиките

Този принцип се основава на децентрализиране на процеса на вземане на решения. Необходимо е все повече компетенции и отговорности да бъдат трансферирани в посока от централно към регионално и местно равнище. Органите на регионалното и местното управление са по-близо до проблемите и в някои случаи до правилните решения за справянето с тях.

Замърсителят плаща за причинените вреди

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме екологичните разходи, за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

Прилагане на чисти технологии

Необходимо е да се насърчава въвеждането на „чисти технологии" и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат „най-добри налични техники" в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, както и „добри земеделски практики" в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (FAO).

Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на съобразени с опазването на околната среда технологии, иновации, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.



Потребителят плаща

Всеки, който ползва природни ресурси и услуги следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

Споделена отговорност

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

Достъп до информация за околната среда

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да й бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

Основанието за правомощията на органите на местната власт по отношение на процесите на управление на околната среда се съдържа в Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА), в който е посочено, че местното самоуправление се изразява в правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е предоставил в тяхна компетентност, включително в сферата на опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси (чл.17).

Специалният Закон за опазване на околната среда вменява на кметовете на общини функцията на компетентен орган по опазване на околната среда (чл.10, ал.1, т.6). Като такива, на тях са възложени редица задължения за управление на компонентите и факторите на околната среда на територията на общината (чл.15, ал.1).

В тази връзка, ПООС на община Ситово съдържат раздели, които са обособени по компоненти и фактори на околната среда и следват както разпоредбите на специалните закони, така и другите национални планове и програми, които се приемат в отделните сектори, като въздух, води, почви, отпадъци, шум. Поставен е акцент върху използването в максимална степен на наличните и потенциални благоприятни възможности, оползотворяването на природните ресурси чрез неутрализиране на заплахите, които средата поставя:

- преустановяване замърсяването на водите и почвите - изграждане на канализационни системи и съоръжения за пречистване на отпадъчните води;
- подобряване състоянието на екосистемите и биологичното разнообразие;
- развиване на екологосъобразно земеделие и отстраняване на факторите, водещи до деградация на почвите и влошаване на агротехническите им показатели;
- разширяване и усъвършенстване на системата за управление на отпадъците;
- намаляване замърсяването на атмосферния въздух и ограничаване на шумовите емисии.

Програмата за опазване на околната среда на община Ситово 2021-2028 г. е документ с отворен статут, с възможност за периодично допълване, доразвиване и разширяване на обхвата, в съответствие с настъпилите промени в приоритетите, в екологичното законодателство и в стратегическото развитие на държавата, засягащо общината.

Избраният подход за разработването на Програмата съответства на одобрените от МОСВ методически указания. Основният използван инструментариум в разработката е стратегическото планиране, почиващо на социално-икономически, целеви, проблемен и SWOT анализи. ПООС поставя началото за решаване на екологичните проблеми, натрупани през последните години, чрез привличане на всички заинтересовани страни за участие.

РАЗДЕЛ I. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1. Природо-географски фактори

1.1. Географска характеристика, местоположение и граници



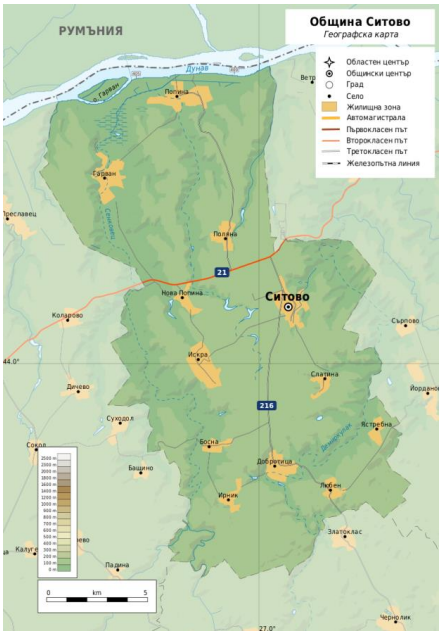
Община Ситово е разположена в североизточната част на Дунавската хълмиста равнина и на север граничи с река Дунав. Територията и заема централните северни части на област Силистра в Северен централен район (СЦР) от ниво NUTS 2. Община Ситово граничи на изток с община Силистра, на юг с община Дулово, на запад с община Главиница, а на север с река Дунав. Всички съседни общини се намират на територията на област Силистра.

Фиг. 1: Карта на област Силистра

Община Ситово е една от 7-те в област Силистра. Тя е на шесто място по територия и на шесто място по население в областта. В Ситово към края на 2020 г. живеят 4886 души или 4,57% от населението на област Силистра (106852 души) и 0,64% от населението на СЦР.

Средната гъстота на населението в община Ситово (18,11 души на кв. км.) е значително по-малка от средните стойности за област Силистра (37,96), както и от средната гъстота за страната (63,47) и за СЦР (52,73 души на кв.км.).

По брой населени места (12), община Ситово се нарежда на шесто място в областта. Селищната система в общината е добре изградена. В границите й са включени 12 населени места - общинския център село Ситово и още 11 села.



Фиг. 2: Карта на община Ситово

Общинският център - село Ситово е разположен на 27 км от областния град Силистра, на 101 км от град Русе, на 193 км от град Варна , на 232 км. от гр.Бургас, на 393 км. от гр.Пловдив и на 410 км. от столицата на Република България – град София.

1.2. Административно – териториална характеристика

Съгласно настоящото административно-териториално деление на страната село Ситово е общински център на едноименната община. Селищната система на общината е добре изградена. В границите й са включени 12 населени места - общинския център село Ситово и още 11 села.

Общинският център се намира в централната източна част на територията на общината. На север от село Ситово в близост до река Дунав разположени селата Поляна, Гарван и Попина. На запад е разположено село Нова Попина, а на юг и югозапад, са разположени селата Искра, Слатина, Ястребна, Босна, Добротица, Ирник и Любен.

Таблица 1: Разстояния в км от с. Ситово до всички населени места в общината

Населено място	Разстояние км.
с. Босна	9,3
с. Гарван	15,2
с. Добротица	8,5
с. Ирник	11,5
с. Искра	7
с. Любен	11,9
с. Нова Попина	8,9
с. Поляна	7
с. Попина	15,6
с. Слатина	4,3
с. Ястребна	16,8

Източник: https://www.bgmaps.com/

Забелязва се, че част от населените места са сравнително отдалечени от общинския център, като 5 от тях са на разстояние над 10 км., а 6 села са на разстояние от 4,3 до 9,3 км. Положителен е факта, че няма прекалено отдалечени селища и най-далечното е на 16,8 км.

Съгласно Единния класификатор на административно-териториалните и териториалните единици (ЕКАТТЕ) на НСИ - към 21.07.2020 г., населените места са в общината са категоризирани както следва:

Таблица 2: Категоризация на община Ситово и съставните ѝ населените места

№	ЕККАТЕ	Аадминистративно-териториалната единица	Категория
1	SLS32	община Ситово, област Силистра	5
№	**ЕККАТЕ**	**Наименование на населеното място**	**Категория**
1	66665	с.Ситово	5
2	05757	с. Босна	6
3	14547	с. Гарван	7
4	21693	с. Добротица	6
5	32799	с. Ирник	8
6	32839	с. Искра	5
7	44495	с. Любен	7
8	51901	с. Нова Попина	8
9	57385	с. Поляна	7
10	57577	с. Попина	6
11	67249	с. Слатина	7
12	87694	с. Ястребна	8

Източник: Национален статистически институт

Съгласно йерархичната система на Националната концепция за пространствено развитие на България за периода 2013-2025 г., с.Ситово е определено на 5-то ниво - 140 много малки градове и села, центрове със значение за територията на съответните общини в селските райони.[1]

Съгласно §1 от Допълнителните разпоредби на Наредба №7/22.12.2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, урбанистичната класификация на община Ситово включва следните категории: 1 средно село с население от 1000 до 2000 д. – Искра. Към малките села с население от 250 до 1000 жители се отнасят 6 села, включително общинския център (Ситово, Босна, Гарван, Добротица, Любен и Попина). Останалите 5 са много малки села с население до 250 жители (Ирник, Нова Попина, Поляна, Слатина и Ястребна). Селищната система на общината е неустойчива. Има едно застрашено от обезлюдяване село – Ястребна, което е с население 4 души към 2020 г.

Териториално населението е сравнително равномерно разпределено. Около 32% живее в северната половина на общината, в село Ситово и селата Нова Попина, Поляна, Гарван и Попина, а 68% в южната положина и останалите седем села, от които най-голямо е село Искра (1877 жители към 2019 г. или 38% от населението на общината).

Фиг. 3: Селищна мрежа на община Ситово



Като физическа структура, селищната мрежа е добре развита и равномерно балансирана в южната, централната и северната част на общината. Дисбалансът (поляритетът) се проявява при демографските, икономическите и функционалните характеристики на отделните населени места. По тази причина и поради относително големия брой населени места, общината има нужда от целево създаване на поне един вторичен опорен център, различен от село Ситово, който да балансира развитието на северната част на района и южната част, в която са разположени повечето населени места. В пространственото развитие на функционалните системи в териториалната структура на общината най-голяма е концентрацията на обществено-обслужващи обекти в общинския център село Ситово. На територията на останалите села също има обществено-обслужващи обекти в зависимост от специфичните им функции и потребности.

В регионален мащаб повечето селища от община Ситово са поставени в позицията на периферни и полу-периферни.

[1] Йерархията на центровете е осъществена чрез оценка на тяхното значение и роля по редица критерии и показатели за динамика на населението и степента на развитие на техните обслужващи административни, икономически, транспортни функции и др.

Периферните територии са най-уязвимите пространства от социално-икономическа гледна точка. Всички те са селски райони, като една част имат стравнително стабилни демографски характеристики, но четири от селата са с население под 100 жители. Основен е проблема с техническа инфраструктура, с липса на заетост и затруднен достъп до социални услуги. Развитието на селищната мрежа е довело до съсредоточаване на основните административни, промишлени, обслужващи и културни дейности в село Ситово, село Искра и село Добротица.

1.3. Релеф, поземлени и горски ресурси

Релефът на община Ситово е разнообразен, като в по-голямата част е равнинен и ниско хълмист. Според физико-географското райониране на България, община Ситово се намира в североизточната част на Дунавската хълмиста равнина. Характерните за района Лудогорско и Добруджанско плато, са дълбоко просечени от речната мрежа. Приблизително по линията Тутракан - Добрич реките губят оттока си и продължават подземно да текат към р. Дунав. Техните суходолия са най-характерната местна релефна особеност. Поради всичане във варовиковите пластове реките образуват живописни каньони, дълбоки до 100-120 м. На места по Дунавския бряг са развити свлачищни зони, но на територията на общината няма изявени такива. Съществува характерен наклон в северна посока, като надморската височина варира от 150 м. на юг до 50 м. на север, типични са дълбоките (на места над 60 – 70 м.) спрямо околния терен суходолия. Крайните южни райони попадат в обсега на северната, ниска част на Лудогорското плато. Максималната надморска височина се намира в най-южната част на общинската територия, южно от село Ирник – 164,2 м.н.в., а най-ниската – 11 м.н.в., на брега на река Дунав, североизточно от село Попина.

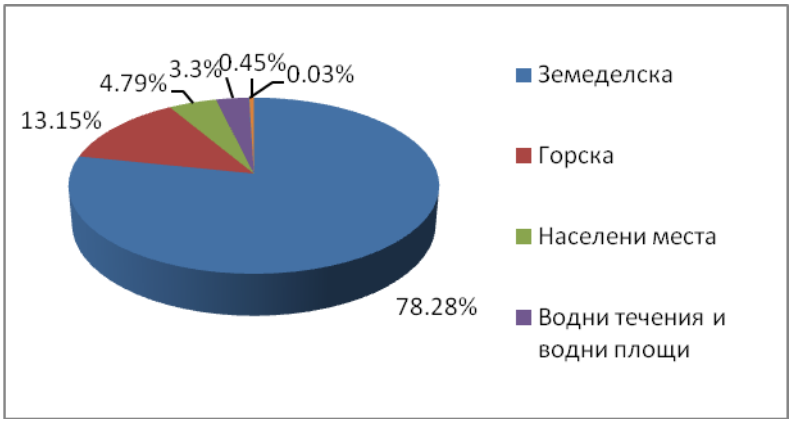
Таблица 3: Баланс на територията на община Ситово (дка)

Общо	Земеделска	Горска	Населени места	Водни течения и водни площи	За добив на полезни изкопаеми	За транспорт и инфраструктура
271018	212156	35641	12979	8913	105	1224

Източник: Национален статистически институт

Около 91,43% от територията на община Ситово се състои от земеделски и горски площи. Най-голям относителен дял в територията на общината заемат земеделските площи – 212 156 дка (78,28% при средни за страната 58%). На второ място горските територии – 35 641 дка (13,15% при средно за страната 35%). Населените места и другите урбанизирани територии са 4,79% или 12 979 дка. Водните площи заемат 3,3% от територията на общината, а площите за транспорт и инфраструктура 0,45%. Териториите за добив на полезни изкопаеми заемат 0,03%.

Графика 1: Разпределение на площта на община Ситово по видове територии



Източник: Национален статистически институт

В северната част на община Ситово, между селата Гарван и Попина, под формата на буква „Г“ се простира Попино-Гарванската низина (10 кв.км.) с надморска височина от 12 до 40 м. В Бръшлянската низина се намира най-голямата в България защитена местност „Калимок-Бръшлен“, а в Попино-Гарванската - защитената местност „Гарвански блата“. Широкото разпространение на варовиците е предпоставка за развитие на карстов релеф. По поречието на река Дунав са се образували острови, обрасли с богата растителност.

Характерът на релефа е благоприятен за развитието на механизирано земеделие. Хълмистите части с наклонени терени и високите части на Дунавския бряг са подходящи за лозови и овощни насаждения.

1.4. Почви и полезни изкопаеми

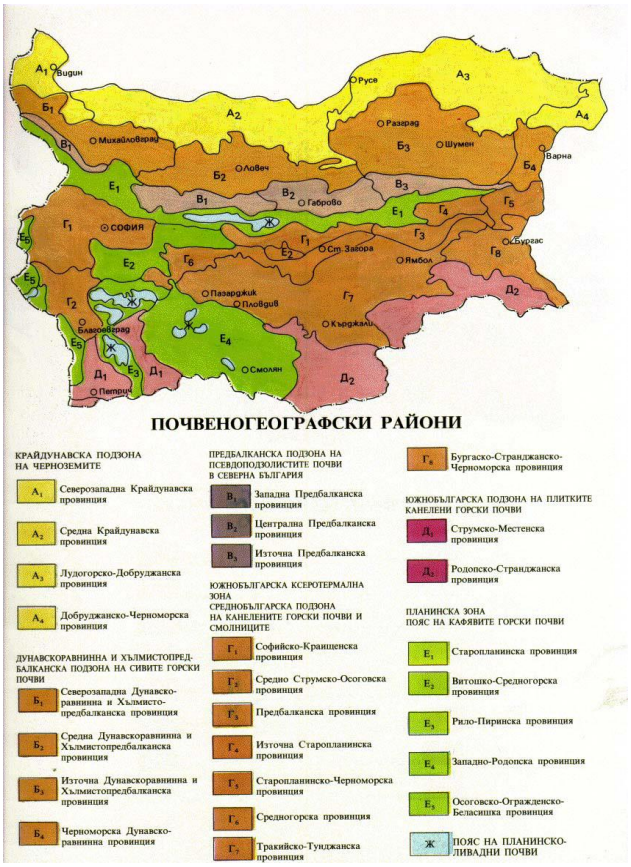
Почви

Община Ситово спада към Севернобългарската лесостепна почвена зона, в границите е на Долнодунавската почвена подобласт /която е част от Карпатско-Дунавската област/. Територията заема части от Дунавско-Добруджанската област и Лудогорска почвена област. Плодородните почви в съчетание с хидроклиматичните особености са в основата на земеделската специализация на общината.

Характерно за цялата територия е преобладаващият дял на черноземни почви и техни разновидности - чернозем, излужен чернозем, оподзолен чернозем.

Азоналните, делувиално-ливадни почви са характерни основно по крайбрежието на р. Дунав. Антропогенни почви са образувани основно в резултат на изменения във връзка със селскостопанското използване (обработка на земята, торене, напояване и др.) и изменения под влияние на съвременната селищна среда във връзка с бита на населението.

Фиг. 4: Почвено-географско райониране на територията на България



Почвената покривка е тясно свързана с естеството на геоложката основа, с особеностите на релефа, с характера на климатичните условия, спецификата на растителността и стопанската дейност на човека. Преобладаваща почвообразуваща скала е льосът – типичен и глинест.

Почвите се характеризират с голямо разнообразие, като преобладаващите почвени типове в община Ситово са: излужените черноземи, глинестите и песъчливо-глинестите почви.

Излужените черноземи са 27,7%, слабо излужени черноземи 46,8%, силно излужени черноземи 16,4%, тъмносиви горски 5,8% и други 3,3%. Количеството на хумуса в горния слой е 2,2-3,0%. Свързаните с тяхното разпространение обработваеми земи се отличават на места със значителен наклон, които е дал възможността да се прояви деградивния ефект на плоскостната, линейна и ветрова ерозия. Почвената реакция в хумусния хоризонт е неутрална. Водния режим на почвите е добър, като позволява производително изразходване на и без това недостатъчните валежи. Естественото плодородие на излужените черноземи е добро.

Ерозията се проявява главно в плоскостно отнасяне на почвения слой и в ровинна ерозия. Най-силно засегнат от ровинна ерозия е Дунавският бряг. Тя застрашава функционирането на изградени водовземни съоръжения в терасата на р. Дунав. Особенно остър е проблема в с. Попина, което захранва територии на общината с вода. Проявления има и ветровата ерозия, поради равниния и открит релеф и периодично силните ветрове.

Полезни изкопаеми

Територията на област Силистра и в частност на община Ситово не е богата на минерални суровинни източници. По долинните склонове на суходолията се разкриват скални участъци за строителни материали - варовици. Находища за кариерно добиване на кредни меки декоративни варовици за облицовка има в районите на с. Ирник – община Ситово, с. Подлес – община Главиница, с. Златоклас – община Дулово При с. Колобър са проучени залежи на каолин с мощност на пласта около 18 м (перспективно за експлоатация). По крайбрежието на река Дунав има находища на инертни материали (чакъл, пясък).

На територията на Община Ситово не са открити находища на рудни изкопаеми. Терена е изграден изключително от седиментни скали – варовици, мергели и техните разновидности. Природно богатство за общината е намиращата се в землището на с. Ястребна кариера за добив на варовик, която е публична държавна собственост. Общата й площ е 40.158 дка с доказани геоложки запаси от 2 835 600 куб.м. варовик. Варовиците са предимно седиемнтни от долна креда-горен барем, порцелановидни бели, плътни, покрити с плеистоценски чакъли, които преминават в кватерни пясъци и льосовидни глини.

Съгласно БДС варовиците отговарят на изискванията за производство на бетон 1,2, и 3 група до марка 30 МРа и трошен камък за пътни основи и асфалтови покрития. На територията на общината се намира и кариера Слатина с площ 56,832 дка, разположена в землището на с. Слатина, представляваща публична общинска собственост. Друг източник за добив на известно количество инертни материали – баластра и пясък за местни нужди е р. Дунав, чието дъно е песъчливо с дълбочина 6-7 метра.

1.5. Климат

Климатът е умерено-континентален с четири сезона, но има някой особености, продиктувани от релефа и надморската височина. Характеризира се с горещо лято и студена зима. Пролетта в Ситово настъпва сравнително рано, което е типично за този район на Дунавската равнина. Периода от март до юни включва значителни валежи. Средните годишни амплитуди и средните годишни минимални и максимални температури в най-ниските и най-високите части от района на общината не се различават съществено. Средната януарска температура е -2,0°C / 4,0°C, а средната температура през най-топлите летни месеци юли и август е 16°C. Средната годишна температура е 14 °C.

„Среднодневният максимум“ (плътна червена линия) показва средната максимална дневна температура за всеки месец от годината за община Ситово.

„Среднодневният минимум“ (плътна синя линия) показва средната минимална дневна температура. Горещите дни и студените нощи (пресечени червени и сини линии) изразяват средната дневна температура в най-топлия ден и средната-нощна температура в най-студената нощ от месеца за последните 30 години.

Фиг. 5: Средни месечни температури и валежи в община Ситово

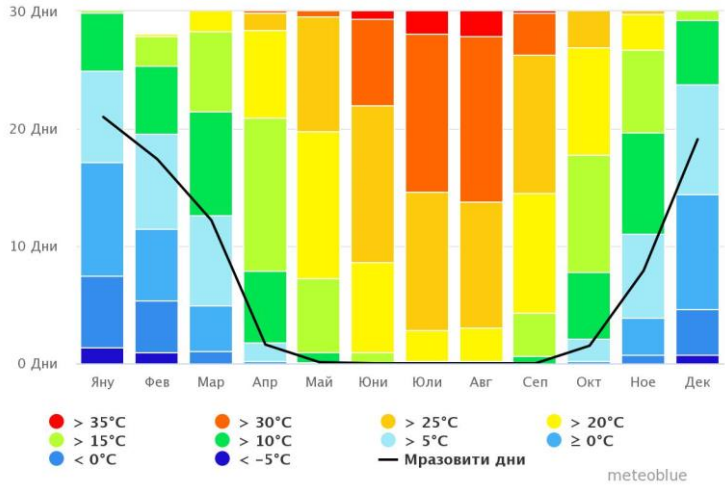


Източник: www.meteoblue.com/bg

„Среднодневният максимум“ (плътна червена линия) показва средната максимална дневна температура за всеки месец от годината за община Ситово.

„Среднодневният минимум“ (плътна синя линия) показва средната минимална дневна температура. Горещите дни и студените нощи (пресечени червени и сини линии) изразяват средната дневна температура в най-топлия ден и средната-нощна температура в най-студената нощ от месеца за последните 30 години.

Фиг. 6: Максимални температури по месеци в община Ситово

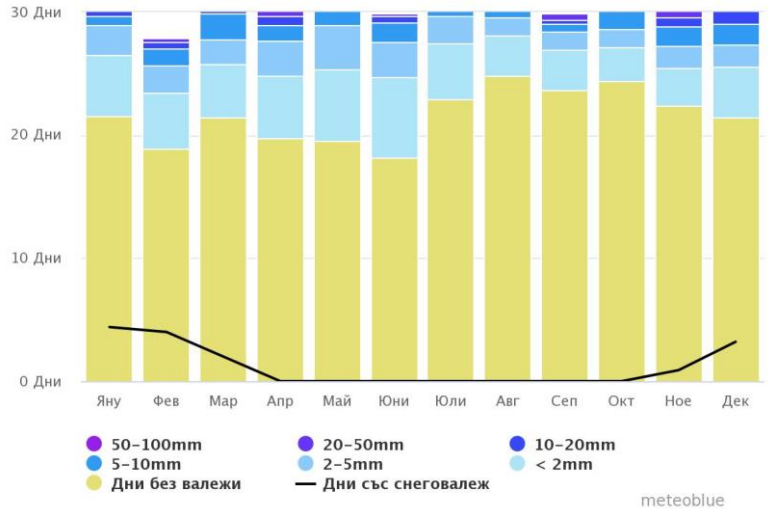


Източник: www.meteoblue.com/bg

Най-високите летни температури се проявяват през месец юли. Лятото е сухо и горещо – средната юлска температура е 22,8ºС. Есента е продължителна и топла, зимата е сравнително студена. Характерни за Дунавската равнина са честите и продължителни мъгли, не само покрай река Дунав, но и във вътрешните части на общината. Ранните есенни и късните пролетни мразове не позволяват развитието на ранно и късно зеленчукопроизводство. По крайбрежието на р. Дунав средната годишна температура е с 0,6ºС по-висока от останалата територия на общината. Средногодишната температура (по поречието на река Дунав), на въздуха е около 11.2°C, максимална през юли (24.7°C), и минимална през януари (-1.6°C). Средната зимна температура е под нулата (-1.5°C), средната лятна температура е 21.6°C.

Средната относителна влажност по крайбрежието е 75-80%, а за останалата територия на общината – 71-73%.

Фиг. 7: Средногодишно количество на валежите в община Ситово



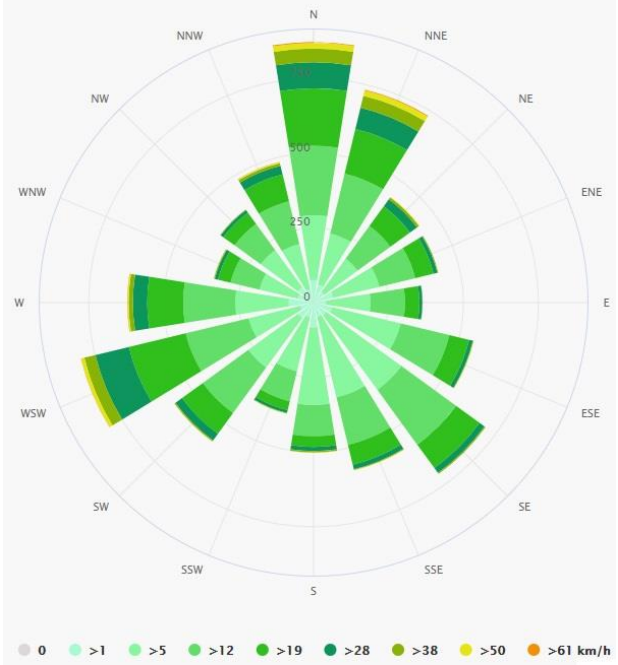
Източник: www.meteoblue.com/bg

Максимумът на валежите е през пролетта и началото на лятото, а минимумът е в края на лятото и през есента. В пряка връзка с валежите са и засушаванията. Най- голям брой засушавания с продължителност над 10 дни има в края на летния сезон. Снежната покривка не е устойчива, достига 20-30 см и се задържа 50-60 дни. През последните две години валежите са недостатъчни и разпределението им е неравномерно.

През 2020 г. има пролетни и летни засушавания, които са най-сериозните за последните 10 години. Снежната покривка има неустойчив характер и е със сравнително малка средна дебелина. Първата снежна покривка се образува сравнително късно (10-12 декември), а последната изчезва сравнително по-рано (20-28 февруари).

Студените северни и западни ветрове създават условия за образуването на поледици по откритите и равни части, които причиняват повреди на насажденията и културите.

Фиг. 8: Роза на ветровете на територията на община Ситово



Източник: www.meteoblue.com/bg

Розата на вятъра показва колко дни в годината вятърът духа от определена посока.

В района преобладаващи са североизточните и западни ветрове. Те духат главно през зимния период и пренасят студени въздушни маси.

През пролетта и лятото преобладаващи са източните ветрове, а през есента посоката на ветровете най-често е от юг.

В северната част на общината преобладават западните и североизточните ветрове, които в крайдунавските низини се ориентират по направление на реката. През зимата силните ветрове понякога продължават по няколко денонощия и причиняват снегонавявания по пътищата, обледеняване на ел.проводниците, почти пълно отвяване на снежната покривка и измръзване на есенниците. Полезащитните пояси са недостатъчни.

За южната част на общината са характерни много силните северозападни ветрове, които духат през преходните сезони. През летния период се разразяват гръмотевични бури, придружени с поройни валежи, често и с градушки. Равнинният релеф и откритостта му във всички посоки способства за добра проветряемост, но същевременно създава условия за ветрова ерозия.

От гледна точка на разгледаните климатични елементи за климата на района, най-общо може да се каже следното:

1. Климатът в района е умерено-континентален, характеризиращ се с горещо лято и студена зима. Лятото е сухо и горещо, като в неговият край се оформя трайно засушаване. Пролетта и есента са сравнително топли сезони.
2. В района се наблюдава общ недостиг на валежи и последващи летни засушавания.
3. Районът се характеризира със средна относителна и абсолютна въздушна влажност, като по баланс на овлажняване е отнесен към засушлива зона с дефицит от 150-250 мм.

Очакваните промени в климата на общината са свързани с отчетената за България обща тенденция към затопляне, както и увеличаване честотата на екстремните метеорологични и климатични явления като засушавания, проливни валежи, гръмотевични бури и градушки.

Предвижданията са за намаляване на годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха, като минималната температура се повишава по-бързо от максималната и намалява дебелината на снежната покривка. Това води до изместване на горната граница на широколистните гори към по-голяма надморска височина, увеличаване на недостига на вода в почвата, промяна в ареалите на редица видове и загуба на биоразнообразие.

1.6. Води и хидрографска мрежа

Територията на община Ситово се отнася към Черноморската отточна област, като се отводнява от притоци на р. Дунав. Североизточната част на Дунавската равнина се характеризира с липсата на повърхностно течащи води. Приблизително по линията Тутракан - Добрич реките губят оттока си и продължават подземно да се оттичат в р. Дунав. Максимумът на оттока е през пролетта, обусловен от максимума на валежите и снеготопенето.

Общината Ситово е бедна на повърхностни водни ресурси. Речната мрежа в пределите на общината се отнася към Дунавския водосборен басейн. Общината граничи с р. Дунав по крайбрежието на селата Гарван и Попина. По северната граница на община Ситово, на протежение от 12 км. (от км. 398 до км. 410, километрите се броят нагоре от устието на реката) преминава участък от долното течение на река Дунав.

С изключение на река Дунав на територията на общината липсват повърхностно течащи води. При силни дъждове и при топенето на снеговете по суходолията протичат водни течения, които по-късно и през лятото пресъхват. При поройни дъждове водите приижат с голяма сила и унищожават всичко в коритата си. През територията преминават две големи суходолия, дълбоко всечени сред околния терен. Първото от тях (западното) е на река Сенковец (Сазлъка, Сенкувча, Кулак, десен „приток“ на Дунав). То навлиза в пределите на общината югозападно от село Ирник на 108 м.н.в. Преминава западно от селата Ирник, Босна, Искра и Нова Попина, източно от с.Гарван и се „влива“ в блатото Лещава (Гарванско блато) на 12 м.н.в., което се

оттича в река Дунав. В източната част на общината, от юг на север преминава второто голямо суходолие на територията ѝ – Демиркулак (Дуванкулак, Дерменкулак, което се „влива“ в езерото Сребърна). То навлиза в общината южно от село Любен на 88 м.н.в, минава северозападно от него и западно от село Ястребна и североизточно от село Слатина навлиза в община Силистра на 42 м.н.в.

На територията на община Ситово са изградени 12 микроязовири, водите на които се използват за напояване на обработваеми земи в региона, както и за рибовъдство. Съгласно Закона за общинската собственост след проведени търгове, язовирите са отдадени под наем. По-големи от тях са: „Искра“, „Нова Попина-1“, „Ситово-1“, „Поляна“, „Добротица-1” и др.

Територията на Общината е бедна на водни ресурси. Порьозността на льосовата покривка, и окарстената варовикова основа, заедно с оскъдните валежи и слабия наклон на релефа са комплекс от обстоятелства, определящи липсата на повърхностно течащи води. Водния режим се определя от дъждовните води и снеготопенето.

Подземните води са разположени в два хоризонта, които се използват за водоснабдяване на селищата през летните месеци. Територията е с неголяма гъстота на хидрогеографската мрежа. Граничещата с общината р. Дунав в участъка ѝ от десет километра е единствената дрениращa артерия на повърхностните и подземни води.

На територията на общината няма открити водоизточници с минерална вода или термални извори.

2. Социално-икономически фактори

2.1. Демографски и социални характеристики

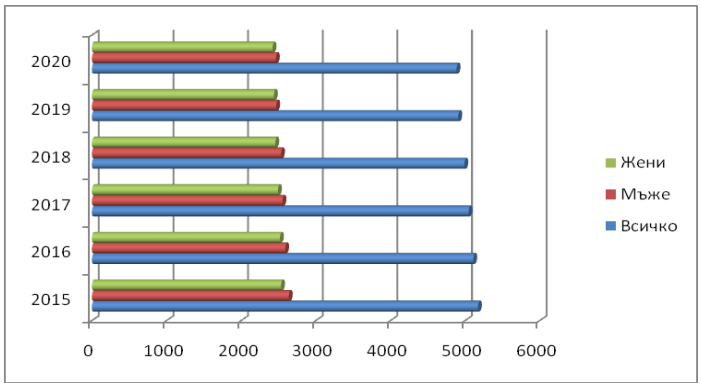
Демографските ресурси с техните образователни и квалификационни характеристики са един от решаващите фактори за местното развитие и растеж.

Таблица 4: Население в община Ситово 2015 – 2020 г.[2]

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Всичко	**5173**	**5110**	**5047**	**4991**	**4909**	**4886**
Мъже	2638	2590	2554	2534	2470	2465
Жени	2535	2520	2493	2457	2439	2421

Източник: Национален статистически институт

Графика 2: Динамика на населението в община Ситово 2015-2020 г.



В община Ситово през последните шест години населението намалява с около 6% или с 287 души през 2020 г. спрямо 2015 г. Към 31.12.2020 г. в общината живеят 4886 души, 50,4% от които мъже и 49,6% жени. В село Ситово живеят около 13%, а в останалите 11 населени места 87% от жителите на общината.

[2] *Към датата на изготвяне на настоящата Програма за опазване на околната среда НСИ все още няма публикувани данни за броя на населението през 2021 г. и официални окончателни резултати от извършеното Преброяване на населението и жилищния фонд през 2021 г*

Таблица 5: Население под, в и над трудоспособна възраст по пол 2017 - 2020 г.

	2017			2018			2019			2020		
	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени
Общо	**5047**	**2554**	**2493**	**4991**	**2534**	**2457**	**4909**	**2470**	**2439**	**4886**	**2465**	**2421**
Под трудоспособна[3]	677	362	315	683	361	322	677	358	319	661	356	305
В трудоспособна[4]	2789	1566	1223	2755	1554	1201	2714	1502	1212	2723	1511	1212
Над трудоспособна[5]	1581	626	955	1553	619	934	1518	610	908	1502	598	904

Източник: Национален статистически институт

През 2020 г. под трудоспособна възраст е 13,5% от населението на община Ситово. За сравнение относителният дял на населението до 15 години в област Силистра е 14,7%. Възрастните над трудоспособна възраст в община Ситово са 1502 души или 31% от населението. Около 55,5% е делът на хората в трудоспособна възраст на 15 и повече години.

Таблица 6: Население по възрастови групи в община Ситово 2016-2019 г.

Възраст	2016	2017	2018	2019
Общо	**5110**	**5047**	**4991**	**4909**
0 - 4	200	200	205	202
5 - 9	200	202	219	217
10 - 14	240	217	213	209
15 - 19	242	252	232	238
20 - 24	244	210	191	184
25 - 29	243	253	258	249
30 - 34	261	252	237	229
35 - 39	295	302	299	286
40 - 44	328	312	298	295
45 - 49	401	407	401	368
50 - 54	353	350	372	390
55 - 59	340	348	349	353
60 - 64	371	347	329	325
65 - 69	446	434	433	394
70 - 74	380	380	380	387
75 - 79	313	312	305	301
80+	253	269	270	282

Източник: Национален статистически институт

Населението на община Ситово продължава да застарява. Към 2019 г. децата до 14 г. са едва 12,79% от жителите на общината, а възрастните над 60 годишна възраст – 34,41%.

По данни на НСИ населението в община Ситово на възраст между 0-19 г. намалява с 16 жители за последните 4 години. Населението между 20-59 г. намалява с 111 жители или с 4,5%. Населението между 60-80+ г. намалява с 74 души.

Таблица 7: Естествен прираст на населението на община Ситово 2015-2020 г.

Година	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2015	43	17	26	114	61	53	-71	-44	-27
2016	44	19	25	93	59	34	-49	-40	-9

[3] Под трудоспособна възраст - до 15 навършени години.
[4] В трудоспособна възраст - жени от 16 до 61 години и 2 месеца и мъже от 16 до 64 години и 1 месец за 2018 г.
[5] Над трудоспособна възраст - тези граници са до навършването на 61 години и 2 месеца за жените и 64 години и 1 месеца за мъжете.

2017	33	17	16	93	51	42	-60	-34	-26
2018	40	22	18	103	48	55	-63	-26	-37
2019	35	20	15	93	54	39	-58	-34	-24
2020	40	21	19	104	60	44	-64	-39	-25

Източник: Национален статистически институт

Естественият прираст на населението е отрицателен, средно по минус 60 души на година, като през 2020 г. е минус 64 души. Средногодишният брой на живородените деца в община Ситово за периода 2015-2020 г. е 40. Средната смъртност за изследваните години е 100 човека годишно.

Таблица 8: Заселени, изселени и механичен прираст в община Ситово 2015-2020 г.

Година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2015	209	106	103	82	30	52	127	76	51
2016	98	39	59	112	47	65	-14	-8	-6
2017	131	49	82	134	51	83	-3	-2	-1
2018	166	67	99	159	61	98	7	6	1
2019	129	44	85	153	74	79	-24	-30	6
2020	173	79	94	132	45	87	41	34	7

Източник: Национален статистически институт

Механичният прираст на населението се променя динамично, като през 2015 г. достига + 127 души, а през 2020 г. е +41 души. Средногодишно населението на община Ситово за периода 2015-2020 г. се увеличава от миграция с около 134 човека, което оказва положително влияние върху демографските процеси.

По данни на ГД ГРАО (http://www.grao.bg) населението на община Ситово по постоянен адрес намалява с около 3% през 2020 спрямо 2015 г. и към 31.12.2020 г. е 6 295 души. Населението по настоящ адрес за анализирания период също намалява с 3% и към 31.12.2020 г. е 5 413 души.

Таблица 9: Население по постоянен и настоящ адрес в община Ситово 2015-2020 г.

Постоянен адрес		Настоящ адрес	
2015 г.	**2020 г.**	**2015 г.**	**2020 г.**
6476	6295	5568	5413

Източник: Национална база данни „Население" - http://www.grao.bg

Графика 3: Сравнителна характеристика на населението по постоянен и настоящ адрес 2015-2020 г.



В общината всички населени места са села и населението е разпределено по следния начин – с. Искра – 38,23%, с. Ситово - 13,42%, с. Любен и с. Попина – 22,02%. Прави впечатление факта, че общинския център не е най-голямо по население селище в общината. Застрашени от обезлюдяване са селата с население под 100 жители – Ястребна, Нова Попина, Ирник и Слатина.

Таблица 10: Население по населени места в община Ситово 2016-2019 г.

Община/населено място	2016	2017	2018	2019	2020
Община Ситово	**5110**	**5047**	**4991**	**4909**	**4886**
с. Босна	360	356	353	345	344
с. Гарван	314	303	282	261	259
с. Добротица	367	362	367	356	349
с. Ирник	73	71	71	68	64
с. Искра	1828	1853	1877	1877	1873
с. Любен	640	637	629	629	623
с. Нова Попина	62	60	63	64	57
с. Поляна	154	151	131	119	125
с. Попина	512	481	464	452	465
с. Ситово	710	688	673	659	652
с. Слатина	85	80	76	75	71
с. Ястребна	5	5	5	4	4

Източник: Национален статистически институт

По данни от последното преброяване на населението към 01.02.2011 г., в населените места на община Ситово живеят 2038 домакинства Домакинствата са основните генератори на битови отпадъци в общината.

Актуални данни за броя на домакинствата ще има до края на 2022 година, след като бъдат обработени данните от новото преброяване на населението и жилищния фонд от НСИ направено през 2021 г.

Тенденциите на намаляваща раждаемост и застаряване на населението, се наблюдават в област Силистра и СЦР, но са симптоматични и за страната като цяло. Това изправя пред сериозни предизвикателства бъдещото функциониране на системите на социално осигуряване и подпомагане, здравеопазване, образование и публични финанси в общината. Респективно ще окаже влияние върху количеството генерирани отпадъци и събираемостта на такса „Битови отпадъци“, като източник на средства в Общинския бюджет.

2.2. Икономически показатели

Икономическото развитие на община Ситово през последните години се характеризира с различна динамика. Основните отрасли в местната икономика са дърводобива, дървообработката, хранително-вкусовата промишленост, селското стопанство и търговията.

Таблица 11: Брой нефинансови предприятия по основни икономически дейности 2016-2020 г.

Отраслови сектори	2016	2017	2018	2019	2020
Общо	**113**	**112**	**107**	**111**	**113**
Селско, горско и рибно стопанство	52	56	55	52	53
Преработваща промишленост	10	13	9	9	11
Строителство	-	-	-	-	-
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	32	34	29	30	33
Транспорт, складиране и пощи	-	-	-	-	-
Хотелиерство и ресторантьорство	5	5	4	5	5
Операции с недвижими имоти	6	4	4	3	3
Хуманно здравеопазване и социална работа	-	-	-	-	-
Други дейности	-	-	-	-	-

Източник: Национален статистически институт

Броят на предприятията в Ситово се запазва относително постоянен брой през изследваните пет години. Общия им брой в началото и края на периода е 113. Нови предприятия периодично възникват в сектор селско, горско и рибно стопанство и в сектор търговия. През 2020 г. най-голям относителен дял имат предприятията, работещи в областта на селското и горско стопанство – 53 броя или 47% от фирмите на територията на общината.

В сектор „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети ” работят съответно 29%, в сектор „Преработваща промишленост” около 10%. Броят на фирмите занимаващи се с хотелиерство и ресторантьорство е 5 и съставлява 4% от фирмите в община Ситово.

Таблица 12: Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия 2016-2020 г.

Години	Произведена продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Разходи за дейността	Печалба	Загуба	Заети лица	Наети лица
2016	52326	71508	55119	62937	8031	383	748	649
2017	67704	83145	67741	70976	11023	71	808	707
2018	65190	83676	66103	74434	8588	191	804	697
2019	69249	109093	84308	94865	13101	131	773	685
2020	77068	103502	89396	94976	8240	443	729	641

Източник: Национален статистически институт

Икономическата нестабилност, COVID кризата и неблагоприятната бизнес среда не се отразяват значително на развитието на предприятията в община Ситово. Произведената продукция в тях през 2020 спрямо 2016 г. се увеличава с 24 742 хил. лева. Приходите от дейността бележат ръст от 31 994 хил. лева, а нетните приходи от продажби нарастват със 34 277 хил. лева. Разходите за дейността нарастват от 2016 до 2020 г. с 32 039 хил.лева.

Печалбите на местните фирми през 2019 г. нарастват спрямо 2016 г. с 5070 хил. лева и достигат 13 101, но след това намаляват през 2020 г. до 8240 хил. лева.

В община Ситово най-голям е относителният дял на микро предприятията с персонал до 9 заети лица. Технит брой към 2020 г. е 99 или 88% от предприятията в общината. Останалите 12% са малки предриятия, които имат персонал от 10 до 49 служители.

Таблица 13: Сравнителна характеристика на средната брутна годишна работна заплата в лева

Години	Лева
2016	6947
2017	7457
2018	7869
2019	8651
2020	9807

Източник: Национален статистически институт

Средната брутна годишна работна заплата в община Ситово за 2020 г. е 9807 лева, което е с 41% повече спрямо 2016 г. Възнагражденията в общината остават значително по-ниски спрямо средната годишна работна заплата за страната за 2020 г. – 16687 лева, средна заплата за област Силистра – 11 727 лева и за Северен централен район 13 330 лева.

В община Ситово са относително добре развити животновъдството и растениевъдството и функционират предприятия на хранително-вкусовата промишленост. Важен фактор за развитие на местната икономика е близостта до административния и индустриален център в областта – град Силистра, което осигурява пазар за реализация на местната продукция. Достъпа до важното търговско пристанище в град Русе създава добри условия за износ на международните пазари. От голямо значение е граничното местоположение на община Ситово, създаващо добри предпоставки за износ на местни земеделски продукти в Република Румъния.

Икономическите дейности в общината са концентрирани предимно в село Ситово, село Искра, село Добротца, село Попина които се явяват и зони на локална икономическа гравитация.

Състоянието на местната икономика се определя и влияе от много на брой и различни по естество фактори, които биват както вътрешни, така и външни. В тази връзка е важно да се определи икономическото състояние на заобикалящите общината територии, което детерминира средата за нейното развитие, позицията на общината спрямо съседните й общини, наличните й сравнителни предимства и потенциали за растеж, както и основните ограничители за икономическия подем. Средната брутна годишна работна заплата и доходите на населението в общината са важен показател за определяне размера на такса „Битови отпадъци".

Промишленост

Община Ситово е типична селска община. Икономиката й се развива на база наличните местни ресурси и традиционни производства. Икономиката на община Ситово се развива на база наличните местни ресурси и традиционни производства. Промишлеността е сред основните структуроопределящи отрасли, но няма водещо икономическо значение. Преобладават предприятията в леката промишленост и дърводобива.

Основните предприятия развиващи дейност на територията на община Ситово са следните:

- „Виланд" ЕАД - фуражен завод, използващ в голяма степен земеделска продукция от община Ситово;
- „Първи май" АД - гр. Силистра - цех за почистване и белене на слънчоглед в с. Ситово. „Първи май" АД е водеща компания в преработката на маслодайни семена в България и утвърден лидер в търговията със зърнени и маслодайни култури.;
- Месопреработвателно предприятие „Месони" – свинекомплекс в с. Попина. Брандът „Месони" е холдинг от собствени фирми тясно специализирани в сферата на земеделие, фуражопроизводство, свиневъдство, клане и месопреработка. Това я прави една от малкото фирми в България с изцяло затворен цикъл на производство.;
- Цех за люцерново брашно - с. Ситово;
- Цех за зеленчукови туршии – с. Искра;
- Хлебопроизводство хляб и хлебни изделия с. Искра;
- Винарна с Добротица, Фирмата произвежда вино и брашно – мелница;
- Мандри в с. Ситово и с. Искра;
- Цех за производство на дървени палети - с. Ситово.

Колебливите тенденции в развитието на преработващата промишленост говорят за задълбочаващи се проблеми, свързани с ниската конкурентоспособност и липсата на предприемачество. Социалното изражение на тези проблеми е свързано с липсата на работни места и увеличаване на безработицата. От пространствена гледна точка, намалява търсенето на терени за развитие на промишлени производства.

За ефективното функциониране на предприятията е необходимо да се осигури подходяща инфраструктура, която да създава условия за екологично и качествено производство, в т.ч. ефективно управление на различните потоци производствени отпадъци.

В община Ситово има традиции в промишлеността и най-вече в някои подотрасли, които могат и трябва да се използват с цел развитие на местната икономика, повишаване на заетостта и жизнения стандарт на населението.

Третичният сектор е доминиращ в секторната структура, но поради ниският брой на населенито той е недостатъчно развит. Трябва да се очаква, че той ще се развие в периода до 2027 г. и поради очакваното повишаване доходите на населението.

Вторичният сектор и предимно преработващата промишленост е тясно свързана с развитието на селското стопанство. Логично е те да бъдат технологично обвързани. Това

предимно се отнася за лозарството, овощарството и зеленчукопроизводството, които трябва да се реализират не само в прясно състояние, но и в различни форми на извънсезонна консумация /консерви,замразени форми и други/.

Първичният сектор трябва да се насочи главно към производство на нови сортове и видове трайни насаждения и зеленчуци, включително биологични, които ще бъдат приоритетни за финансиране по различни програми на Европейския съюз. Това се отнася и за сектор животновъдство.

Селско стопанство

Селското стопанство е водещ отрасъл за икономиката на община Ситово. Поради равнинния характер на голяма част от терена, значителен дял от земеделските земи се обработват. Основните отглеждани култури са зърнено фуражните – пшеница, ечемик, царевица; техническите – слънчоглед, рапица, тютюн и зеленчуци - тикви, краставици, домати и други. От трайните насаждения най-голям е дела на каисии, сливи и орехи.

Таблица 14: Баланс на териториите в община Ситово по видове собственост към 2021 г.

No	Вид собственост	Имоти (брой)	Имоти %	Площ дка	Площ %
1.	държавна частна	895	3,85	42251,001	15,60
2.	частна	17273	74,21	151630,165	55,97
3.	на религиозни организации	12	0,05	590,533	0,22
4.	общинска частна	618	2,66	5669,135	2,09
5.	на чуждестранни лица	10	0,04	117,622	0,04
б.	смесена	77	0,33	1140,281	0,42
7.	на обществени организации	2163	9,29	22188,046	8,19
8.	стопанисвана от общината	212	0,91	2196,627	0,81
9.	държавна публична	113	0,49	9588,025	3,54
10.	общинска публична	1871	8,04	26004,423	15,60
11.	неустановена	29	0,12	9526,897	3,52
12.	кооперативна	2	0,01	2,219	0,00
	ВСИЧКО				

Източник: Общинска служба по земеделие – Ситово

Най-голям относителен дял в община Ситово заемат териториите частна собственост – 56%, следвани от земите държавна частна собственост – 16%, общинска публична собственост – 16% и земи собственост на обществени организации – 8%. Останалите територии се разпределят между държавна публична, общинска частна, стопанисвани от общината, смесена собственост, на религиозни организации и на чуждестранни лица.

Таблица 15: Баланс по видове територии по предназначение в община Ситово към 2021 г.

No	Вид собственост	Имоти (брой)	Имоти %	Площ дка	Площ %
1.	Урбанизирана територия	1638	7,04	13254,606	4,89
2.	Територия за транспорт	48	0,21	1279,007	0,47
3.	Земеделска територия	21306	91,54	211763,005	78,17
4.	Горска територия	212	0,91	35640,880	13,16
5.	Води и водни обекти	68	0,29	8862,223	3,27
б.	Нарушена територия	3	0,01	105,253	0,04

Източник: Общинска служба по земеделие – Ситово

Балансът на териториите в община Ситово по предназначение показва, че най-голям относителен дял заема земеделската земя – 78%, следвана от горските площи – 13%. Нарушените територии в общината са едва 0,04% или 105 253 дка.

Таблица 16: Брой регистрирани земеделски стопани и кооперации в община Ситово 2017-2019 г.

Година	Брой земеделски стопани	Брой земеделски кооперации
2017	333	2
2018	335	2
2019	330	2
2020	324	2
2021	310	2

Източник: Общинска служба по земеделие – Ситово

Броят на земеделските стопани в община Ситово намалява през последните години и за 2021 г. е 310, докато през 2017 г. е 333, а през 2018 г. достига 335. Най-много земеделски производители са регистрирани в селата: Искра (173), Ситово (39) и Босна (27).

Обработваемата земеделска земя в общината се увеличава през последните години и към 2021 г. е 178 561 дка. Комасирани са 70% от площите, а напояването е едва 1%.

Към 2020 г. земеделските гори, гори и земи в горски фондове на територията на община Ситово са 233 456 дка. От тях мери, пасища и ливади са с обща площ 14 062 дка. или 6,02%. Трайните насаждения, основно овощни градини в общината са 10 899 дка.

Таблица 17: Основни видове отглеждани култури и среден добив 2019-2021 г.

Вид култура	Засети площи/дка 2020 г.	Среден добив кг/дка	Засети площи/дка 2021 г.	Среден добив кг/дка
Пшеница	60000	450	49880	700
Ечемик	1320	420	660	520
Маслодайна рапица	650	220	5000	380
Царевица за зърно	45000	500	43710	700
Маслодаен слънчоглед	35380	250	40790	340
Тютюн-бърлей	405	150	370	250
Картофи	95	500	80	500
Зеле	0	0	25	70030
Дини	30	800	170	3000
Пъпеши	30	600	30	600
Домати на открито	50	100	24	800
Краставици на открито	0	0	45	200
Ябълки	37	700	700	700
Круши	27	700	700	700
Праскови	10	800	800	700
Сливи	2059	700	700	800
Вишни	275	200	200	600
Череши	610	500	500	400
Орехи	1036	150	150	150
Кайсии	4655	300	300	1000
Лозя с винени сортове грозде	1300	800	800	700
Лозя с десертни сортове грозде	72	100	100	700
Лавандула	80	360	360	360

Източник: Общинска служба по земеделие – Ситово

Най-много площи през 2021 г. са засяти с пшеница – 49880 дка., царевица – 43710 дка. и слънчоглед – 40790дка. Средните добиви от декар на основните отглеждани култури като цяло се увеличават, но са в пряка зависимост от агро-метеорологичните условия.

Вторият подотрасъл на селското стопанство е животновъдството. Към 2021г. водещи подотрасли на местното животновъдство са овцевъдството и отглеждане на едър рогат добитък. В сектор „животновъдство“ са регистрирани общо 45 земеделски стопани. Броят на отглежданите свине рязко намалява през анализирания период от 17 489 през 2020 на 622 през 2021 г. Успешно се развиват говедовъдството, овцевъдството и пчеларството.

Таблица 18: Основни видове отглеждани животни в община Ситово 2019-2021 г. (брой)

Видове животни	2019	2020	2021
Овце (брой)	1871	794	1478
в т.ч. овце - млечни	1081	383	910
в т.ч. овце - месодайни	235	302	466
Кози (брой)	990	524	1107
в т.ч. кози - майки	916	427	936
Свине (брой)	17494	17489	622
в т.ч. свине - майки	1272	1259	1222
Говеда и биволи – общо (брой)	2448	1198	2803
в т.ч. крави - млечни	1125	406	1251
в т.ч. крави - месодайни	111	134	108
Пчелни семейства (брой)	7542	6376	6761
Калифорнийски червеи (кв.м.)	750	750	750

Източник: Общинска служба по земеделие – Ситово

Като цяло животновъдството се развива с добри темпове през последните години.

Необходимостта от запазване и развитие на сектора емного важен приоритет и постигането му може да доведе до подобряване на икономическата ситуация в Ситово, създаване на нови работни места и сигурни източници на доходи за местното население. При изграждане на нови животновъдни обекти е необходимо същите да отговарят на съвременните санитарно-хигиенни норми и законови изисквания, включително за управление на генерираните от фермите отпадъци. Това е съществен проблем за развитието на сектора.

При развитието на селското стопанство в община Ситово трябва да се спазват изискванията на общата земеделска политика на ЕС, според която заетите в селското стопанство трябва да използват екологично-устойчиви методи на земеделие, щадящи почвата и околната среда. Те трябва да се стремят да поддържат постоянни затревени площи /тревата абсорбира въглероден двуокис, което подпомага борбата с климатичните промени/, да отглеждат различни култури, а не моно култури, и да обработват определена част от тяхната орна територия по начин, който насърчава биоразнообразието.

Горско стопанство

Въпреки наличието на гори със стопанско значение, съставляващи 35 641 дка (13,15%) от територията на общината, техният потенциал за развитие на мащабни дърводобивна и дървопреработвателна дейност не може да се оцени като значителен.

Горите в община Ситово попадат предимно в обхвата на Териториално поделение „Държавно горско стопанство“ (ТП ДГС) – Силистра и много малка част от тях в обхвата на Държавно ловно стопанство „Каракуз“ Териториално поделение-Дулово, към РДГ – Русе и Северноцентрално държавно предприятие – Габрово.

Общата горска площ на територията на община Ситово към 2020 г. е 4432 ха, от които: 80% държавна горска територия, 11% общинска горска територия и 9% частна горска територия.

Фиг. 9: Карта на РДГ – Русе



Общата лесистост на общината е 10,6%. На територията на общината са регистрирани 2 броя площадки за продажба на дърва за огрев.

Таблица 19: Разпределение на общата горска площ в община Ситово по видове собственост 2020 г.

Видове собственост	Ха	%
Държавна горска територия	3546	80
Общинска горска територия	486	11
Частна горска територия	400	9
ОБЩО	**4432**	**100**

Източник: РДГ - Русе

От общата площ – 4432 ха към 31.13.2020 г. горските територии са 3560 ха, в т.ч.: държавни – 3420 ха и частни 140 ха; горите върху земеделски земи са 872 ха, в т.ч.: държавни 126 ха, общински 486 ха и частни 260 ха.

Таблица 20: Ползване на дървесина от територията на общината 2017-2019 г. (куб. м.)

2017		2018		2019		2020	
Предвидено	**Осъществено**	**Предвидено**	**Осъществено**	**Предвидено**	**Осъществено**	**Предвидено**	**Осъществено**
18836	12819	26731	18613	28371	22187	21605	9691

Източник: РДГ - Русе

Количеството на ползваната дървесина от общия горски фонд на територията на община Ситово нараства почти двукратно, като през 2017 г. е 12 819 куб. м., а през 2019 г. е 22187 куб. м. След това през 2020 г. намалява значително до 9691 куб.м. Общо за периода са добити общо 63 310 куб.м. или по 15 828 куб. м. средно на година.

През периода 2019-2020 г. в землището на община Ситово е извършено залесяване с топола на 142 дка. На територията на общината са регистрирани 2 броя площадки за продажба на дърва за огрев.

Горите са източник освен на дървесина и на много ценни ресурси - билки, горски плодове, гъби и др., които могат да бъдат използвани за организиране на дребни производства, осигуряващи заетост на ниско квалифицирани работници.

В горите на територията на общината, освен добив на дървесина, ежегодно се извършват лесоустройствени дейности като почистване, почвоподготовка, залесяване и отглеждане на култури. С цел опазване на горите е извършено разделяне на горските територии на горскостопански райони и охранителни участъци.

Стопанското значение на горите не се ограничава само с дърводобива. Ежегодно се предоставят площи на местното население, осигуряващи паша на голяма част от

селскостопанските животни. При благоприятни условия се събират билки, гъби и горски плодове, но тази дейност няма стопанско значение, а е предимно за лични нужди на местното население. От голямо значение за населението в района са и защитно-водоохранните и противоерозионни функции на гората.

Горските територии изпълняват функции по отношение на: поддържане на биологичното разнообразие на горските екосистеми; производство на дървесни и недървесни горски продукти; защита на почвите, водните ресурси и чистотата на въздуха; осигуряване на социални, образователни, научни, ландшафтни и рекреационни ползи; защита на природното и културното наследство; регулиране на климата.

Необходимо е разработването на програми за залесяване на горските територии, пострадали от бедствия и пожари. Важно е да не се допуска масово изсичане на гори, което ще доведе до екологични проблеми, да се увеличи площта на горите с рекреационна цел и да се предвидят нови залесителни мероприятия. Предвид факта, че развитието на общинската икономика до голяма степен зависи от използването на горите, то от важно значение е запазването на ресурсите от горския фонд, за да се запазят неговите екологични и социално-икономически функции.

Туризъм

Туризмът в община Ситово няма много голям потенциал, не е разработен и не носи приходи и доходи на местното население. В общината има възможности за развитие на интегриран екологичен, орнитоложки, културно-исторически, поклоннически, селски, винен и риболовен туризъм. Възможно е привличане на туристи за кратки – уикенд посещения, рекреация и отдих, предимно в пролетно-летния сезон и ранната есен.

Въпреки, че не може да се очаква развитие на туризма в мащаби, които да определят Ситово като дестинация на регионалния, националния и международния туристически пазар, възможностите не са малко и туризмът може да заеме достойно място в общинската икономика. За това благоприятства наличието на запазена природна среда със защитени територии и представители на флората и фауната, големите компактни горски масиви, незасегнати от негативно въздействие от индустриализация и урбанизация, запазеното богато културно-историческо наследство, близостта на река Дунав, на резервата „Сребърна“ и др.

Природните забележителности и ресурси в община Ситово с туристически потенциал са: защитените местности „Гарвански блата“, „Горната Кория“ и природна забележителност „Острата канара“. Културното наследство на община Ситово включва 55 обекта наситени с културни ценности датирани от Праисторията, Античността и Средновековието.

Към 2020 г. община Ситово разполага със следните места за настаняване и подслон:

- Хотел „Дунавска перла” – с. Попина – 10 стаи, 20 легла и ресторант с капацитет 80 места. Хотелът предлага фитнес, сауна и открит басейн, голяма градина с барбекю;
- Къща за гости „Хорхе” – с. Ситово – 6 стаи, 8 легла;
- Къща за гости „Добротица” – с. Добротица – 9 стаи, 12 легла и ресторант „Добротица” с капацитет 20 места. Къщата разполага с девет стилно обзаведени стаи, външна тераса с барбекю, феитнс зала и кът за отдих;
- Къща за гости „Дунав“ - с.Поляна – 12 легла.

На територията на общината са категоризирани и функционират общо 4 места за настаняване и подслон с капацитет 52 легла. От тях: един хотел и три къщи за гости. Всички обекти са категоризирани с 2 звезди. Заведенията за хранене и развлечения на този етап са достатъчни за задоволяване потребностите на туристите и гостите на дестинацията.

Като цяло селата Попина, Гарван и Добротица се открояват като туристическите дестинации на общината. В община Ситово все още не се използва в пълна степен туристическия потенциал, макар че в последните години се наблюдава нарастване в броя на местата за настаняване, легловата база и пренощувалите лица, с изключение на кризата, породена от коронавируса през 2020 и на 2021 г.

3. Анализ по компоненти на околната среда

3.1. Атмосферен въздух

Опазването на качеството на атмосферния въздух е огромен проблем, който ще доминира в политиката на ЕС и през следващите години. Въздухът няма да стане по – чист единствено чрез стриктен контрол на замърсяването. Това ще изисква задълбочени промени в политиката на ЕС, националните и местните политики като разнообразие на мерки, действия и практики в различните области. Спектърът от глобални проблеми, изискващ внимание е широк: изчерпването на озоновия слой, киселинните дъждове, нивата на озона и другите замърсители в приземните слоеве, промените в климата.

В градските територии са концентрирани голяма част от промишлените дейности, интензивен трафик, но тук са разположени и жилищата на хората. В резултат на това огромното нарастване на замърсяването на въздуха е проблем, който рефлектира върху всеки от нас. Рамковата директива за управление на качеството на въздуха в градовете е ключов елемент от стратегията на ЕС за подобряване качеството на въздуха като цяло. Това налага стриктни изисквания относно извършвания мониторинг за вида и броя на контролираните замърсители, с оглед изготвяне на планове за действие за подобряване качеството на въздуха в средносрочен и дългосрочен аспект. От друга страна информирането на обществеността е основно изискване в Директивата.

Нивото на замърсяване на въздуха се определя както от количеството емисии от различни източници, така и от характера на разсейването им в атмосферата.

Емисионни норми са норми за вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от неподвижни източници. Нормите за емисии се класифицират по компоненти в зависимост от технологичните източници и провеждането на горивните процеси.

Емисионни норми са тези пределно допустими концентрации - ПДК на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места, регистрирани за определен период от време, чието наличие не е свързано с риск за здравето.

Качеството на въздуха е последица от комбинираното действие на много и разнообразни фактори. Метеорологичните характеристики въздействат пряко върху разпространението на замърсителите в атмосферния въздух.

Качеството на атмосферния въздух (КАВ) в Република България се следи от Министерството на околната среда и водите, Изпълнителна агенция по околна среда, чрез Национална система за мониторинг на околната среда (НСМОС), Подсистема: Национална система за мониторинг на качество на атмосферния въздух (КАВ). За целта територията на страната е разделена на райони за оценка и управление на КАВ.

Със Закона за чистотата на атмосферния въздух (В сила от 29.06.1996 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.81 от 15 Октомври 2019 г.) се уреждат условията, реда и начина за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, като по този начин се осигурява провеждането на държавната политика по оценка и управление на КАВ, в това число – подобряване на КАВ в районите, в които е налице превишаване на установените норми.

Законът за чистотата на атмосферния въздух определя 11 основни показателя за качество на атмосферния въздух. Екологичният статус се определя въз основа на тези показатели в приземния въздушен слой, както следва: суспендирани частици, фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали – кадмий, никел, живак и арсен.

Съгласно дефиницията „Качество на атмосферния въздух" е състояние на въздуха на открито в тропосферата, с изключение на въздуха на работните места, определено от състава и съотношението на естествените й съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход.

Основните замърсители в атмосферния въздух вредни за човешкото здраве са: азотен диоксид, серен диоксид, прах и финни прахови частици, бензин, олово, кадмий, арсен полиароматни въглеводорови, толуол, амоняк, фенол и серовъглеводород.

За контролиране на основните и допълнителни показатели на територията на страната се разполагат пунктове за мониторинг на качеството на атмосферния въздух, като част от Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг, подсистема – „Въздух".

По класификация (съгласно Приложение №1 към чл.10, ал.3 и 4 от Наредба №7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух) пунктовете за мониторинг биват:

1. Транспортно – ориентирани (Т) пунктове за мониторинг са тези, при които броят на МПС, преминаващи в кръг с радиус 50 м, е не по-малък от 2500 превозни средства на денонощие.
2. Промишлено – ориентирани (П) пунктове за мониторинг са тези, при които има преобладаващо влияние на емисии от производствени и други дейности.
3. Градски фонови пунктове за мониторинг (ГФ) са тези които са разположени в застроената част на град, които не отговарят на критериите по т.2.
4. Извънградски фонови пунктове за мониторинг (ИФ) са разположените на 3-10 км от град, които не отговарят на критериите по т.2 и 3.
5. Регионални пунктове за мониторинг (Р) са разположените на 10-50 км от град, които не отговарят на критериите по т.2 и 3.
6. Отдалечени пунктове за мониторинг (О) са разположените на повече от 50 км от град, които не отговарят на критериите по т.2 и 3.

Съгласно районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (чл.30, ал.1 от Наредба №7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух) община Ситово попада в „райони, в които нивата на замърсителите не превишават долните оценъчни прагове".

Община Ситово е под контрола на РИОСВ - Русе като Регламентиран район за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ).

Община Ситово е с нисък потенциал за замърсяване на атмосферния въздух, няма значими източници на емисии и не спада към зоните, в които са превишени нормите за КАВ или горните оценъчни прагове. Като цяло качеството на атмосферния въздух на територията на общината е добро и не създава риск за здравето хората, тъй като нивата на замърсителите на въздуха /ФПЧ, серен диоксид и азотен диоксид/ не превишават оценъчните прагове.

На територията на община Ситово няма разположен пункт за наблюдение на качеството на атмосферния въздух (КАВ). Измервания на КАВ в община Ситово с Мобилна автоматична станция (МАС) на Регионална лаборатория - Русе през последните 5 години не са извършвани.

Най-близкия мониторингов пункт за качество на въздуха е ДОАС системата (диференциална оптична атомно-абсорбционна спектрофотометрия) - (Пункт „Профсъюзи") за качество на атмосферния въздух, разположена в централната част на гр. Силистра. От данните, посочени в Годишните доклади за състоянието на околната среда е видно, че средногодишната концентрация (СГК) за фини прахови частици до 10 μm за ДОАС „Профзъюзи" гр. Силистра през последните години е под заложената норма - 40 μg/m3.

Оценката на качеството на атмосферния въздух и нивата на фини прахови частици (ФПЧ10) се извършва въз основа на анализ на факторите, които могат да имат принос към наднормените нива на замърсяване по отношение на:

- наличие на неблагоприятни климатични условия, в т.ч. ниски средноденонощни и средногодишни скорости на вятъра (под 2 m/s) или тихо време; образуване на мъгли; влияние на топографските условия (особености) на терена (напр. при котловинни и низинни форми на релефа); вертикално смесване на въздушни маси; противостоене на въздушни маси с океански произход с такива от континентален произход;
- наличие на специфични за дадено място други дисперсионни характеристики (т.е. характеристики на разпространение на замърсителите);
- наличие на други природни източници (силни ветрове, пренос на природни частици от сухи райони и др.).

- наличие на големи промишлени източници на замърсяване;
- наличие на други фактори, които оказват влияние върху замърсяването на въздуха (транспорт, бит, селско стопанство).

Фини прахови частици /ФПЧ$_{10}$/

Финитe прахови частици са фракция на общия суспендиран прах. Основни източници на прах за района на Ситово са транспортът, промишлеността и битовото отопление.

Норми:

- средноденонощната норма /СДН/ за опазване на човешкото здраве - 50 µg/m3 (не трябва да бъде превишавана повече от 35 пъти в рамките на една календарна година)- допустимо отклонение - 50% от СДН;
- средногодишна норма /СГН/ за опазване на човешкото здраве - 40 µg/m3- допустимо отклонение – 20% от СГН.

Оценката на качеството на атмосферния въздух и нивата на фини прахови частици (ФПЧ10) се извършва въз основа на анализ на факторите, които могат да имат принос към наднормените нива на замърсяване по отношение на:

- наличие на неблагоприятни климатични условия, в т.ч. ниски средноденонощни и средногодишни скорости на вятъра (под 2 m/s) или тихо време; образуване на мъгли; влияние на топографските условия (особености) на терена (напр. при котловинни и низинни форми на релефа); вертикално смесване на въздушни маси; противостоене на въздушни маси с океански произход с такива от континентален произход;
- наличие на специфични за дадено място други дисперсионни характеристики (т.е. характеристики на разпространение на замърсителите);
- наличие на други природни източници (силни ветрове, пренос на природни частици от сухи райони и др.).
- наличие на големи промишлени източници на замърсяване;
- наличие на други фактори, които оказват влияние върху замърсяването на въздуха (транспорт, бит, селско стопанство).

Серен диоксид /SO_2/

Серният диоксид спада към групата на серните оксиди, които се формират при изгаряне на горива с високо сярно съдържание. Източници, свързани с неговото образуване са: топлоелектрическите централи, които използват сяросъдържащи горива - въглища, нефт, природен газ; черна и цветна металургия; химическа промишленост; добиване и дестилация на нефта; производство на сярна киселина и минерални торове и др.

Норми:

- средночасова норма /СЧН/ за опазване на човешкото здраве – 350 µg/m3;
- допустимо отклонение – 150 µg/m3 (43 % от СЧН);
- средноденонощна норма за опазване на човешкото здраве – 125 µg/m3;
- АП - алармен праг за серен диоксид - 500 µg/m3 измерени в три последователни часа;
- ГОП – горен оценъчен праг за серен диоксид – 75 µg/m3 (60% от СДН).

Въглероден оксид /CO/

Въглеродният оксид е газ без цвят, без мирис, малко по-лек от въздуха, горящ газ и е силно токсичен. Образува се при изгарянето на различни видове горива при недостиг на кислород. Представлява един от най-широко разпространените атмосферни замърсители. Най-голям източник на CO е автомобилният транспорт – над 65 % от общото емитирано количество за страната. За района на област Силистра основен източник на въглероден оксид е транспортът.

Норми:

- ✓ максимална осемчасова средна стойност в рамките на денонощието - 10 mg/m^3;
- ✓ допустимо отклонение – 60 % от нормата.

Озон

Озонът е газ, естествено съдържащ се в атмосферата (приземен слой). Получава се при трансформации между някои органични съединения и азотните окиси от атмосферния въздух в

присъствието на слънчева светлина. Основните източници на такива окиси са отпадните газове от транспорта (въздушен, железопътен, автомобилен) и от индустрията – предимно предприятия от енергийния отрасъл, рафинериите, вкл. бензиностанциите. Този озон (вторичен замърсител) се добавя към озона, естествено съдържащ се в атмосферата.

Предвид факта, че озонът е замърсител, свързан с фотохимични реакции на замърсители, най-силно следва да се проявява при силна слънчева ултравиолетова радиация и при условия на застой на атмосферата.

Норма: Средночасова стойност, праг за информиране на населението - 180 μg/m^3

Сероводород (H_2S).

Сероводородът е токсичен, безцветен газ, с неприятна миризма. В природата големи количества се образуват при процеси на биологично разлагане. По-голяма част от атмосферния сероводород е с естествен геотермален произход. Замърсяването на въздуха има и антропогенен характер. Основен източник е промишлеността. Негативните здравни последствия за хората при контакт с този газ се определят от концентрацията и експозицията на въздействие. При ниски концентрации дразни лигавиците и предизвиква конюнктивит, а при високи са възможни сериозни поражения върху дихателните органи.

Съгласно Наредба № 14/1997 г. (ДВ бр.88/1997г.) са приети следните ПДК за сероводород в атмосферния въздух:

- ✓ максималноеднократна ПДК - 0,005 mg/ m^3;
- ✓ средноденонощна ПДК - 0,003 mg/ m^3.

Природните фактори, географските и метеорологични условия са основна предпоставка, която гарантира чистотата и доброто качество на въздуха.

Източници на емисии на вредни вещества във въздуха:

- Точкови източници

Всички източници на вредни емисии, които имат определени параметри (точни координати, височина, напречно сечение, скорост на газовия поток, дебит, температура на газа и масовия поток на вредни вещества) се характеризират като стационарни точкови източници. Това са димоходите (комини) на горивни инсталации, изпускателни устройства на производствени вентилации и аспирации и др.

На този етап промишлените източници на замърсяване в община Ситово са незначителни. Данните от собствените измервания на предприятията показват, че изчислените концентрации на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух са по-ниски от ПДК или много близки до наложените от нормативната уредба.

- Площни източници

Поради ниското застрояване, характера на терена, вида на отоплителните уреди, като площни източници са разглеждат комините на битовото отопление и отоплението в обществените сгради на територията.

- Линейни източници

Транспортният поток от леки и товарни автомобили допринасят до известна степен за влошаване на качеството на атмосферния въздух. Отделените от двигателите вредни вещества (азотни оксиди, въглероден оксид, серни оксиди, оловни оксиди) са в основата на замърсяването на приземния атмосферен слой в населените места на територията.

- Неорганизирани източници

Създаването на нерегламентирани сметища за отпадъци са едни от източниците на емисии на парниковия газ метан (CH_4).

Въздействие върху качеството на атмосферния въздух на населените места оказват и формираните емисии от ДВГ на автомобилния транспорт, като най-съществено това се изразява през зимните месеци. Вследствие на понижените температури на околната среда нараства времето за достигане на устойчив – оптимален работен режим на ДВГ на автомобилите, при което се изпускат изгорели газове с по високи емисии на замърсителите (CxHx; CO; сажди). От

значение е и непрекъснато нарастващия брой на МПС и съответно натоварения трафик, както и остарелия автомобилен парк.

Община Ситово е с ниска степен на промишлено развитие. Застъпени са най-вече селското стопанство и преработката на хранителни продукти. В общината са представени и отрасли като дървообработване и млекопреработваща промишленост. На този етап промишлените източници на замърсяване на въздуха са незначителни. Данните от собствените измервания на предприятията показват, че изчислените концентрации на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух са по-ниски от ПДК или много близки до наложените от нормативната уредба.

Основните промишлени източници на емисии отпадни газове на територията на община Ситово, в които се извършва периодичен мониторинг на емисиите са:

- „Сити Милк 2000“ - **с.** Ситово - Средна горивна инсталация, работеща с гориво биогаз - не са констатирани нарушения на нормите за допустими емисии НДЕ;
- „Интер ЕС 2000“ ЕООД - с. Ситово - МПП, Водогреен котел - не са констатирани нарушения на НДЕ;
- „Първи Май” АД - „Производствена база за преработка и складиране на медицински, ароматни култури и слънчоглед“ - с. Ситово - не са констатирани нарушения на НДЕ;
- „Виланд“ ЕАД - с. Ситово - Производство на пълноценни комбинирани фуражи и биоконцентрати - не са констатирани нарушения на НДЕ.

Постъпването на емисии от вредни вещества в атмосферата на община Ситово се формира от: битово и административно отопление, производствени фирми, транспорта, селскостопански дейности и дейности върху открити площи с насипни материали (депа, кариери, сметища, строителни площадки и др.), като най-голям дял се пада на битовите отоплителни източници. Прахообразните и газообразните завърсители на атмосферния въздух в населените места са с по-високи стойности през есенно - зимния (отоплителния сезон), когато се използват предимно твърди горива в битовия сектор.

Основните замърсяващи вещества са: прах, серен диоксид, азотен диоксид, сероводород и оловни аерозоли. При изгарянето на горивата в битовия сектор се отделят емисии от въглероден оксид, серен диоксид, полиароматни въглеводороди, диоксини, фурани и прах. Наднормени стойности от тези вещества не са регистрирани.

Замърсяването на атмосферния въздух от автотранспорта както обществения, така и личния е незначително. Транспортният трафик на Община Ситово е слабо натоварен. На територията на населените места липсва градски транспорт, броят на автомобилите е сравнително малък, но като цяло автомобилния парк се състои от стари автомобили.

Замърсяването на атмосферния въздух от транспорта е свързано с лошото състояние на моторните превозни средства, качеството на използваните горива, организацията на движението, състоянието на улиците и пътищата. Този вид замърсяване на въздуха заема все по-голямо място в общото замърсяване, поради увеличението на броя на автомобилите, дългия срок на експлоатацията им, лошата материално – техническа база за поддържането им.

Замърсяването на атмосферата в общината от строителни дейности е главно от прах и твърди частици. Практически то не оказва съществено влияние за състоянието на въздуха.

Комунално-битовите дейности са едни от основните замърсители на въздуха, главно през отоплителния сезон. Замърсяването е причинено от използването на лошокачествени твърди и течни горива – мазут, нафта, въглища, брикети. Отоплението на територията на общината е с индивидуални отоплителни уреди, в повечето случаи, на твърди горива. Това увеличава източниците на вредни емисии в приземния атмосферен слой и влошава качеството на атмосферния въздух. На отделянето на вредни емисии от горивните процеси в битовия сектор най-съществено влияние оказва качеството на горивата и климатичните условия. Горивните процеси за отопление са предимно в сезона на облачни дни и мъгли с висока въздушна влажност, ниски температури и в дните за температурни инверсии. Като гориво за битови нужди се използва сравнително евтини горива – дърва и брикети.

На територията на общината няма инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци, които да замърсяват атмосферния въздух.

На територията на община Ситово няма:

- Обекти с големи горивни инсталации;
- Обекти с издадени разрешителни за търговия с квоти за емисии от парникови газове;
- Няма констатирани нарушения на Наредба 16 за ограничаване на емисиите на ЛОС.

В общината не са констатирани превишения на нормите за КАВ, поради което не се предвиждат чести планови контролни измервания с мобилна станция. Общината се характеризира с висока чистота и добро качество на атмосферния въздух. Няма установено превишаване на ПДК, климатичните условия не благоприятстват задържане и събиране на атмосферни замърсители в приземния въздушен слой. В общината няма съществени промишлени източници на емисии във въздуха.

В миналото е изследвано качеството на въздуха в околността на с. Ирник, където се намира горски масив „Зли дол", който попада в рамките на екологичната мрежа Натура 2000. Установено е, че въздуха е чист и благоприятства лечението на астматични заболявания. Целта на проучването е била изготвяне на проект за оздравително училище за деца или санаториум за хора с такъв вид заболявания.

Отоплителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. Желателно е да се търсят и използват нови енергийни източници, което би допринесло за ограничаване на емисиите с високо съдържание на сяра.

Атмосферният въздух в района на община Ситово е натоварен предимно с въглероден двуокис, особено през зимния период. Източник на замърсяването е изгарянето на отоплителни материали в бита. Качеството на атмосферния въздух е сравнително добро, което се дължи на слабо развитата промишленост в общината – съществуват няколко цеха, главно на леката и преработвателната промишленост и отдалечеността от големи промишлени замърсители като Русе, като и от химическите заводите в румънските градове Кълъраш и Гюргево.

В Националната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024 г.) са предложени четири мерки за намаляване на емисиите на ФПЧ10 от битовото отопление: те се отнасят до вида горива, качеството на горивата и технологиите, които се използват за преобразуване на енергията от горивата в полезна топлина: (1) по-ранно въвеждане на Регламент (ЕС) 2015/1185 по отношение на по-строги стандарти за проектиране на отоплителни топлоизточници; (2) въвеждане на стандарти за качество на горивата за въглища, използвани за битово отопление; (3) приемане на организационни мерки – забрана на продажбата на дърва за огрев на тегло и въвеждане на ограничения във времето, когато се допуска директен добив на дърва за огрев от населението и кога общините могат да предоставят дърва за огрев на домакинствата, за да се даде известна възможност за изсъхване на дървесината преди употребата ѝ; и (4) задължително поетапно изваждане от употреба (в общините, които не отговарят на изискванията на CAFE) на отоплителни уреди, които не отговарят на изискванията на Регламентите за екодизайн (ЕС) 2015/1185 и (ЕС) 2015/1189 и замяната им с други средства за отопление.

Промишлеността в най-близкия областен град Силистра не представлява голяма заплаха за чистотата на въздуха в Община Ситово.

Автомобилният трафик е с ниска интензивност, той има значение само за населените места през които преминава единствения второкласен път от републиканската пътна мрежа II-21 Силистра – Русе. Незначително е замърсяването, което се дължи на стария автомобилен парк и амортизацията на автомобилите. В общинският център няма такъв обществен транспорт, който допълнително би замърсявал въздуха.

Отоплителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. С използване на екологично чисто гориво – газ за отоплителните инсталации, замърсяването чувствително ще намалее. Желателно е да се търсят и използват нови енергийни



източници, което би допринесло за ограничаване на емисиите, свързани с използването на течни и твърди горива, които се характеризират с високо съдържание на сяра.

За намаляване на количеството енергия за отопление е необходимо да се стимулират технологии, намаляващи топлинните загуби, изпълнението на саниращи мероприятия - топлоизолации и подмяна на дограми с нисък коефициент на топлопроводимост и използването на алтернативни източници на енергия - напр. слънчева енергия, за което климатичните дадености в общината са изключително благоприятни.

На територията на община Ситово няма източници на емисии отпадни газове, включени за контрол чрез инвентаризационни карти. Емисионен контрол на източниците на емисии, разположени на територията на община Ситово през последните пет години не е извършван. Няма наложени от РИОСВ – Русе санкции по компонент атмосферен въздух.

Наблюдава се замърсяване на въздуха с миризми с източници говедовъдната ферма на „Сити милк 2000" ЕООД - с. Ситово и свиневъден комплекс на "Екопродукт" ЕООД - с. Попина.

Типичен замърсител на атмосферния въздух от пътния транспорт са оловните аерозоли, което се дължи на преимуществената употреба на оловни бензини. Въпреки, че през последните години нараства относителния дял на безоловните бензини, то не е достатъчно да компенсира абсолютното увеличение на количествата общо употребявани бензини, което води до увеличение емисиите на олово. Друга съществена причина за сравнително високите емисионни натоварвания от транспорта е, че по пътищата в страната се движат предимно морално и технически стари автомобили, като тенденцията непрекъснато се засилва.

Трябва да се отбележи, че недостатъчното хигиенизиране на пътните артерии и голямото количество неозеленени площи допринасят за допълнителното натоварване със замърсители на атмосферния въздух.

Общината няма разработена специална „Програма за управление качеството на атмосферния въздух". Предвид разпоредбата на чл. 27, ал.1 от Закона за чистотата на атмосферния въздух, която гласи, че „В случаите, когато в даден район общата маса на емисиите довежда до превишаване на нормите за вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух и на нормите за отлагания, кметовете на общините разработват и общинските съвети приемат програми за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми по чл. 6 в установените за целта срокове, които са задължителни за изпълнение.".

На територията на общината няма превишаване на нормите и съответно не е необходимо да се разработва специална програма за управление качеството на атмосферния въздух.

ИЗВОДИ:

Община Ситово се характеризира с висока чистота и добро качество на атмосферния въздух. Няма установено превишаване на ПДК, климатичните условия не благоприятстват задържане и събиране на атмосферни замърсители в приземния въздушен слой. Промишлените предприятия и строителните дейности са ограничени, а замърсяването от транспорта е незначително, което води до запазване на качеството на въздуха. Основни замърсители на въздуха в отделни дни са прах - общ и фин и сероводород, вследствие дейностите на промишлеността, транспорта и комунално - битовия сектор. Източници на „неприятни миризми" за района на общината са говедовъдната ферма на „Сити милк 2000" ЕООД с. Ситово и свиневъден комплекс на "Екопродукт" ЕООД с. Попина. Отоплителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. Желателно е да се търсят и използват нови енергийни източници, което би допринесло за ограничаване на емисиите с високо съдържание на сяра. За намаляване на количеството енергия за отопление е необходимо да се стимулират технологии, намаляващи топлинните загуби, изпълнението на саниращи мерки и използването на алтернативни източници на енергия. От метеорологичните параметри, влияещи върху нивото на замърсяване на приземния слой с аерозоли и газообразни вредни вещества, особено голяма роля имат влажност и температура на въздуха, скорост и посока на вятъра, атмосферно налягане, обща слънчева радиация и др.

3.2. Води

Управлението на водите в страната се осъществява и ръководи от Министерство на околната среда и водите (и подчинените му четири Басейнови дирекции), което е отговорна институция на национално ниво за прилагане на политиките в областта на водите.

Съгласно Закона за водите, чл.155, ал.1, т.4, буква „б“, директорът на съответната басейнова дирекция планира и участва в провеждането на мониторинга на водите, обобщава и анализира данните от проведения мониторинг, в това число за химичното и екологичното състояние на повърхностните води.

Съгласно чл.169, ал. 2 от Закона за водите (в сила от 28.01.2000 г. с посл. изм. и доп. ДВ бр.44 от 13 май 2020 г.), мониторингът на водите и на зоните за защита на водите осигурява съгласуван и изчерпателен преглед на състоянието на водите във всеки район за басейново управление. Мониторингът се извършва по одобрени от Министъра на околната среда и водите програми, разработени от басейновите дирекции в съответствие със спецификата на водните тела и техните характеристики.

Екологичното и химичното състояние на повърхностните води се определя на база получените данни от програмите за мониторинг.

В рамките на Плановете за управление на речните басейни са застъпени следните видове мониторинг:

- ***контролен*** - целта на контролния мониторинг е да осигури необходимата информация за допълване и валидиране на резултатите от прегледа на антропогенния натиск и оценката на риска, изготвени съгласно изискванията на Приложение II от Рамковата Директива заводите (РДВ), за ефективното планиране на бъдещите мониторингови програми; за оценка на дългосрочните промени в естествените условия; за оценка на дългосрочните промени, които са резултат от широкоразпространени антропогенни дейности;
- ***оперативен*** - целта на оперативния мониторинг е да се установи състоянието на онези водни тела, които са в риск по отношение постигането на добро екологично състояние; да се направи оценка на промените в състоянието на телата в риск, които са в резултат на изпълнението на програмата от мерки;
- ***проучвателен*** - който се планира за да се установят нивата и риска от случайни и залпови замърсявания в определена водна площ и предприемане на подходящите мерки за управление.

Община Ситово се отнася към хидроложка област с умереноконтинентално климатично влияние върху оттока, като е с преобладаващо дъждовно подхранване на реките. Територията на община Ситово се отнася към Черноморската отточна област, като се отводнява от притоци на р. Дунав.

Основните фактори, които влияят върху хидроложките особености на Дунавската равнина са количеството и разпределението на валежите, низинно-хълмистия релеф, значителната филтрация и изпарение, характерът на геоложката основа. Вододайността на равнината е малка. Тези фактори определят и модула на оттока, който се колебае от 1-3 л/с/км² за по-голямата част от областта. В някои райони на Източната част с развити карстови процеси неговата стойност е под 1 л/с/км². Характерът на скалите и релефът в Лудогорието са причина за наличието на много пресъхващи реки, които се отличават със значително карстово подхранване.

РИОСВ – Русе не извършва мониторинг на повърхностни и подземни води на територията на община Ситово. Съгласно Закона за водите, чл.155, ал.1, т.4, буква „б“, директорът на съответната басейнова дирекция планира и участва в провеждането на мониторинга на водите, обобщава и анализира данните от проведения мониторинг, в това число за химичното и екологичното състояние на повърхностните води. Контролът върху състоянието на подземните и повърхностни води на територията на община Ситово се осъществява от Басейнова дирекция „Дунавски район“ – гр. Плевен /БДДР/. Състоянието на питейните води и

водоизточниците на общината се контролират системно от РЗИ – Силистра, а източниците на производствени отпадъчни води от РИОСВ – Русе.

Мониторинговите пунктове се определят въз основа на оценка на риска, натоварването и агресивната дейност върху водните тела. Изборът на показатели за анализ е въз основа на вида и количеството натиск, изразяващ се в концентрацията на наблюдаваните замърсители. Оценката на химическото състояние на повърхностните водни тела, замърсяващите вещества се съпоставят с определении стойности на стандартите за качество, въведени с Директива 2008 /105/ на Европейския парламент и на Съвета от 18.12.2008 г. за определяне на стандарти за качество на околната среда в областта на политиката за водите изразена в Наредба за стандарти за качество на околната среда. Рамковата Директива за водите въвежда екологични норми за качество на водните ресурси. Съгласно нея екологичното състояние на водните екосистеми се определяя като много добро, добро, лошо или много лошо. При извършването на оценката на риска водните тела се класифицират в следните категории:

- водни тела в риск – не е необходимо допълнително охарактеризиране или допълнителни мониторингови данни;
- водни тела, които е възможно да са в риск, за които има вероятност да не постигнат екологичните цели, но са необходими допълнителни мониторингови данни;
- водни тела, които не са в риск – не е необходима допълнителна оценка и допълнителни мониторингови данни.

Повърхностните и подземни води на територията на община Ситово са в добро общо екологично състояние.

- ***Повърхностни води***

При управлението на водите и анализа на антропогенното въздействие и определяне състоянието на водите, се ползва приета класификационна система регламентирана с Наредба Н-4/14.09.2012 г. за характеризиране на качеството на водите, съгласно Рамковата Директива на водите, определяща ограничения с цел, спиране на влошаването на състоянията на водите и защитаващи ги от замърсяване. Състоянието на повърхностните води основно е общ израз за състоянието на повърхностния воден обект, определена от неговото екологично състояние и от неговото химично състояние и водните количества. Качеството на водите най-често се определя от химичното състояние и е основната характеристика за общото състояние. Най-основната оценка за състоянито на водния обект се определя по физикохимичните показатели – разтворен кислород, активна реакция, електропроводимост, орто-фосфати, общ фосфор, общ азот, амониев, нитритен и нитратен азот и биохимична потребност от кислород измерена за 5 дни.

Мониторингът на повърхностните води е част от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) и обхваща програми за контролен и оперативен мониторинг. Целта на мониторинговите програми за контролен мониторинг е да осигурят необходимата информация за оценка на състоянието на водите в рамките на речния басейн или подбасейн. Оперативните програми за мониторинг следва да определят състоянието на водните тела в риск и да оценят промените, които са настъпили в резултат от прилагането на програмата от мерки. Показателите, които се наблюдават са разделени в три основни групи – основни физикохимични (температура, pH, неразтворени вещества, електропроводимост, биогенни елементи (NH_4-N, NO_3-N, PO4), разтворен кислород, наситеност с кислород, перманганатна окисляемост, БПК, ХПК, желязо, манган, сулфати, хлориди и др.); приоритетни вещества (33 бр. - силно токсични, устойчиви и лесно биоакумулиращи се вещества) и специфични замърсители (органични вещества, тежки метали и металоиди, цианиди, феноли и други специфични вещества), като честотата им на мониторинг е от 4 до 12 пъти в годината.

Територията на Община Ситово като цяло е бедна на повърхностни водни ресурси. Речната мрежа в пределите на община Ситово се отнася към Дунавския водосборен басейн. Общината граничи с р. Дунав код BG1DU000R001 по крайбрежието на селата Гарван и Попина. Участъка от реката, минаващ по северната граница на общината не се замърсява, тъй като там в

нея не се заустват никакви битови и промишлени канализационни води. Граничещата с общината р. Дунав в участъка ѝ от десет километра е единствената дрениращa артерия на повърхностните и подземни води. С изключение на река Дунав на територията на общината липсват повърхностно течащи води. Реки с постоянен повърхностен отток не преминават през територията на общината.

При силни дъждове и при топенето на снеговете по суходолията протичат водни течения, които по-късно и през лятото пресъхват. При поройни дъждове водите приижда с голяма сила и унищожават всичко в коритата си. През територията преминават две големи суходолия, дълбоко всечени сред околния терен. Първото от тях (западното) е на река Сенковец с код BG1DJ109R001 (р. Сенкьовица, Сазлъка, Сенкувча, Кулак, десен „приток“ на Дунав). То навлиза в пределите на общината югозападно от село Ирник на 108 м.н.в. Преминава западно от селата Ирник, Босна, Искра и Нова Попина, източно от с. Гарван и се „влива“ в блатото Лещава (Гарванско блато) на 12 м.н.в., което се оттича в река Дунав. Сенковец е с основно дъждовно-снежно подхранване, но се подхранва и от множество карстови извори, които са частично каптирани.

В източната част на община Ситово, от юг на север преминава второто голямо суходолие на територията ѝ – Демиркулак (Дуванкулак, Дерменкулак, което се „влива“ в езерото Сребърна). То навлиза в общината южно от село Любен на 88 м.н.в, минава северозападно от него и западно от село Ястребна и североизточно от село Слатина навлиза в община Силистра на 42 м.н.в.

- **Добруджанските реки** в по-голямата си част водят началото си от обширната слабо хълмиста област Лудогорието. Днес просторните и гъсти гори, характерни за тази област са значително намалени, а една част от тях напълно унищожени поради безразборно и непланово изсичане. Горите са предимно нискостеблени. Сравнително по-добре са залесени поречията и суходолията на реките, вливащи се в Дунав, чиито гори се простират с известни прекъсвания почти до заустването на техните суходолия. Средно за тези добруджански реки залесените площи са към 1000 км^2, или 25 % залесеност.
- **Река Дунав** - Колебанието на температурата на дунавските води в района е от 0 до 28° С. Многогодишната средна температура при гр. Силистра е 12.5° С. Най-високи температури на водата се наблюдават през месеците юни, юли и август. Отсъства температурна стратификация в сечението на реката, като отклонения се наблюдават само при много висока и много ниска температура на въздуха. Продължителността на ледовите явления е от 0 до 91 дни, а продължителността на замръзване е 89 дни. Най-ранната дата на появяване на лед е 09 декември, а най-късна – 01 март. Общият пад на реката от Ново Село до Силистра е 21.2 м, а средният наклон на водната повърхност е 4.6 см/км. Средната скорост при ниски води е от 0.5 до 0.79 м/сек, от 0.92 до 1.16 м/сек при средно ниво на водите, и от 1.25 до 1.5 м/сек при високи води. Минимални водни стоежи са регистрирани през 2003 г. (09 септември: минус 26 см), а максимални през 2006 г. (24 април: плюс 853 см). Като цяло, периодът на маловодие е от август до октомври, а периодът на пълноводие е от март до май. Замърсяването на водата на р. Дунав е отразено във финалния доклад от JSD2 (ICPDR), където са представени данни за качеството, както и наличието на вещества в седиментите на реката. Изследванията са извършени през август - септември 2007 година
- **Река Сенкьовец/Сенковец** (или Сазлъка, Сенкувча) е река в Североизточна България, която протича през Област Шумен — община Хитрино,Област Разград — общини Самуил и Исперих и Област Силистра — общини Главиница и Ситово, десен приток на Дунав (влива се в него като суходолие), на 405-ти км. Дължината ѝ е 101,6[1] км, която ѝ отрежда 34-то място сред реките на България. Река Сенковец води началото си под името Сазлъка от извор-чешма "Коса чешме" (на 448 м н.в.), разположена в източната част на село Висока поляна, Община Хитрино, в Самуиловските височини. Тече в северна посока, като почти по цялото си протежение долината ѝ е каньоновидна, всечена дълбоко в аптските варовици и льосовата

покривка на Лудогорието. След село Китанчево, община Исперих пресъхва, а след село Босна,община Ситово долината ѝ става много широка, на места над 1 км, но отново със стръмни (над 50 м) брегове. Влива се като суходолие отдясно в река Дунав (на 405-ти км), на 11 м н.в., срещу българският остров Гарван. Площта на водосборният басейн на река Сенковец е 553 км2, което представлява 0,07% от водосборния басейн на Дунав. Основен приток е река Ясенковец, вливаща се в нея отдясно като суходолие. Сенковец е с основно дъждовно-снежно подхранване, но се подхранва и от множество карстови извори, които са частично каптирани. Среднят годишен отток при град Исперих е 0,166 m3/s. По течението на реката са разположени 11 села.

***Гарванско блато*:** Площ – 2282,4 дка. Воден режим – силно повлиян от човешката намеса (блатото се отводнява). Естествените размери на водните площи на блатото се установяват само при много влажни години, при временно нефункциониране на отводнителната система, както и при много високи нива на р. Дунав. Антропогенно влияние – блатото е отделено от р. Дунав посредством защитна дига (от км 409 до км 400).

Особено негативно влияние върху водния режим на влажната зона оказва отводнителната система, отвеждаща повърхностните и подпочвените води в р. Дунав. Системата работи на два режима, в зависимост от нивото на р. Дунав. При ниски нива на реката водите се отвеждат гравитачно чрез система от канали и савачен преливник. При високи нива на реката отводняването се осъществява чрез същата система от канали, но преодоляването на разликата в нивата се осъществява чрез помпена станция, като водоприемникът и в двата случая е р. Дунав. Южната част на блатото е отделена посредством земен насип в по-малък самостоятелен водоем (блато "Тоната"), като по този начин отводнителните мероприятия засягат в по-малка степен този водоем и това е причина в него да има вода през по-дълъг период. Водите от блатото "Тоната" се заустват в отводнителния канал посредством тръбен водосток.

Останалите водоеми, съставящи групата на Гарванските блата (Люцева и Момчила) са силно засегнати от отводнителните мероприятия и през по-голямата част на годината са напълно сухи. Замърсяване на водите – през 2008 са извършени изследвания на полеви физични показатели (разтворен кислород, Ph, електропроводимост) в блатото "Тоната" (единственото от комплекса, в което по това време е имало вода) като всички показатели са били в нормите по Наредба 7/08.08.1986 г.

Таблица 21: Повърхностни водни тела в община Ситово

Код на ВТ	Име на Воден обект	Географски обхват	Естествено /СМВТ/ ИВТ	Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние
BG1DJ109R001	СЕНКЬОВИЦА	р. Сенкьовица от извор до вливане в р. Дунав при Попина	Естествено	добро	добро
BG1DJ109R1017	без име	пониращи реки от село Климент до Ветрен	Естествено	добро	добро
BG1DU000R001	ДУНАВ	р. Дунав от границата при Ново село до границата при Силистра	СМВТ	умерен	не достигащо добро

Източник: Басейнова дирекция „Дунавски район" – гр. Плевен

За оценка качеството на водите на река Дунав в българския участък са разположени 5 мониторингови пункта, които се наблюдават и по националните програми за контролен и оперативен мониторинг и по транснационалната мониторингова мрежа за р.Дунав /програмата TNMN/, съгласно Международен комитет по опазване на река Дунав /МКОРД/. Водно тяло BG1DU000R001 в ПУРБ 2016-2021 г. е определено като силномодифицирано водно тяло /СМВТ/ и е оценено с умерен екологичен потенциал. Най-западният /първият/ пункт за контрол качествата на водата в реката на територията на Р България е при с. Ново село. Пунктът е част

от международната транснационална мониторингова мрежа за река Дунав /TNMN/. Изпълняваната програма за мониторинг е унифицирана за всички пунктове по реката. Честотата на пробовземане е 12 пъти годишно. Водовземането на пробите се извършва в три точки - на левия бряг в близост до румънския бряг, в средата /талвега/ и на десния бряг, т.е. българския. Оценката на физикохимичните показатели, подкрепящи БЕК е извършена въз основа на изискванията на Наредба Н-4 за характеризиране на повърхностните води, за тип R7, „големи дунавски притоци“. Това се налага поради обстоятелството, че за тип R6 „Среден и долен Дунав“, към който принадлежи българският участък на р. Дунав, към момента няма нормативно определени референтни стойности за отлично, добро и умерено състояние. Резултатите от анализа за периода от 2019г. по всички физикохимични показатели стойностите отговарят на изисквания за отлично/добро състояние. Анализираните специфични замърсители, като сравнение на средно годишната стойност /СГС/ със стандартите за качество на околната среда /СКОС/ не показват отклонения от изискванията за добро състояние, съгл. Наредба Н-4. Няма измерени високи концентрации над СКОС на приоритетни вещества /ПВ/ в периода. Няма стойности на концентрации на ПВ над максималната допустима концентрация /МДК/. Към момента, на основание анализа на резултатите може да се направи заключение, че река Дунав в участъка на с. Ново село може да бъде оценена в добро химично състояние. Следващият пункт на р. Дунав от запад на изток е при с. Байкал. Той също е част от международната транснационална мониторингова мрежа за река Дунав /TNMN/. Както е посочено по-горе, изпълняваната програма за мониторинг е унифицирана за всички пунктове по реката. Честотата на пробовземане е 12 пъти годишно.

Таблица 22: Мониторингови пунктове за наблюдени на повърхностните водни тела, разположени в териториалния обхват на община Ситово, Дунавския район за басейново управление

№	Код на мониторингов пункт	Име на мониторингов пункт	Поречие	Код на повърхностно водно тяло	Географско описание на водното тяло
1	BG1DJ00096MS1040	р. Сенкьовица при с. Голяма река	Дунавски Добруджански реки	BG1DJ109R001	р. Сенкьовица от извор до вливане в р. Дунав при Попина
2	BG1DU00999MS100L	р.Дунав Пристанище гр. Силистра-ляв бряг	Дунав	BG1DU000R001	р. Дунав от границата при Ново село до границата при гр. Силистра
3	BG1DU00999MS100M	р. Дунав Пристанище гр. Силистра-среда	Дунав	BG1DU000R001	р. Дунав от границата при Ново село до границата при гр. Силистра
4	BG1DU00999MS100R	р. Дунав Пристанище гр. Силистра-десен бряг	Дунав	BG1DU000R001	р. Дунав от границата при Ново село до границата при гр. Силистра

Източник: Регионален доклад за състоянието на околната среда за 2019 г. на РИОСВ - Русе

Резултатите от анализа за периода 2019 – 2020 г. по всички физикохимични показатели стойностите отговарят на изисквания за отлично/добро състояние.Стойностите от анализа на специфичните замърсители не показват отклонения от СКОС на изискванията за добро състояние, съгласно Наредба Н-4. Трябва да се отбележи, че еднократно е измерена висока концентрация на алуминий, над изискванията за добро състояние. Резултат - 20 µg/l, при норма 15 µg/l, но СГС е под СКОС, съгл. нормативния документ. Оценката е добра. Няма измерени високи концентрации над СКОС на приоритетни вещества/ПВ/ в периода 2019- 2020г. Към момента на основание анализа на резултатите може да се заяви, че река Дунав в участъка на с. Байкал може да бъде оценена в добро химично състояние по приоритетните вещества, които се анализират по изискванията на програмата за TNMN. След с. Байкал, качеството на р. Дунав се наблюдава в пункта на гр. Свищов. Той също е част от международната транснационална мониторингова мрежа за река Дунав /TNMN/. Оценката на физикохимичните показатели, подкрепящи БЕК е извършена въз основа на изискванията на Наредба Н-4 за характеризиране на

повърхностните води, за тип R7, т.е. големи дунавски притоци. Резултатите от анализа за периода 2019-2020 година показват запазване на качеството на реката в този наблюдаван участък. По всички физикохимични показатели стойностите отговарят на изисквания за отлично/добро състояние. Стойностите от анализа на специфичните замърсители показват отклонения от СКОС на изискванията за добро състояние, съгласно Наредба Н-4 по показател алуминий. Трябва да се отбележи, че са измерени високи концентрации на алуминий, над изискванията за добро състояние. Резултатите са в границата - 19,7 – 65,3 µg/l, при норма 15 µg/l. СГС е под СКОС, съгл. нормативния документ. Оценката е добра. Няма измерени високи концентрации над СКОС на приоритетни вещества /ПВ/ вперода 2019 -2020г. над максималната допустима концентрация /МДК/. Към момента на основание анализа на резултатите може да се заключи, че река Дунав в участъка на гр. Свищов може да бъде оценена в добро химично състояние. На река Дунав /долен Дунав/ на територията на област Русе се мониторират два 2 пункта - единият преди гр. Русе, а другият на пристанището на гр. Силистра с три паралелни пробовземания от ляв, десен бряг и талвег. Пунктовете освен, че са част от националната програма за оперативен мониторинг (на десния бряг) са и част от международната транснационална мониторингова мрежа за река Дунав /TNMN/. Относно честотата на пробовземане и анализ, през 2019-2020 година качеството на водата в реката е наблюдавано по горепосочените 2 пункта с честота 12 пъти, т.е. няма промяна на честотата на мониторинга. Анализираните физикохимични, специфични и приоритетни вещества са по утвърдената програма за мониторинг наречена „Дунавска програма“ от Международната комисия за опазване на река Дунав /МКОРД/. Освен тези показатели на пунктовете на българския бряг се провежда анализ на допълнително включени приоритетни вещества, съгл. изискванията на Наредбата за СКОС. Оценката на физикохимичните показатели, подкрепящи БЕК е извършена въз основа на по-горе разписаните изисквания. От анализа предоставените данни от изпълнения мониторинг през 2019 година, става ясно, че в този участък на река Дунав няма превишени стойности за добро състояние по физикохимични показатели. Пунктът на р. Дунав при гр. Русе – по физикохимични показатели и специфични замърсители отговаря на изискванията за добро състояние съгласно Наредба Н-4 приложение 6 и 7. При анализа на приоритетни вещества се отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател олово. Приложен е подход - „Модел на биотичните лиганди“. В този случай изчислената СГС отговаря на изискванията на СКОС за добро състояние.

През 2019 г. БДДР е извършила проучвателен мониторинг по река Дунав с цел да се провери състоянието и да се установят източниците на натиск на повърхностни водни тела на територията на БДДР, за които в ПУРБ 2016 – 2021 оценката на екологичното и химическо състояние е различна от добра и би следвало да се предвидят мерки за подобряване на тяхното състояние. С извършването на този мониторинг се подпомага изпълнението на планираните мерки в Плана за управление на речните басейни (ПУРБ) 2016 – 2021 в Дунавски район. Част от този мониторинг на пробовземане и анализ на водите е от Река Дунав в участъка от гр. Русе до гр. Силистра. В този участък са извършени две пробонабирания в избрани 9 пункта за мониторинг. При анализа на вещества от групата специфичните замърсители и при двете пробонабирания се установяват превишение на стойностите над СКОС по показател алуминий. От анализираните приоритетни вещества се установява еднократно превишени концентрации над СКОС по показател трихлорометан в два от пуктовете, избрани в участъкът при гр. Русе. р.Дунав при гр. Русе Пункт на р. Дунав при гр.Силистра при анализа на резултатите от проведения през 2019 година мониторинг е установено, че по физикохимични показатели отговаря на изискванията за добро състояние съгласно приложения 6 и 7 от Наредба № Н-4 за характеризиране на повърхностните води. При анализа на вещества от групата специфичните замърсители, няма измервания които да показват превишение на стойностите над СКОС. От анализираните приоритетни вещества няма превишени концентрации над СКОС. В поречие Дунав попадат и две водни тела категория езеро - езерото Сребърна и язовир Антимово. Езерото Сребърна се наблюдава като самостоятелно водно тяло. Езерото Сребърна е референтен пункт

за тип L5- Крайречни езера и блата. При анализа на резултатите от проведения в периода 2018-2019 година мониторинг е установено, че по физикохимични показатели и специфични замърсители отговаря на изискванията за добро състояние съгласно приложения 6 и 7 от Наредба № Н-4 за характеризиране на повърхностните води. При извършения анализ на резултатите от мониторинга не се установяват превишени концентрации на приоритетни вещества спрямо Наредбата за СКОС. Язовир Антимово- повърхностно водно тяло, категория езеро, силно модифицирано водно тяло, с мониторингов пункт на стената на язовира (BG1DU000L1002). За периода 2019-2020 година водите на язовира не са планирани за анализ по физикохимични елементи за качество, специфични замърсители и приоритетни вещества.

В Плана за управление на речните басейни (ПУРБ) 2016-2021 г., повърхностно водно тяло BG1DJ109R001 - р. Сенкьовица от извор до вливане в р. Дунав при Попина е оценено в добро общо екологично състояние и добро химично състояние. Водното тяло BG1DU000R001 – р. Дунав е оценено в умерено екологично и неизвестно химично състояние.

По информация от Регионалния доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ – Русе за 2019 г., на река Дунав (долен Дунав) се мониторират два 2 пункта - единият преди гр. Русе и другият на пристанището на гр.Силистра с три паралелни пробовземания от ляв, десен бряг и талвег. Пунктовете, освен в националната програма за оперативен мониторинг (на десния бряг), са част и от международната транснационална мониторингова мрежа за река Дунав (TNMN). Относно честотата на пробовземане и анализ, през 2018-2019 г. качеството на водата в реката е наблюдавано по горепосочените 2 пункта с честота 12 пъти, т.е. няма промяна на честотата на мониторинга. Анализираните физикохимични, специфични и приоритетни вещества са по утвърдена програма за мониторинг наречена „Дунавска програма“ от Международен комитет по опазване на река Дунав (МКОРД). Освен тези показатели на пунктовете на българския бряг се провежда анализ на допълнително включени приоритетни вещества, съгласно Наредбата за стандартите за качество на околната среда (СКОС).

Оценката на физикохимичните показатели, подкрепящи БЕК е извършена въз основа на изискванията на Наредба Н-4 за характеризиране на повърхностните води, за тип R7-Големи дунавски притоци. Това се налага поради факта, че за тип R6- Среден и долен Дунав, към който принадлежи поречието на реката няма разписани в нормативния документ референтни стойности за отлично, добро и умерено състояние.

Пунктът на р. Дунав при гр. Силистра - при анализа на резултатите от проведения в периода 2018-2019 г. мониторинг е установено, че по физикохимични показатели отговаря на изискванията за добро състояние съгласно приложения 6 и 7 от Наредба № Н-4 за характеризиране на повърхностните води. При анализа на вещества от групата специфичните замърсители, няма измервания които да показват превишение на стойностите над СКОС. От анализираните приоритетни вещества няма превишени концентрации над СКОС.

Съществува възможност за трансгранично замърсяване на река Дунав и хидроложки свързаните с нея повърхностни и подземни водни тела от източници, изпускащи замърсяване нагоре по течението и корабоплаването по реката.

Според данни на РИОСВ Русе, често наблюдавано замърсяване от този тип и от разливи на нефтопродукти, транспортирани по течението на реката.

В програмите за хидробиологичен мониторинг на територията на Дунавски район през 2018 и 2019 г. не са планирани за наблюдение пунктове разположени на река Дунав.

Водните тела от поречие Дунавски Добруджански реки, разположени на територията на РИОСВ-Русе са във водосбора на реките р. Сенкьовица от извор до вливане в р. Дунав при Попина, реките Царацар и Чайрлък. Водните тела са от тип R9-Добруджански пониращи реки.

р. Сенкьовица от извор до вливане в р. Дунав при Попина BG1DJ109R001:

Водното тяло не е планирано за анализ през периода по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества. Тялото е оценено в предходен период както следва: Анализът на физикохимичните елементи за качество показва, че водното тяло тговаря на изискванията за умерено състояние спрямо изискванията на Наредба Н-4. При анализа на

специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние.

На база резултатите от измерените концентрации на приоритетни вещества може да се заключи, че водното тяло е в добро химично състояние. За водно тяло BG1DJ109R001 в периода 2018-2019 г. не е планиран хидробиологичен мониторинг.

Таблица 23: Микроязовири на територията на община Ситово

№	микроязовир	Залята площ (дка)	Полезен обем (х. куб. м.)
1.	Ситово 1	88,028	450
2.	Ситово 2	10,310	53
3.	Слатина	21,508	40
4.	Поляна	63,857	150
5.	Добротица 1	25,293	148
6.	Добротица 2	6,929	35
7.	Босна	13,944	40
8.	Искра	62,412	190
9.	Нова Попина 1	155,466	880
10.	Нова Попина 2	49,821	170
11.	Нова Попина 3	31,788	108
12	Добротица 3	-	3,176

На територията на община Ситово има изградени 12 микроязовири, които се използват за напояване и за рибовъдство. Съгласно Закона за общинската собственост след проведени търгове, язовирите са отдадени под наем. По-големи от тях са: „Искра“, „Нова Попина-1“, „Ситово-1“, „Поляна“ „Добротица” и др.

Повърхностните води на реките и язовирите на територията на община Ситово се оценяват като приемливо чисти. Няма данни за наблюдения на хидрологията и хидрохимията на деретата, поради което не може да се даде преценка за вида и количеството на замърсителите в тях. Няма действащи разрешителни, издадени от БДДР по реда на Закона за водите за ползване на воден обект с цел аквакултури и свързаните с тях дейности на територията на община Ситово. Минерални води на територията на общината няма.

Община Ситово попада в списъка с райони със значителен потенциален риск от наводнения по чл. 146г от Закона за водите, включени в Плана за управление на риска от наводнения на Дунавски район за басейново управление.

Фиг. 10: Райони със значителен потенциален риск от наводнения в Дунавски район за БУ



Таблица 24: Райони със значителен потенциален риск от наводнения по чл. 146г от ЗВ

№	Код РЗПРН	Име на РЗПРН	Дължина, км	Поречие	Водно тяло	Населено място	Степен на риск
1	BG1_APSFR_DU_001	Река Дунав	472	Дунав	BG1DU000R001	с. Попина	Висок

Източник: Дунавски район за басейново управление - Плевен

Община Ситово има приет План за защита при бедствия, който включва конкретни мерки и действия при различни природни бедствия и катастрофични събития, включително предизвикани от климатичните изменения, засушаване и наводнения.

При инвестиционно проектиране и реализация на конкретни проекти и дейности, включени в Програмата за опазване на околната среда на община Ситово за периода 2021-2028 г. е необходимо да бъдат съобразени съответните забрани и ограничения, регламентирани в Закона за водите (ЗВ), включително:

- съгласно чл. 7, ал. 1 от ЗВ, основен принцип при отношенията, свързани със собствеността върху водните обекти е упражняването на собственост, без да се допуска нарушаване на целостта и единството на хидроложкия цикъл и на природната водна система.
- забраните на чл.134 от ЗВ за разполагане на животновъдни ферми, жилищни и вилни сгради и стопански постройки в заливаемите тераси на реките и принадлежащите земи на водохранилищата, както и складиране на пестициди, депониране и третиране на отпадъци; засаждането на трайни насаждения с плитка коренова система.
- изискванията на чл. 143. ал. 1 от ЗВ, съгласно които за защита от вредното въздействие на водите не се допускат дейности, с които се нарушава естественото състояние и проводимостта на речните легла, бреговете на реките и крайбрежните заливаеми ивици и използването им като депа за земни и скални маси;
- забраните на чл. 146 от ЗВ за застрояване в заливаемите тераси на реките и сервитута на хидротехническите съоръжения;
- при извършване на дейности, граничещи с води и водни обекти - публична държавна собственост е необходимо да се определят граници, в съответствие с чл.155. ал.1 от ЗВ;
- изискванията на чл. 44 и чл. 46 от ЗВ, в случай на водовземане и/или ползване на воден обект, включително чл.46. ал.4 по отношение на заустването на битово- фекалните води;
- изискванията на чл.198о, от ЗВ, че предоставянето на ВиК услуги на потребители се извършва единствено от ВиК оператор по реда на ЗВ и Закона за устройство на територията;
- изискванията на чл. 125 от ЗВ, че включването на нови количества отпадъчни води, следва да се съобрази с капацитета и ефективността на съществуващата канализационна система;
- при липса па канализационна система, предвид чл. 132 от ЗВ, лицата от стопанската дейност, на които се формират отпадъчни води, са длъжни да изградят пречиствателни съоръжения в съответствие с изискванията за заустване във воден обект.

Съгласно чл. 16, параграф 6, второ Тире от Директива 2000/60/ЕС на Европейския парламент и Съвета (приложима съгласно §143 от ПЗР на ЗИД на Закона за водите, обн. в ДВ брой 65/2006 г.) в срок до края на 2020 г., следва да се осигури пълното преустановяване на заустванията, емисиите и изпусканията на всички приоритетно опасни вещества, посочени в Приложение №1 на Наредбата за стандарти за качество на околната среда за приоритетните вещества и някои други замърсители (ДВ. бр. 97 от 11.12.2015 г.).

Екологичният проблем на община Ситово, свързан със замърсяването на водите е в тясна връзка с проектите и предвижданите действия по отношение на проектирането и изграждането на канализационни системи в селата и пречиствателни станции за отпадните води.

Основни източници на замърсяване на повърхностните водни тела са попивните ями, и прекомерното наторяване на селскостопанските площи. Проблем е и липсата на канализация и ПСОВ за малките населени места на общината. Основни замърсители на повърхностните води в района са и периодично възникващите нерегламентирани замърсявания. Сред останалите източници на замърсяване на водите са промишлеността, транспорта и животновъдството.

- ***Подземни води***

Качеството на подземните води се определя от антропогенното въздействие, което се изразява в различен тип замърсявания от точкови и дифузионни източници.

Като точкови източници се разглеждат нерегламентирани (селски) сметища, общински сметища, складове за пестициди, течове от замърсени площадки, депа на производствени и опасни отпадъци, местоположения на стари замърсители, стари сметища, затворени индустриални терени, Б-Б кубове за събиране, депониране, дезактивиране и безопасно съхраняване на наличните в страната количества забранени, залежали и негодни за употреба пестициди. Дифузни източници на замърсяване са земеползването (орна земя и трайни насаждения), селища без изградена канализационна система, урбанизирани територии.

Значимите проблеми от този вид въздействие върху подземните води са увеличаване съдържанието на нитрати, фосфати, сулфати, хром, желязо и манган. Съдържанието на нитрати е водещ параметър за дифузионните внасяния при подземните води.

Водните ресурси в територията на община Ситово се формират предимно от подземни водоизточници – карстови и порови подземни води. Подхранването на карстовите води е от инфилтрация на валежни води директно от повърхността или от вода от реките. Подхранването на поровите води е от валежи, от реките при високи водни нива и от пукнатини и карстови води.

Таблица 25: Подземни водни тела в териториалния обхват на община Ситово

Код на ВТ	Име на ВТ	Химично състояние	Количествено състояние
BG1G0000QAL011	Порови води в Кватернера - Попинско-Гарванска низина	лошо	добро
BG1G00000N1035	Порови води в Неогена - район Русе - Силистра	добро	добро
BG1G0000K1B041	Карстови води в Русенската формация	лошо	добро
BG1G0000J3K051	Карстови води в Малм-Валанжския басейн	добро	добро

Източник: Басейнова дирекция „Дунавски район" – гр. Плевен

На територията на община Ситово е разположен един мониторингов пункт за наблюдение на подземни водни тела /ПВТ/:

Таблица 26: Мониторингови пунктове за наблюдени на подземни водни тела, разположени в териториалния обхват на община Ситово, Дунавския район за басейново управление

код на ПВТ	Наименование на ПВТ	Европейски код на пункт	Име на пункт по басейнова дирекция	Населено място	община	област
BG1G0000QAL011	Порови води в Кватернера - Попинско-Гарванска низина	BG1G0000QALMP057	Попина, ШК-Р ВС „Попина"	Попина	Ситово	Силистра

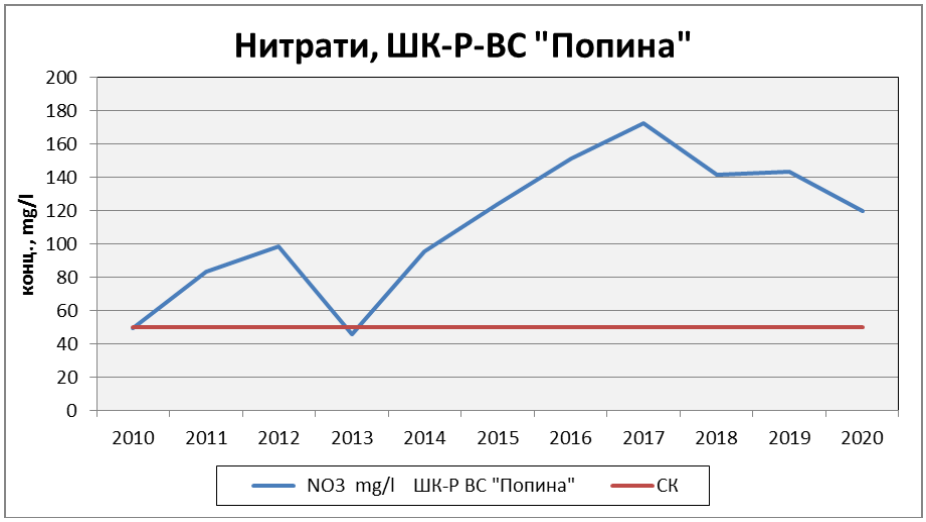
Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL011 „Порови води в Кватернера - Попинско-Гарванска низина" – представено с един мониторингов пункт (МР 057).

МР 057 при Попина ШК-Р ВС „Попина", община Ситово, област Силистра – констатираните в предходните години наднормени концентрации на показател „нитрати" във водата от пункта, се наблюдават и в получените за 2019 г. резултати от анализ. Динамиката в концентацията на нитратни йони по години е показана на диаграмата по – долу:

В резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг се наблюдава превишение на СК на показател „желязо – общо". В три от четирите проби, анализирани през годината са отчетени

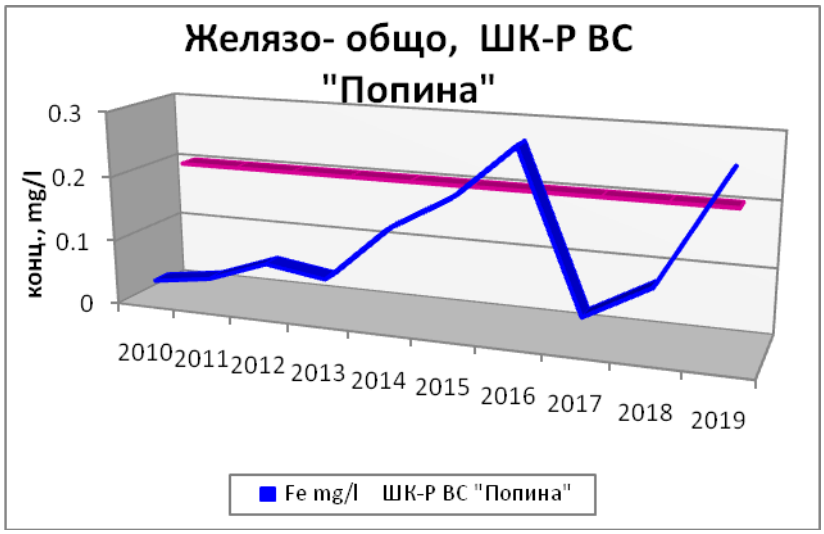
концентрации над СК от 0,200 mg/l. На диаграмата по – долу, са представени средногодишните концентрации на показателя за периода 2010 – 2019 г.

Фиг. 11: Динамиката в концентацията на нитратни йони по години



В резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг се наблюдава превишение на СК на показател „желязо – общо“. В три от четирите проби, анализирани през годината са отчетени концентрации над СК от 0,200 mg/l. На диаграмата са представени средногодишните концентрации на показателя за периода 2010 – 2020 г. Констатираните в предходните години наднормени концентрации на показател „нитрати“ във водата от пункта, се наблюдават и в получените за 2020 г. резултати от анализ.

Фиг. 12: Средногодишни концентрации на показателя „желязо”



От диаграмата се вижда, че концентрацията на железни йони във водата в пункта е с непостоянни стойности. В заключение на казаното по-горе, евентуални причини за наднормените концентрации на железни йони са неизправност на водовземното съоръжение и/или неспазване на стандартите за вземане на водни извадки от подземни води.

В териториалния обхват на община Ситово попада и подземно водно тяло – Порови води в Неогена – район Русе-Силистра с код BG1G00000N1035.

Подземно водно тяло с код BG1G00000N1035 и име „Порови води в Неогена - район Русе – Силистра” е представен с три мониторингови пункта (МР 192, МР 340, МР 408).

- МР 192 при Сребърна ДР-МП 44, община Силистра, област Силистра:

- МР 340 при с. Малко Враново, дренаж „Миджеран - ВиК Русе-ВС“, община Сливо поле, област Русе;
- МР 408 при с. Николово, Др Демирев бряст - ПС Лесопарка-ВиК-Русе, община Русе, област Русе.

Анализът на получените резултати от проведения през 2019 г. от мониторинг и в трите пункта, наблюдаващи ПВТ BG1G00000N1035 показва, че водата отговаря на критериите за „добро“ химично състояние на подземните води.

Към настоящия момент, на територията на община Ситово няма определени санитарно-охранителни зони (СОЗ), съгласно изискванията на Наредба №3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.

Значимите замърсители по отношение на химичното състояние на подземните води са:

- Просмукване на замърсители при взаимодействие с повърхностните води;
- Липсата на канализации и ПСОВ в малките населени места;
- Интензивното земеделие;
- Индустриални източници на замърсяване;
- Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци.

Потенциални замърсители за подземните води в района на община Ситово са животновъдни ферми и селскостопански дворове, интензивни наторявания на земеделската земя, образуването на нерегламентирани локални замърсявания и други.

Качеството на повърхностните и подземни води не може да бъде прецизно оценено поради липса на пълен мониторинг на водите в общината.

- ***Питейни води***

Община Ситово попада в територията на област Силистра с оператор на ВиК системите „ВиК“ ООД - гр.Силистра и контрол на водите от Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район – гр. Плевен. Състоянието на питейните води и водоизточниците на общината се контролират системно от РЗИ – Силистра и Изпитвателната лаборатория на ВиК дружеството. Извършва се наблюдение на всички водоизточници поотделно, като разширения химически анализ се прави по различни показатели.

Всички населени места в община Ситово са с изградени водопроводни мрежи и водоеми и са осигурени с необходимите за настоящото им функциониране водни количества. Качествата на ползваната питейна вода отговарят на нормативните изисквания.

Община Ситово се водоснабдява изцяло от подпочвени води. Основните водоизточници са: Кладенци Раней, Сондажни кладенци, Дренажи и Каптажи. В миналото населените места са се водоснабдявали от каптажи и дренажи със сравнително малък дебит, колебаещ се в зависимост от сезоните. Тези водоизточници са потенциално застрашени от влошаване качеството на водата при обилни валежи и наторяване. По късно са изградени сондажни кладенци и кладенци тип Раней, които са със значително по-големи дебити.

Таблица 27: Водоизточници в община Ситово към 31.12.2020 г.

№	Водоизточник – тип на водовземното съоръжение	Средно денонощен дебит л/сек	Дълбочина на водовземно съоръжение, (м)	Статус
1	ТК 1/87-Ирник	3,53	606	В експлоатация
2	СК1-Поляна	12,6	450	В експлоатация
3	ЕС1/79 Искра	4,8	650	В експлоатация
4	Раней-1	31	16	В експлоатация
5	Д-Попина	-	-	Не се експлоатира
6	Д-Поляна	-	-	В експлоатация
7	ТК-Ситово	5,9	602	В експлоатация

8	СК-Добротица	-	-	Не се експлоатира
9	СК- Гарван	11	395	В експлоатация
10	СК-Слатина	-	-	Не се експлоатира
11	Д-Слатина	-	-	В експлоатация

Източник: ВиК ООД - Силистра

В по-голямата си част водопроводната мрежа е изградена от етернитови и стоманени тръби, които са амортизирани и в недобро техническо състояние. През последните години водопроводната мрежа е частично ремонтирана и поетапно подменяна в отделни участъци.

Наличните водоизточници в община Ситово, които са в експлоатация разполагат с резерви за развитие на региона и увеличаване на консумацията на вода. Резервните водоизточници са в готовност и могат да доставят допълнителни водни маси при необходимост. Водоизточниците с колебаещ се дебит (дренажите) са малко на брой и населените места които захранват могат да ползват вода от други водоизточници: Слатина-резервно захранване от СК „Ситово"; Поляна - резервно захранване от СК „Поляна".

Най-честите причини за нарушено водоподаване в населените места на общината са свързани с планирани и аварийни прекъсвания, ниско налягане за цялото населено място, за обособен район или адрес, наводнения от водопроводната мрежа и влошено качество на питейната вода. Към момента все още не са учредени санитарно-охранителни зони на водоизточниците, които поддържа и експлоатира ВиК ООД град Силистра. Дружеството е входирало в Басейнова дирекция „Дунавски район" гр.Плевен заявления за откриване на процедура за определяне на СОЗ за водоизточниците.

Състояние на водите за питейно-битови нужди на територията на община Ситово

Водоизточниците в област Силистра и в частност в община Ситово са предимно дълбоки сондажи (до 700 м.) и кладенци тип „Раней по терасата на река Дунав, които се характеризират с естествени филтриращи слоеве на земната геоложка структура, което благоприятства предпазването им от пряко биологично замърсяване в резултат на човешката дейност.

Мониторингът на питейните води за община Ситово извършван от РЗИ – Силистра е планиран като контролен мониторинг на мониторинга, извършван от ВиК ООД – Силистра. Контролният мониторинг се извършва по показатели, съгласно Приложение №1 и Приложение №2 на Наредба №9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

Таблица 28: Мониторинг за качествата на водата за питейно-битови цели в община Ситово 2015-2019 г.

Година	Показатели	Проби		Анализи		Описание на нестандартните проби				
		общ брой	нест.	общ брой	нест.	ВЗ	КП	Показател	Стойност	Норма
2015 г.	група А	20	1	140	1	Искра	Нова Попина	нитрати	58 mg/l	50 mg/l
	група Б	14	3	336	3	Поляна	Поляна	нитрати	72 mg/l	50 mg/l
						Попина	Гарван	нитрати	58 mg/l	50 mg/l
						Искра	Искра	нитрати	64 mg/l	50 mg/l
2016 г.	група А	14	0	98	0					
	група Б	4	2	96	2	Поляна	Поляна	нитрати	56 mg/l	50 mg/l
						Попина	Попина	нитрати	78 mg/l	50 mg/l
2017 г.	група А	23	5	182	5	Искра	Искра	нитрати	55 mg/l	50 mg/l
						Попина	Попина	нитрати	124 mg/l	50 mg/l
						Попина	Попина	нитрати	110 mg/l	50 mg/l
						Попина	Попина	нитрати	102 mg/l	50 mg/l
						Искра	Искра	нитрати	55 mg/l	50 mg/l
	група Б	6	0	144	0					
2018 г.	група А	18	4	117	4	Попина	Попина	нитрати	57 mg/l	50 mg/l
						Попина	Попина	нитрати	56 mg/l	50 mg/l
						Поляна	Поляна	нитрати	67 mg/l	50 mg/l
						Искра	Искра	нитрати	50,3 mg/l	50 mg/l
	група Б	8	4	228	7	Поляна	Поляна	нитрати	54 mg/l	50 mg/l
						Попина	Попина	нитрати мътност	57 mg/l; 2	50 mg/l;
						Попина	Гарван	нитрати коли форми микр. число	61 mg/l 78/100 cfu/X ml 26	50 mg/l; 0/100 cfu/X ml
2019 г.	група А	18	3	108	3	Попина	Попина	нитрати	71 mg/l	50 mg/l
						Попина	Попина	нитрати	67 mg/l	50 mg/l
						Поляна	Поляна	нитрати	65 mg/l	50 mg/l
	група Б	8	3	228	3	Попина	Попина	нитрати	69 mg/l	50 mg/l
						Попина	Гарван	нитрати	70 mg/l	50 mg/l
						Поляна	Поляна	нитрати	76 mg/l	50 mg/l

Източник: РЗИ - Силистра

На територията на община Ситово като цяло нямо зони с трайни несъответствия по микробиологични показатели в доставяната от ВиК оператора вода за питейно-битови цели на населението. Данните от проведения контролен мониторинг от РЗИ – Силистра за периода 2015-2019 г. са посочени в следващата таблица.

Данните от контролния мониторинг показват чести превишения по показателя „нитрати" за селата – Попина, Искра, Поляна и Гарван.

На този етап най-съществен проблем се оказва не добрата регулация за ползване на пестициди в район като област Силистра и в частност община Ситово, с големи площи земеделски земи. Подземните водни тела на част от тези водоизточници съставляват водосбор, който се формира от подземни и природни води в район с интензивно земеделие. По тази причина съществува риск от епизодично наличие на по-високи стойности на нитрати в питейните води, в зависимост от сезона и количествата на валежите.

Трайни несъответствия са установени по показател „нитрати" в три от зоните на водоснабдяване: ВЗ „Попина", „Искра и „Поляна".

„Водоснабдяване и канализация" ООД - гр. Силистра извършва постоянен и периодичен мониторинг на добитите питейни води, съгласно чл.7 от Наредба №9/16.03.2001г. за качествата на водата, предназначена за питейно-битови цели, чрез пробонабиране и изследване от пунктове в населените места в община Ситово. Ежемесечно, най - късно до 20-то число на следващия месец, „Водоснабдяване и канализация" ООД - гр. Силистра представя на РЗИ гр. Силистра резултати от проведения мониторинг по зони водоснабдяване, съгласно изготвения от Министерството на здравеопазването програмен продукт MATRA, в съответствие с изискванията за докладване в Европейската комисия.

В изпълнение на чл.48, ал.1, т.2 и т.3, чл.174, ал1 и ал.5 от Закон за водите и чл.80 от Наредба№1/10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води „Водоснабдяване и канализация" ООД - гр. Силистра представя годишни доклади с приложени протоколи за извършен собствен мониторинг на черпените подземни води от водоизточници, експлоатирани от дружеството в Басейнова дирекция „Дунавски район" за всяка предходна отчетна година.

През 2019 г. са анализирани 205 физико-химични показатели, 373 с индикаторно значение, 80 микробиологични показатели и 5 радиологични показатели от питейни води, черпени от водоизточници в община Ситово. Констатирано е наднормено съдържание по показател „нитрати" на питейни води, добити от шахтов кладенец, тип „Раней Г' с. Полина. От водоизточника се водоснабдяват населените места: с.Попина, с.Малък Преславец, с.Гарван, с.Долно Ряхово и с. Ветрен.

С цел понижаване нивото на „нитрати" във водата на ВЗ „Попина" е предприета мярка за смесване на добиваната вода от ШК „Раней" 1 - с. Попина (с наднормено съдържание на „нитрати") с вода добивана от ТК с. Гарван (отговаряща на изискванията).

За водоснабдителни зони „Поляна" и „Искра" няма възможност за смесване с води от друг водоизточник с показатели отговарящи на изискванията както и за алтернативно водоснабдяване. За двете зони, при които са установени наднормени нива на „нитрати", „ВиК" ООД гр. Силистра като оператор е планирал да извършва допълнителен мониторинг, с цел събиране на актуална информация за нивото на нитратите през различните сезони на годината и предприемане на действия по контрола на обработката на земеделските земи с азотни торове след отреждане на СОЗ от БДДР-Плевен.

Съвместните действия на РЗИ – Силистра и ВиК – Силистра са насочени към спазване на законодателството в областта на управлението и опазването на водите, съгласно Директивата за защита на водите от замърсяване с нитрати от селскостопански източници /91/676/ЕИО/, т. нар. „Нитратна директива". Целите на тази Директива са да намали замърсяването на водите с нитрати от селскостопански източници и да предотврати всяко ново замърсяване от този вид. Тя определя показателите за води, засегнати от замърсяване, в които концентрацията на нитрати е близо до 50 мг/л и над тази граница и води застрашени от замърсяване.

За постигане на по-добри резултати при ограничаване на замърсяването с нитрати от земеделски източнии са необходими съвместни действия за спазване правилата за добра земеделска практика, съгласно Наредба №2–13.09.2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници и Наредба №3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на СОЗ около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване.

Санитарно-охранителни зони на водоизточници, поддържани и експлоатирани от „Водоснабдяване и канализация“ ООД гр. Силистра в община Ситово все още не са учредени. Дружеството е входирало в Басейнова Дирекция „Дунавски район“ - гр. Плевен заявления за откриване на процедура за определяне на СОЗ за водоизточници.

Мерките за ограничаване и ликвидиране на замърсяването в чувствителните/уязвимите зони следва да бъдат регламентирани с планове за действие, които включват:

- Периодите от време, в които използването на торове е забранено;
- Капацитета на торохналищата – осигуряване на необходимия обем за депа за съхранение на органичните торове, който да позволява съхраняването на произведения оборски тор за целия период от време, когато използването на торове е забранено;
- Мерки за защита на депата за съхранение на органичните торове срещу свободно изнасяне и разпространение на тор;
- Торене върху стръмни склонове;
- Торене върху водонаситени, наводнение или покрити със сняг земи;
- Торене в близост до водни обекти;
- Ограничаване на периода от време, когато е допустимо разпръскването на торовете, в съответствие с правилата за добра земеделска практика;
- Борба с ерозията на почвите и създаване на защитни залесявания.

Повърхностните и подземни води на територията на община Ситово като цяло са с добро химично и умерено екологично състояние и качество.

Проблемите, свързани с качеството и количеството на водите произтичат главно от: липсата на цялостно изградена канализационна мрежа и пречиствателни станции за отпадъчни води. С цел намаляване загубите на питейна вода следва да се предвижда: рехабилитация на външните водопроводи от речните водохващания до населените места; подмяна на съществуващата водопроводна мрежа в малките населении места, с цел драстично намаляване на загубите на вода.

Незадоволителното състояние и нарушаване на речните легла от хидроморфологични изменения пораждат необходимост от корекциия на реките и деретата за превенция от природни бедствия и ограничаване вредното въздействие на водите.

Съществуват много нерешени проблеми при управлението и опазването на водите, свързани с остаряла и амортизирана техника и съоръжения, ограничени финансови възможности, заустване на непречистени отпадъчни води във водоприемниците и други.

Всички производствени обекти на територията на община Ситово извършват собствен мониторинг със заложена честота в разрешителните за заустване (РЗ) на отпадъчни води. Резултатите от анализа са без превишения на индивидуалните емисионни ограничения, определени в РЗ. СПСОВ в с. Ситово не функционира повече от 10 години, поради липса на финансови средства от страна на Общината.

- ***Отпадъчни води***

Отпадъчните води се контролират от „ВиК” ООД - Силистра, РИОСВ-Русе и Басейнова дирекция „Дунавски район“ – Плевен.

РИОСВ - Русе осъществява контрол над управлението на формираните отпадъчни води, включително емитери на отпадъчни води, заустващи към водни обекти. На основание чл.151. ал.4 от Закон за водите, се извършват периодични, контролни проверки на обекти емитираши отпадъчни води към водни обекти.



В община Ситово има частични изградени канализационни мрежи и системи за отпадни води само в общинския център – село Ситово и в най-голямото населено място - село Искра.

Основен проблем в община Ситово остава заустването на отпадъчните води във водоприемниците без пречистване, както и ниската степен на изграждане на канализационни и пречиствателни системи в населените места.

По информация на РИОСВ – Русе на територията на общината са разположени следните производствени обекти с издадени разрешителни за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти:

- „Интер ЕС-2000“ ЕООД - с. Ситово - Разрешително за заустване №13740077/20.10.2014 г., актуализирано с Решение № 2747/19.09.2019 г.;
- „Екопродукт“ ЕООД - с. Ситово - Разрешително за заустване № 13740090/27.04.2017 г.;
- „Дестан“ ЕООД - с. Искра - Разрешително за заустване № 13140221/13.05.2013 г., актуализирано с Решение № 2664/18.06.2019 г.

Списък на производствените обекти с локални пречиствателни станции:

- „Интер ЕС - 2000“ ЕООД;
- „Екопродукт“ ЕООД;
- „Дестан“ ЕООД.

На територията на Община Ситово няма производствени обекти без пречиствателни станции (ЛПСОВ). Нова ЛПСОВ - въведена в редовна експлоатация на 24.07.2019 г.

През периода 2019 г. - 2021 г. при извършени контролни проверки с пробовземане и анализ на отпадъчните води, за превишение на индивидуалните емисионни ограничения, определени в Разрешителните за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни води са наложени от РИОСВ-Русе:

- текуща месечна санкция на „Интер ЕС - 2000“ ЕООД през 2020 г. за превишение на показатели общ фосфор - резултат 4,2 мг/л при норма 2 мг/л, общ фосфор - резултат 4,15 мг/л при норма 2 мг/л и общ азот - резултат 5,1 мг/л при норма 5 мг/л;

- две писмени предупреждения на „Екопродукт“ ЕООД:

през 2020 г. за превишение на показател БПК - резултат 31,3 мг/л при норма 25 мг/л;

през 2021 г. за превишение на показатели БПК - резултат 52,6 мг/л при норма 25 мг/л, ХПК - резултат 203 мг/л при норма 125 мг/л и общ азот резултат 12,4 мг/л при норма 10 мг/л;

- едно писмено предупреждение на „Дестан“ ЕООД през 2021 г. за превишение на показател неразтворени вещества - резултат 64 мг/л при норма 50 мг/л.

Селищни пречиствателни станции за отпадъчни води - ПСОВ-Ситово:

На територията на РИОСВ - Русе са изградени общо 11 селищни пречиствателни станции за отпадъчни води (СПСОВ), от които 2 не функционират: СПСОВ – Сребърна не е въведена в експлоатация и до момента не е експлоатирана, а СПСОВ в с. Ситово, област Силистра, не функционира от години, поради липса на финансови средства от страна на общината. Изграждането на ПСОВ-Ситово е финансирано от ПУДООС. ПСОВ-Ситово е въведена в експлоатация през януари 2010 г, за 2 700 е.ж. На Община Ситово за експлоатацията на канализационната система на с. Ситово са издадени две Разрешителни за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни води: 1. Разрешително № 13140079/12.09.2008 г. със срок на действие до 12.08.2011 г. и 2. Разрешително № 13740054/23.01.2012 г. със срок на действие до 23.01.2018 г. Община Ситово е в процедура за издаване на ново разрешително.

В канализационната система на с. Ситово са включени 65% от населението, както и работещите производствени обекти („Интер ЕС - 2000“ ЕООД - млекопреработвателно предприятие и „Екопродукт“ ЕООД - кланница). Формираните производствени и битово-фекални отпадъчни води по закрит канал се довеждат до ПСОВ, където чрез байпасна връзка се отклоняват (без да преминават през ПСОВ-Ситово) и се заустват в сухо дере „Айвалъка“, което се влива в яз. „Ситово-2“.

До 04.01.2012 г. пречиствателната станция е работила в нормален режим.

През 2011 г, по подаден в РИОСВ-Русе сигнал е извършен анализ на заустваните отпадъчни води в яз. „Ситово-2“. Установено е превишение на индивидуалните емисионни ограничения, заложени в действащото разрешително и е наложила текуща месечна санкция. Със Заповед № 2/04.01.2012 г. кметът на общината е разпоредил да се преустанови експлоатацията на ПСОВ, поради нарушение на технологичния процес, за което в РИОСВ-Русе е представена подробна информация за причините и предприетите действия (почистване на входящи тръби, шахти и биобасейни, ремонт на аератори и др.). Извършени са възстановителни дейности и с решение на Общински съвет, ПСОВ е предадена за стопанисване на ОП „Общински имоти-2012 г.“ - с. Ситово и е осигурена охрана.

При проверка от страна на РИОСВ-Русе през месец август 2015 г. ПСОВ-Ситово е била въведена в експлоатация за кратък период, след което е спряна и към настоящия момент не функционира.

Учредена е Асоциация по ВиК с обособена територия на „Водоснабдяване и канализациа“ ООД, гр. Силистра (АВиК), в която община Ситово се представлява от кмета или от председателя на общински съвет. Сключен е договор на 01.03.2016 г. между АВиК и „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Силистра за стопанисване, поддържане и експлоатация на канализационните системи и съоръжения.

В доклад на кмета на община Ситово за периода 2012 г.-2018 г. е дадена информация, че селищната ПСОВ не функционира. На площадката са изградени всички съоръжения по проект. Същите са на открито, силно са корозирали и не биха могли да изпълняват предназначението си без ремонт и възстановяване. За пускане в експлоатация и поддържане на ПСОВ са необходими финанси, непосилни за общината. През шестгодишния период от страна на община Ситово са провеждани срещи и разговори с „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Силистра за предаване на ПСОВ, но до момента проблемът не е решен.

Реализиран е проект за „Корекция на дере село Попина” с цел да бъде защитено селото от наводнения, посредством продълбочено дъно на дерето; изграден земен профил и облицоване на 640 м от отводнителното дере в с. Попина.

Проблемен отводнителен канал, който се нуждае от саниране има в с. Добротица. Той минава през територията на селото и пресича третокласен път Ситово-Дулово.

От саниране се нуждае и отводнителният канал, който минава през с. Гарван, събира и отвежда водата към защитената зона „Гарвански блата”. Този канал минава под мост на селото и при високи нива на р. Дунав отводнява територии от населеното място.

Отводнителният канал на с. Ситово реконструиран, продълбочен, облицован, работи добре и е в много добро състояние. В с. Слатина през 2011г. са обработени 183м. от канала, до зоната където се разлива е в добро състояние, но в частта, която минава през селото е необходимо почистване и продълбаване. По цялото протежение на село Босна има защитна дига, която е в задоволително състояние, но е добре да се предвидят превантивни мерки по реконструкция и укрепване.

В село Искра, община Ситово има частично изградена канализационна мрежа. Отпадъчните води от дейността на млекопреработвателно предприятие с оператор „Дестан“ ЕООД, се заустват във водоприемник река Без име чрез селищен канализационен колектор. Покрай село Искра минава дере, което частично навлиза в селото и пресича асфалтиран път. Канализационната мрежа на селото – изпълнена на 40% е заустена в това дере.

На територията на община Ситово е функционирала изкуствено създадена система за напояване. Днес тя е неизползваема, разграбена и в голямата си част унищожена. На територията на общината няма формирани водни сдружения, съгласно Закона за сдружения за напояване.

Формираните битови отпадъчн и води от селищата без изградена канализационна мрежа и ПСОВ се заустват в собствени попивни септични ями с почвена филтрацияили изгребни ями. Това заварено положение определя селищата като дифузни източници на замърсяване. Други дифузни източници са малките животновъдни ферми с оформени торища.

Съгласно разпоредбите на чл. 87, ал. 1 от Закона за устройство на териториите /ЗУТ/ (изм. - ДВ, бр. 16 от 2021 г.): „В населени места и селищни образувания или в части от тях без канализация битовите отпадъчни води в имоти, предвидени с подробен устройствен план за ниско застрояване, се заустват във водоплътни изгребни ями или се заустват и пречистват в съоръжения за пречистване на образуваните в имотите отпадъчни води. Водоплътните изгребни ями и съоръженията за пречистване на образуваните в имотите отпадъчни води следва да отговарят на изискванията на чл. 41 и чл. 47, ал. 2, както и на санитарно-хигиенните и екологичните изисквания, както и на техническите изисквания, определени в наредбата на министъра на регионалното развитие и благоустройството за проектиране, изграждане и експлоатация на сградни водопроводни и канализационни инсталации.

В тази връзка и съгласно разпоредбите на чл.46, ал.4, т.2 от Закона за водите е необходимо поетапно да се предприемат мерки за ограничаване на вредното въздействие на формираните отпадъчни води, заустваны в попивни септични ями върху почвите, водите и околната среда. За обектите ново строителство Разрешения за строеж ще се издават само ако в инвестиционните проекти са предвидени водоплътни изгребни ями за заустване на отпадъчните води. Община Ситово следва да започне поетапно изграждане на канализационни системи и ПСОВ и в останалите населени места.

ИЗВОДИ:

Повърхностните и подземни води на територията на община Ситово като цяло са с добро качество. Проблемите са свързани с нормалното водоснабдяване в района и произтичат от състоянието на водопроводната мрежа, която е технически амортизирана с висока степен на аварийност и големи загуби на вода. За намаляване загубите на вода е необходима цялостна реконструкция и модернизация на водопроводната мрежа.

Много висок екологичен риск създава липсата на канализационна мрежа в малките населени места на общината, което води до замърсяване с битово-фекални води. За запазване и подобряване качеството на подземните и повърхностните води е необходимо изграждане на канализационни мрежи във всички населени места и заустването на отпадните води в локални ПСОВ.

3.3. Земи и почви

Почвата е един от най-важните природни ресурси, основа за съществуването на хората, животните и растенията. В природните екосистеми тя изпълнява определени функции: осигурява среда за развитие на растенията и реализиране на тяхната биопродуктивност, поддържа генетичните ресурси и обитанието на многобройни живи организми. Тя регулира и разпределя водния отток, съхранява водата и служи като буфер на околната среда, като инактивира или разрушава екологично опасните субстанции. Почвата е физическа основа на социално-икономическата структура на човешкото общество, източник е на сурови материали и съхранява геогенното и културно наследство на човечеството. Като компонент на околната среда тя е подложена на вредни въздействия и затова опазването и е от особено значение.

Почвената покривка е особенно важен компонент на природната среда. Образувана в продължение на милиони години, тя се явява огледало за състоянието на ландшафтите и в нея се отразяват и пречупват взаимовръзките между останалите компоненти на природната среда (скали, води, климат, растителност, дейност на човека). Без почвената покривка е невъзможно съществуването и вегетацията на естествената и културната растителност.

Почвата представлява сложна природна система изградена от минерални частици, органични вещества, газове, макро- и микроорганизми. Минералните частици образуват основната маса на почвата, а органичните вещества съставляват 10-20% от химичния и състав. Хумусът заедно със съдържанието на вода и газове определя нейното плодородие. Той е източник на хранителни вещества за растенията, тъй като при разлагането му се освобождава

въглероден диоксид, нитрати, фосфати. Тези съединения са лесно усвоими от растенията. Хумусът, образуван в горния почвен слой се отнася от инфилтриращата в почвата вода в по-долните хоризонти. Чрез обработка на почвата, той заедно с разтворените химични вещества се изнася отново на повърхността.

Химизацията, промишлеността и влиянието на интензивния автомобилен поток са идентифицирани като основни причини за замърсяването на земеделските земи и влошаване състоянието на почвите като цяло. По въздушен път се пренасят азотни и серни съединения, въглеводороди и оловни аерозоли, затова голям дял в замърсяването на почвите има автотранспортът.

Почвата играе роля за кръговрата на веществата в природата и минерализиране на органичните отпадъци от живота, осигурява плодородието и изхранването на човека, влияе върху състава на въздуха, водата и хранителните продукти, представлява среда за съхраняване и предаване на болестотворни причинители, влияе върху климата на местността и др. Следователно тя, освен полезно може да оказва и отрицателно влияние върху условията на жизнената среда и здравето на населението.

Почвеното замърсяване се изразява в изменение дейноста на биологичните системи и в нарушаване на нормалните физични, химични и водни свойства на почвата. Замърсяването на почвата включва всички процеси и явления, които водят до нейната деградация. Замърсени са почвите, в които концентрацията на замърсителите е по-голяма от пределно допустимите концентрации. Замърсяването на почвата се проявява в две форми:

• Физическо изменение на почвените структури. Най-големи поражения върху почвите се нанасят от антропогенно натоварените екосистеми. Отклоненията в почвените параметри се отнасят преди всичко до структурата на почвата, нейната порьозност и плътност. Измененията им водят до рязко влошаване на вентилацията и дренажа в почвата, вследствие на което настъпва рязко снижаване на активността и количеството на микроорганизмите разлагащи органичните вещества.

• Химическо замърсяване на почвата. Химическите замърсявания на почвите от антропогенен произход превъзхождат многократно в количествено и качествено отношение всички видове физически измемения. Те са следствие от много причини, които условно можем да ги разделим в следните групи:

- Газове - промишлени отходи съдържащи сяра, а също така съдържащи и тежки метали, халогениди, азотни оксиди;
- Прах - дим от промишлени димоотводи, транспортен прах и др.;
- Соли - особено тези в резултат на обработване с луги и химикали на пътищата през зимата, рудодобивната промишленодт, кариери и др.;
- Агрохимикали от растителната защита;
- Органични газове и течности - автотранспорта и др.;
- Радиоактивни замърсявания - АЕЦ, промишленост, аварии и др.

Почвите са подложени на редица деградационни процеси и заплахи, като ерозия, замърсяване, запечатване, намаляване на биоразнообразието и почвеното органично вещество, засоляване, вкисляване, уплътняване, наводнения и свлачища. Комбинация от някои от тези заплахи може да доведе до климатични изменения, безводие и опустиняване, а замърсяването на почвата води до влошаване качеството на храната и питейната вода, което е основна заплаха за здравето на населението. Почвите като намаляващ природен ресурс с неоспорими екологични свойства и основна предпоставка за човешкото съществуване, трябва да бъдат съхранени за сегашните и бъдещите поколения.

Процесите, увреждащи почвите (ерозия, вкисляване, засоляване, уплътняване, намаляване на почвеното органично вещество, замърсяване, запечатване, свлачища) и неправилното им ползване често имат по-големи последици от очакваното.

Почвеният мониторинг в България, съгласно утвърдената от Министъра на околната среда и водите Програма, е организиран на три нива. Програмата за мониторинг е изцяло

съобразена с последните изисквания на ЕК и ЕАОС, с добрите практики в редица европейски страни, както и с националното законодателство, прието по - късно през 2007-2009г. (Закон за почвите и Наредба за мониторинг на почвите). Програмата за мониторинг е организирана на 3 нива, както следва:

Наблюденията по I ниво (широкомащабен мониторинг) се извършва в равномерна мрежа 16х16 км, и предоставят данни за оценка състоянието на почвите по следните показатели - 9 тежки метали и металоиди, общ азот, фосфор, органичен въглерод, активна реакция на почвата (pH) електропроводимост, нитратен азот, общ въглерод и устойчиви органични замърсители -16 PAH, 6 PCB, 15-хлор органични замърсители, обемна плътност. Периодичността на наблюдение - 5 години.

Наблюденията по II ниво са ориентирани към регионални проявления на деградационни процеси – вкисляване и засоляване. Процеси на ерозия - водоплощна и ветрова се наблюдават чрез специално разработени математически модели за оценка и прогноза. Почвеното запечатване се оценява на база статистически данни и картиране на земното покритие.

Наблюденията на III ниво се идентифицират с т.н. локални почвени замърсявания, в рамките на които следва да се извършва инвентаризация на площи със замърсена почва. Инвентаризацията е все още частична и нерегулярна, на база на налични данни.

Почвите на територията на контролираните от РИОСВ-Русе площи са черноземни, сиви горски и алувиално-ливадни. Подходящи са за отглеждане на зърнено-житни и технически култури. В почвената характеристика попадат следните подтипове почви: карбонати, типични, излужени и оподзолени.

Община Ситово спада към Севернобългарската лесостепна почвена зона, в границите е на Долнодунавската почвена подобласт /която е част от Карпатско-Дунавската област/. Територията заема части от Дунавско-Добруджанската област и Лудогорска почвена област.

На територията на община Ситово са определени два пункта за почвен мониторинг № 358 в село Ирник и № 359 в село Поляна. При извършените анализи до момента не са регистрирани наличия на тежки метали над ПДК, както засоляване и вкисляване на почвите. Не са констатирани превишения на пределно допустимите концентрации. Няма определени пунктове за дифузно замърсяване. Това се дължи на воденето от земеделските структури и арендатори на добри земеделски практики, правилна употреба на пестициди и торове и сеитбооборот.

Към категорията „замърсени" територии в община Ситово се отнасят 14 депа за отпадъци, от които три са закрити и рекултивирани в с. Ситово. За останалите е предвидена рекултивация. Рискови от гледна точка на замърсяването на почвите са частите от общинските територии в близост до сметища и стари стопански складове с пестициди. Сериозен проблем на общината е замърсяването на земеделски земи от нерегламентирани сметища, каквито има около почти всички села. Някои от тях са разположени върху зелени площи или на открити равни места със свободен достъп на хора и животни. На територията на Община Ситово има 14 на брой нерегламентирани сметища от смесен тип, които не отговарят на нормативните изисквания, работи се по тяхното привеждане в съответствие с изискванията – за рекултивиране, като три от тях са вече рекултивирани през 2010 година.

Не е установено вкисляване и засоляване на почви на територията на общината. В балтата край р. Дунав - землищата на с. Гарван и с. Попина, поради високи подпочвени води някои части се заблатяват.

Находище за кариерно добиване на кредни меки декоративни варовици за облицовка има в района на с. Ирник.

На територията на Община Ситово са налични излезли от употреба препарати за растителна защита събрани в склад в село Ситово. Същият представлява монолитна бетонова сграда с бетонови под, покрив и стени, с ограничен достъп и поставени табели указващи „Опасни вещества". Складът е ремонтиран със средства от ПУДООС.

В общинския склад за съхраняване на отпадъци от препарати за растителна защита (ПРЗ) са налични 2871 кг негодни за употреба пестициди, както следва: 2850 кг твърди и 21 литра течни.

Община Ситово притежава решение № 10-ДО-712-00 от 22.01.2016 г.да извършва дейности по третиране (препакетиране и съхранение) на агрохимични отпадъци съдържащи опасни вещества с код 02 01 08*. Местонахождението на склада е с. Ситово, обл. Силистра, поземлен имот с идентификатор 66665.501.1018, по КККР на с. Ситово, с площ 4489 кв. м. с приблизителни координати N 44° 00' 59,8" и E 027° 01' 34,5. Няма констатирани течове и замърсяване на почвата около склада.

РИОСВ – Русе не разполага с информация за наличие на заблатени и силно ерозирали почви на територията на община Ситово.

Ерозията в общината се проявява главно в плоскостно отнасяне на почвения слой и в ровинна ерозия. Ерозионните процеси в Дунавската равнина непрекъснато увеличават своя интензитет, като причиняват значителни вреди на инженерни съоръжения и селското стопанство. Общата площ на ерозиралите терени възлиза на 342,611 дка. Най-силно засегнат от ровинна ерозия е Дунавският бряг. Тя застрашава функционирането на изградени водовземни съоръжения в терасата на р. Дунав. Особенно остър е проблема в с. Попина, което захранва територии на общината с вода. Ровинната ерозия на суходолията при водообилни сезони е оформила стръмни до каньоновидни долинни системи. Проявления има и ветровата ерозия, поради равнината и открит релеф и периодично силните ветрове. Създадени са полезащитни горски пояси с цел предотвратяване на ветровата ерозия и равномерно разпределение на снежната покривка в междуклетъчните пространства. По този начин те изпълняват и влагозадържащи функции, но количестото им не е достатъчно.

Ерозионните процеси непрекъснато увеличават своя интензитет, като причиняват значителни вреди на инженерни съоръжения и селското стопанство. Проявления има и ветровата ерозия, поради равнинния и открит релеф и периодично силните ветрове.

Горите предпазват почвата от ерозия и масовото им изсичане може да доведе до редица проблеми и нарушаване на екосистемите.

Сериозен проблем за почвеното плодородие е паленето на стърнища; образуването на нерегламентирани замърсявания на почвите с отпадъци около населените места. Тенденцията е към намаляване на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци. Потенциални източници причиняващи замърсяване на почвите са: промишлеността; транспорта; отпадъците; химическите средства, „пренесени" чрез праха и аерозолите по въздушен път; инфилтрацията на замърсени с вредности води; химизацията на селското стопанство (растителната защита – използването на пестициди и минерални торове), строителни и др. дейности в самите населени места.

За основни източници на замърсяване на почвите се считат:

- Газове от изгаряне на въглища и течни горива, които попадат от киселинни дъждове;
- От транспорта–замърсявания, свързани с дизеловите и бензинови двигатели;
- Комунално-битова дейност–изхвърляне на отпадъци, които при неправилно съхранение могат да ги замърсят;
- Ниската лесистост в равнинната част на общината, водеща до бавно изтощаване на почвите, ерозия и засоляване.
- Няма физически нарушени почви от добивни и изкопни работи.

Почвите са важен ресурс за развитието на земеделието и животновъдството. На територията на общината няма химически замърсени почви и районът е подходящ за производство на екологично чиста продукция. Няма замърсени земи с устойчиви органични замърсители - РАН, РСВ и пестициди.

В резултат на антропогенната дейност и климатичните промени, почвите са подложени на редица деградационни процеси и заплахи, като ерозия, замърсяване, запечатване, намаляване на биоразнообразието и почвеното органично вещество, засоляване, вкисляване, уплътняване,

наводнения и свлачища. Комбинация от някои от тези заплахи може да доведе до климатични изменения, безводие и опустиняване, а замърсяването на почвата води до влошаване качеството на храната и питейната вода, което е основна заплаха за здравето на населението. Почвите като намаляващ природен ресурс с неоспорими екологични свойства и основна предпоставка за човешкото съществуване, трябва да бъдат съхранени за сегашните и бъдещите поколения.

Замърсяване на почвата е постъпване на такива вещества и организми, които въздействат отрицателно върху плодородието, продуктивността и самопречистването на почвата, понижават технологичната, хранителната и хигиенно-санитарната ценност на отглежданите култури и качеството на други природни обекти.

Групата на замърсителите, наречени тежки метали, обхващат 2/3 от таблицата на Менделеев. Тежките метали активно участват в биологичните процеси, главно в състава на много ферменти. Тези елементи се намират в почвата, но от порядъка на природни микроконцентрации, които зависят от геохимичния състав на почвообразуващата скала.

По тежест на опасност тежките метали се разделят на три основни групи:

- Първа група - живак, кадмий, олово, арсен, селен, цинк, титан;
- Втора група - кобалт, никел, молибден, мед, хром;
- Трета група - барий, ванадий, манган, стронций, алуминий.

Замърсяването на земеделските земи с тежки метали води до намаляване на добивите и повишаване количеството на продукция, а оттам до преминаването им в хранителната верига.

През последните години се наблюдава тенденция за намаляване на замърсяването на земите и почвите. Ежегодно се полагат усилия за премахване на нерегламентираните и локални замърсявания в общината. Реализирани са мерки за рекултивация на нарушени терени и действия за контрол върху употребата на изкуствени торове. Предприемането на мерки за намаляване на тези процеси е необходимо, за да се избегне тяхното бъдещо задълбочаване и за да се ограничи заплахата, която представляват за околната среда и човешкото здраве. Необходими са действия при източника на увреждане на почвите и предприемане на строги мерки за контрол, за да се осигури безопасност на храните и здравето на населението като резултат от замърсяване на почвите.

В сезона по прибиране на реколтата и през пожароопасния период, във връзка със Закона за опазване на земеделските земи се издава Заповед на кмета на общината за забрана паленето на стърнищата, с цел предпазване от пожари и унищожаване на хумусния слой на почвата. Локални замърсявания на почвите възникват вследствие нерегламентирано изхвърляне на строителни и битови отпадъци от жителите на общината.

Замърсяването на почвата с битови, строителни, растителни отпадъци и оборски тор в община Ситово е с локален и ограничен характер.

ИЗВОДИ:

Почвите са ограничен и практически невъзстановим природен ресурс и е необходимо опазването им да е приоритет на всеки. Само с общи усилия и действия на всички компетентни органи ще се постигнат положителни резултати относно трайното намаляване и/или предотвратяване на дейностите и процесите, водещи до вредни изменения на почвата. Почвите в община Ситово са в сравнително добро общо екологично състояние. При извършените анализи в пунктовета за почвен мониторинг на територията на общината не са регистрирани наличия на тежки метали над ПДК, както засоляване и вкисляване на почвите. Това се дължи на воденето от земеделските структури и арендатори на добри земеделски практики, правилна употреба на пестициди и торове и сеитбооборот. Сериозен проблем за почвеното плодородие е паленето на стърнища и образуването на нерегламентирани замърсявания с отпадъци. Тенденцията е към намаляване на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци. Потенциални източници, причиняващи замърсяване на почвите са: промишлеността; селското стопанство; транспорта; отпадъците; химическите средства, „пренесени" чрез праха и аерозолите по въздушен път; инфилтрацията на замърсени води; строителни и др. дейности в самите населени места.

3.4. Зелена система и биоразнообразие

3.4.1. Защитени зони и биоразнообразие

Мрежата „Натура 2000” е най-амбициозната инициатива, която някога е предприемана за опазване на богатото природно наследство на Европа. Екомрежата е създадена през 1992 г. чрез приемането на Директивата за местообитанията, която заедно с Директивата за птиците представлява крайъгълният камък на политиката за опазване на природата в Европа. Тя е важен елемент от изпълнението на поетия ангажимент от държавните и правителствените ръководители в Европа по време на срещата им на високо равнище в Гьотеборг през 2001 г. за „спиране на загубата на биологичното разнообразие до 2010 година”. Досега в нея са включени около 20 000 обекта, които обхващат почти 20% от територията на ЕС. Целта на мрежата „Натура 2000” е да се опазват и управляват уязвими видове и местообитания в тяхната естествена област на разпространение в Европа, без оглед на национални или политически граници. „Натура 2000” не е просто система от строго охранявани природни резервати. Тъй като тя е неразделна част от селския пейзаж, важно е обектите да продължават да се управляват по начин, който отчита присъствието на уязвими местообитания и видове.

Принципът за управление на екомрежата е, че човек и природа работят най-добре в партньорство помежду си. Този принцип има много предимства както за опазване на природата, така и за хората, които живеят и работят в селски райони. „Натура 2000” на практика е техен съюзник, способстващ за запазване на икономическата жизнеспособност и социалната структура на много от селските райони. Тя предоставя нови възможности за икономическа диверсификация и вътрешни инвестиции.

Към 2020 г. националаната мрежа от защитени зони включва: 120 защитени зони за опазване на дивите птици, покриващи 23.1% от територията на България; 234 защитени зони за опазване на природни местообитания, покриващи 30,3% от територията на България.

Защитени зони

Местата, попадащи в екологичната мрежа Натура 2000 се определят в съответствие с две основни за опазването на околната среда Директиви на Европейския съюз - Директива 92 /43/ЕЕС за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директива за хабитатите) и Директива 79/409/ЕЕС за съхранение на дивите птици (Директива за птиците). Съгласно ЗБР защитените зони са места от територията и акваторията на страната, които отговарят на изискванията за наличие на важни за биологичното разнообразие растителни и животински видове и типове природни местообитания, включени в Приложенията на Директивите за местообитанията и птиците. Защитените зони са територии, предназначени за опазване или възстановяване на благоприятното състояние на включените в тях природни местообитания, както и на видовете в техния естествен район на разпространение.

В териториалния обхват на Община Ситово **попадат** следните **защитени зони (ЗЗ)** от екологичната мрежа „Натура 2000”, по смисъла на *Закона за биологичното разнообразие* – ЗБР (ДВ, бр. 77/2002 г., изм. и доп. ДВ, бр. 98/2018 г.):

- *По Директива за опазване на дивите птици 79/409/ЕИО*

- **ЗЗ BG0002062 „Лудогорие”** за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД-837/17.11.2008 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 11/2009 г.), променена със Заповед № РД-79/28.01.2013 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 10/2013 г.), с обща площ 914 365,180 дка (по имотни регистри) и 913 890,637 дка (по графика). Заема територии от община Ситово, в които влизат землищата на селата Ирник, Босна и Добротица.

Защитената зона се създава с цел: опазване и поддържане на местообитанията на Малък воден бик /Ixobrychus minutus/, Ръждива чапла /Ardea purpurea/, Черен щъркел /Ciconia nigra/ и др. Цели на опазване: Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Малък воден бик (Ixobrychus minutus), Червена чапла (Ardea purpurea), Черен щъркел (Ciconia nigra), Бял щъркел (Ciconia ciconia), Червен ангъч (Tadorna ferruginea), Осояд (Pernis apivorus), Черна каня (Milvus migrans), Орел змияр (Circaetus gallicus), Ливаден блатар (Circus pygargus), Малък креслив орел (Aquila pomarina), Малък орел (Hieraaetus pennatus), Късопръст ястреб (Accipiter brevipes), Белоопашат мишелов (Buteo rufinus), Царски орел (Aquila heliaca), Ливаден дърдавец (Crex crex), Бухал (Bubo bubo), Козодой (Caprimulgus europaeus), Синявица (Coracias garrulus), Сив кълвач (Picus canus), Черен кълвач (Dryocopus martius), Среден пъстър кълвач (Dendrocopos medius), Сирийски пъстър кълвач (Dendrocopos syriacus), Горска чучулига (Lullula arborea), Полска бъбрица (Anthus campestris), Червеногърба сврачка (Lanius collurio), Черночела сврачка (Lanius minor), Ястребогушо коприварче (Sylvia nisoria), Полубеловрата мухоловка (Ficedula semitorquata), Градинска овесарка (Emberiza hortulana);

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Малък гмурец (Tachybaptus ruficollis), Черногуш гмурец (Podiceps nigricollis), Голям ястреб (Accipiter gentilis), Малък ястреб (Accipiter nisus), Обикновен мишелов (Buteo buteo), Черношипа ветрушка (Керкенез) (Falco tinnunculus), Сокол орко (Falco subbuteo), Воден дърдавец (Rallus aquaticus), Зеленоножка (Gallinula chloropus), Обикновена калугерица (Vanellus vanellus), Късокрил кюкавец (Actitis hypoleucos), Пчелояд (Merops apiaster).

Режим на дейности:

1. Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;

2. Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;

3. Забранява се използването на пестициди и
минерални торове в пасища и ливади.

4. Забранява се използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство;

5. Забранява се косенето на ливадите от периферията към центъра с бързодвижеща се техника и преди 15 юли.

- ЗЗ BG0002064 „Гарванско блато” за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД-567/05.09.2008 год. на Министъра на околната среда и водите, (Д.В. бр.84/2008 год.), разположена е в землищата на с. Гарван и с.Попина, община Ситово, област Силистра с обща площ 3242,66 дка. Защитената зона се създава с цел: опазване и поддържане на местообитанията на червеногушия гмурец /Podiceps grisegena/, малкия воден бик /Ixobrychus minutus/, белооката потапница /Aythya nyroca/ и кокилобегача /Himantopus himantopus/

Предмет на опазване в защитена зона „Гарванско блато“ с идентификационен код BG0002064 са следните видове птици:

- видове по чл. 6, ал. 1, т. 3 от Закона за биологичното разнообразие: *Малък воден бик (Ixobrychus minutus), Нощна чапла (Nycticorax nycticorax), Гривеста чапла (Ardeola ralloides), Бял щъркел (Ciconia ciconia), Белоока по- тапница (Aythya nyroca), Тръстиков блатар (Circus aeruginosus), Кокилобегач (Himantopus himantopus), Белобуза рибарка (Chlidonias hybridus), Синявица (Coracias garrulus), Сив кълвач (Picus canus), Сирийски пъстър кълвач (Dendrocopos syriacus), Червено- гърба сврачка (Lanius collurio), Черночела сврачка (Lanius minor);*
- видове по чл. 6, ал. 1, т. 4 от Закона за биологичното разнообразие: *Малък гмурец (Tachybaptus ruficollis), Голям гмурец (Podiceps cristatus), Червеногуш гмурец (Podiceps grisegena), Черногуш гмурец (Podiceps nigricollis), Ням лебед (Cygnus olor), Сива гъска (Anser*

anser), Сива патица (Anas strepera), Зеленоглава патица (Anas platyrhynchos), Лятно бърне (Anas querquedula), Ка- фявоглава потапница (Aythya ferina), Зеленоножка (Gallinula chloropus), Лиска (Fulica atra), Жълтокра- ка чайка (Larus cachinnans).

Защитената зона се обявява с цел:

- опазване и поддържане на местообитанията на посочените видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
- възстановяване на местообитания на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

В границите на защитената зона се забранява:

- строителството на промишлени предприятия;
- добиването на подземни богатства;
- депонирането на отпадъци;
- премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
- залесяването на ливадите и пасищата, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- използването на пестициди (включително второ поколение родентициди) и торове (с изключение на оборски тор) в пасища и ливади.

Защитените територии, обявени по реда на Закона за защитените територии, попадащи в границите на защитена зона „Гарванско блато“ с идентификационен код BG0002064, запазват статута, категорията, границите и режимите си на опазване. Горното не отменя прилагането на забраните и ограниченията по настоящата заповед за тези територии.

• По Директива за опазване на местообитанията 92/43/ЕИО

- ЗЗ BG0000168 „Лудогорие“ за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, определена съгласно чл. 6, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗБР, приета с РМС № 611/16.10.2007 г. (ДВ бр. 85/23.10.2007 г.) и обявена със Заповед № РД-1034/17.12.2020 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 22/2021 г.), с обща площ 594 474,6 дка. Зоната заема части от землищата на селата Босна, Добротица и Ирник, община Ситово.

Обявена е с цел опазването на следните местообитания: Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia (важни местообитания на орхидеи), Балкано-панонски церово-горунови гори, Евро-сибирски степни гори с Quercus spp., Дъбово-габърови гори от типа Galio-Carpinetum и видовете Малък креслив орел, Бухал, Горска чучулига, Белоопашат мишелов, Черночела сврачка, Ястребогушо коприварче и др.

Цели на опазване: Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона. Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Предмет на опазване:

<u>Природни местообитания</u>: Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alysso-Sedion albi;* Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик(*Festuco-Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи); Субпанонски степни тревни съобщества; Панонски льосови степни тревни съобщества; Неблагоустроени пещери; Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове; Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus;* Панонски гори с *Quercus pubescens;* Евро-сибирски степни гори с *Quercus spp.*; Балкано-панонски церово-горунови гори; Мизийски гори от сребролистна липа и др.

Бозайници: Широкоух прилеп *Barbastella barbastellus;* Европейски вълк *Canis lupus; В*идра *Lutra lutra;* Добруджански (среден) хомяк *Mesocricetus newtoni;* Дългокрил прилеп *Miniopterus schreibersi;* Дългоух нощник *Myotis bechsteini;* Остроух нощник *Myotis blythii;* Дългопръст нощник *Myotis capaccinii;* Трицветен нощник *Myotis emarginatus;* Голям нощник *Myotis myotis;* Средиземноморски подковонос *Rhinolophus blasii;* Южен подковонос *Rhinolophus Euryale;* Голям подковонос *Rhinolophus ferrumequinum;* Малък подковонос *Rhinolophus hipposideros;* Подковонос на Мехели *Rhinolophus mehelyi;* Лалугер *Spermophilus citellus и* Пъстър пор *Vormela peregusna.*

Земноводни и влечуги: Червенокоремна бумка *Bombina bombina;* Ивичест смок *Elaphe quatuorlineata;* Обикновена блатна костенурка *Emys orbicularis;* Шипобедрена костенурка *Testudo graeca;* Шипоопашата костенурка *Testudo hermanni;* Добруджански тритон *Triturus dobrogicus*; Голям гребенест тритон *Triturus karelinii и др.*

Безгръбначни: Хидриас *Hypodryas maturna; Callimorpha quadripunctaria;* Лицена *Lycaena dispar Bolbelasmus unicornis;* Обикновен сечко *Cerambyx cerdo;* Брумбар рогач *Lucanus cervus;* Буков сечко *Morimus funereus и* Алпийска розалия *Rosalia alpine.*

- **ЗЗ BG0000169 „Лудогорие – Сребърна”**, с обща площ 52 238 дка, обявена със Заповед № РД-286 от 31 март 2021 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 47/2021 г.), в която влизат и землищата на селата Ситово, с. Слатина и с. Ястребна.

1. Предмет на опазване са Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia) (важни местообитания на орхидеи), Ръждив ангъч, Синявица, Полска бъбрица, Градинска овесарка, Тръстиков блатар и др.

Предмет на опазване в защитена зона BG0000169 „Лудогорие – Сребърна“ са:

2.1. следните типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР): – 3130 Олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от Littorelletea uniflorae и/или Isoeto-Nanojuncetea; – 3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition;тревни съобщества от Alysso-Sedion albi; – 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи); – 6240 * Субпанонски степни тревни съобщества; – 6250 * Панонски льосови степни тревни съобщества; – 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс; – 91E0 * Алувиални гори с Alnus glutinosa и Fraxinus excelsior (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae); – 91G0 * Панонски гори с Quercus petraea и Carpinus betulus; – 91I0 * Евро-сибирски степни гори с Quercus spp.; – 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори; – 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа;

2.2. местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР: 2. 2.1. бозайници – Пъ стър пор (Vormela peregusna), Степен пор (Mustela eversmanii), Лалугер (Spermophilus citellus), Добруджански (среден) хомяк (Mesocricetus newtoni); 2.2.2. земноводни и влечуги – Червенокоремна бумка (Bombina bombina), Голям гребенест тритон (Triturus karelinii), Добруджански тритон (Triturus dobrogicus), Пъстър смок (Elaphe sauromates), Обикновена блатна костенурка (Emys orbicularis), Шипоопашата костенурка (Testudo hermanni), Шипобедрена костенурка (Testudo graeca); 2.2.3. риби – Обикновен щипок (Cobitis taenia), Виюн (Misgurnus fossilis); 2.2.4. безгръбначни – Брумбар рогач (Lucanus cervus), Обикновен сечко (Cerambyx cerdo), Буков сечко (Morimus funereus), Ценагрион (Ручейно пъстриче) (Coenagrion ornatum), Лицена (Lycaena dispar).

3. Защитената зона по т. 1 се обявява с цел: 3.1. опазване и поддържане на типовете природни местообитания, посочени в т. 2.1, местообитанията на посочените в т. 2.2 видове, техните популации и разпространение в границите на зоната, за постигане и поддържане на благоприятното им природозащитно състояние в Континенталния биогеографски регион; 3.2. увеличаване на приноса на защитената зона по отношение на площта на природни местообитания с кодове 6210 (* важни местообитания на орхидеи) и 6250*; 3.3. подобряване на

структурата и функциите на природни местообитания с кодове 91I0* и 91M0; 3.4. подобряване на местообитанията на видовете Голям гребенест тритон (Triturus karelinii), Шипоопашата костенурка (Testudo hermanni) и Шипобедрена костенурка (Testudo graeca); 3.5. при необходимост подобряване на състоянието или възстановяване на типове природни местообитания, посочени в т. 2.1, местообитания на посочени в т. 2.2 видове и техни популации.

4. Целите на защитената зона по т. 3 са определени съобразно важността на защитената зона за постигане и поддържане на благоприятното природозащитно състояние на типовете природни местообитания и видовете по т. 2 в Континенталния биогеографски регион, както и за свързаността и целостта на мрежата от защитени зони в страната, като част от Европейската екологична мрежа Натура 2000. Те определят и приоритетите при планиране и прилагане на мерки в защитената зона.

В границите на защитената зона се забранява:

1. провеждане на състезания с моторни превозни средства извън съществуващите пътища;

2. движение на мотоциклети, ATV, UTV и бъгита извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии. Забраната не се прилага за определени на основание на нормативен акт трасета за движение на изброените моторни превозни средства, както и при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности;

3. търсене и проучване на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали), разкриване на нови и разширяване на концесионните площи за добив на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали) в териториите, заети от природните местообитания по т. 2.1; забраната не се прилага в случаите, в които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има започната процедура за предоставяне на разрешения за търсене и/или проучване, и/или за предоставяне на концесия за добив по Закона за подземните богатства и по Закона за концесиите, или е започнала процедура за съгласуването им по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от ЗБР, или е подадено заявление за регистриране на търговско откритие;

4. промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на ливади, пасища и мери, при ползването на земеделските земи като такива;

5. разораване и залесяване на поляни, голини и други незалесени горски територии в границите на негорските природни местообитания по т. 2.1 освен в случаите на доказана необходимост от защита срещу ерозия и порои, както и в случаите на реализиране на допустими планове, програми, проекти или инвестиционни предложения, одобрени по реда на екологичното законодателство;

6. премахване на характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове), при ползването на земеделските земи като такива освен в случаите на премахване на инвазивни чужди видове дървета и храсти;

7. употреба на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества, хранителни субстрати и продукти за растителна защита, които не отговарят на изискванията на Закона за защита на растенията;

8. употреба на минерални торове в ливади, пасища, мери, изоставени орни земи и горски територии, както и на продукти за растителна защита от професионална категория на употреба в тези територии освен при каламитет, епифитотия или при прилагане на селективни методи за борба с инвазивни чужди видове;

9. използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието, храните и горите и когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките превишава фоновите концентрации;

10. използване на води за напояване, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми;

11. палене на стърнища, слогове, крайпътни ивици и площи със суха и влаголюбива растителност;

12. дейности, свързани с отводняване и коригиране на дерета и естествени водни обекти, освен: в случаи на опасност от наводнения, които могат да доведат до риск за живота и здравето на хората или настъпване на материални щети; при бедствия и аварии; за подобряване на състоянието на природните местообитания и местообитанията на видовете по т. 2;

13. извеждане на сечи в природно местообитание с код 91E0*, с изключение за нуждите на съоръжения (елементи) на техническата инфраструктура, за предотвратяване на опасности, застрашаващи живота и здравето на хората, при бедствия и аварии, за поддържане/подобряване на природните местообитания и местообитанията на видовете по т. 2, както и в случаите на реализиране на допустими инвестиционни предложения, одобрени по реда на екологичното законодателство;

14. добив на дървесина и биомаса в горите във фаза на старост освен в случаи на увреждане на повече от 50% от площта на съответната гора във фаза на старост вследствие на природни бедствия и каламитети; в горите във фаза на старост, през които преминават съществуващи горски пътища и други инфраструктурни обекти, при доказана необходимост се допуска сеч на единични сухи, повредени, застрашаващи или пречещи на безопасното движение на хора и пътни превозни средства или на нормалното функциониране на инфраструктурните обекти дървета;

15. паша на домашни животни в горските територии, които са обособени за гори във фаза на старост.

- ЗЗ BG0000530 „Пожарево – Гарван” (НАТУРА 2000 код 0000530, област Силистра), приета с РМС № 122/02.03.2007 г. (ДВ бр. 47/09.03.2007 г.) и обявена със Заповед № РД-1045/17.12.2020 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 20/09.03.2021 г.), с обща площ 63 0419,23 дка. Зоната заема част от област Силистра, като в обхвата на община Ситово влизат землищата на селата Гарван и Попина.

Защитената зона включва влажни зони, пасища, върбови гори, орни земи, градини и лозя. Представлява пресноводно блато, недалеч от р. Дунав, с обща площ 58 862,7 дка, в която влизат и. Защитената зона опазва Алувиални гори с Alnus glutinosa и Fraxinus excelsior (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae), Мизийски гори от сребролистна липа, Реки с кални брегове с Chenopodion rubri и Bidention p.p., Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition, Олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от Littorelletea uniflorae и/или Isoeto-Nanojuncetea, Белоока потапница, Черночела сврачка, Нощна чапла, Вечерна ветрушка, Малък креслив орел, Бяла лопатарка и др.

Защитената зона е обявена с цел запазване на площта на природните местообитания на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона; запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително на естествения за тези местообитания видов състав, характерните видове и условията на средата. Блатото Гарван е важно място за някои видове птици, растения, влечуги и земноводни.

Режим на дейности, подлежащи на съгласуване/одобрение: планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, които не са непосредствено свързани или необходими за управлението на защитените зони и които поотделно или във взаимодействие с други планове, програми, проекти или инвестиционни предложения могат да окажат значително отрицателно въздействие върху защитените зони, се подлагат на оценка за съвместимостта им с предмета и целите на опазване на съответната защитена зона, съгласно чл. 31 от ЗБР и Наредбата по чл. 31а от същия закон.

Цялата информация, включваща опис с код, площ, местоположение на идентифицираните природни местообитания на видове, предмет на опазване в горецитираните защитени зони по Директивата за птиците и Директивата за местообитанията, както и цифрови граници на защитените зони е поместена в сайта на Министерството на околната среда и водите на адрес: http://natura2000.moew.government.bg/Home/Natura2000ProtectedSites.

Защитени територии

Със Закона за защитените територии (ЗЗТ) се уреждат категориите защитени територии, тяхното предназначение и режим на опазване и ползване, обявяване и управление. Целта на закона е опазването и съхраняването на защитените територии като национално и общочовешко богатство и достояние и като специална форма на опазване на родната природа, способстващи за развитието на културата и науката и за благополучието на обществото. Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и опазване на характерни или забележителни обекти на неживата природа. Към настоящият момент България има развита мрежа от защитени територии в европейски план, включваща 973 ЗТ с обща площ 583 876.3 ха, което представлява около 5.3 % от територията и акваторията на страната. В системата от ЗТ се включват резерватите, националните паркове, природни забележителности, природни паркове и защитени местности.

В териториалния обхват на Община Ситово, **попадат** следните **защитени територии** по смисъла на *Закона за защитените територии* – ЗЗТ:

- **Защитена местност „Гарвански блата”**, обявена като природна забележителност със Заповед № 856/06.08.1985 год. на Председателя на Комисията по опазване на природната среда към Министерски съвет, публикувана в Д.В. бр.65/20.08.1985 год., прекатегоризирана като защитена местност със Заповед № РД-1205/24.09.2003 год. (ДВ, бр. 91/2003 г.) с площ 2800 дка. Намира се в землищата на селата Гарван и Попина и опазва естествената крайречна влажна зона.

Целта е да се запазят естествените местообитания на редки водоплаващи птици включително четири вида гмурци – голям, малък, черногуш и червеногуш, ням лебед, сива гъска, сива патица, зеленоглава патица, лятно бърне, кафявоглава потапница, зеленоножка, лиска, жълтокраса чайка, малък воден бик, нощна чапла, гривеста чапла, бял щъркел, белоока потапница, тръстиков блатар, кокилобегач, белобуза рибарка, синявица, сив кълвач, сирийски пъстър кълвач, червеногърба сврачка, черночела сврачка. В обекта е разпространена разнообразна водна и блатна растителност, сред която се срещат редки видове растения, като водна жълта роза, бяла водна роза, блатно кокиче и водна лилия.

- **Защитена местност „Горната кория”** с. Добротица - находище на див божур, обявена като природна забележителност със Заповед № 1141/15.12.1981 год. на Председателя на Комитета за опазване на околната среда при Министерския съвет и прекатегоризирана в защитена местност със Заповед № РД-1203/24.09.2003 год. на Министъра на околната среда и водите (ДВ, бр.91/2003 г.) Площта е актуализирана на 40,064 дка със Заповед № РД-4/05.01.2009 г. на Министъра на околната среда и водите, Д.В. бр.15/2009 год. и на 70,918 дка със заповед № РД -645/14.08.2012 г. (ДВ, бр. 75/2012 г.). Намира се в землището на с. Добротица в държавен горски фонд и опазва находище от червен див божур (Paeoniaperegrina)

- **Природна забележителност „Острата канара”**, обявена със Заповед № 1141/15.12.1981 г. на Председателя на КОПС при МС. Намира се в землище с. Добротица. Площта й е актуализирана на 26,454 дка със Заповед № РД-711/29.07.2010 г. (ДВ, бр. 78/2010 г.) Опазва се характерно скално образувание.

Съществува красива местност, която не е обявена за природна забележителност. Това е „Бялата канара” в землището на с. Ирник.

На територията на община Ситово са обявени следните вековни дървета:



- Летен дъб в землището на с. Ситово, общ. Ситово, обявен със Заповед № 1027/01.12.1982 г. на Председателя на Комитета за опазване на природната среда (ДВ, бр. 101/1982 г.);
- Летен дъб в землището на с. Добротица, общ. Ситово, обявен със Заповед № 1027/01.12.1982 г. на Председателя на Комитета за опазване на природната среда (ДВ, бр. 101/1982 г.);
- Летен дъб в землището на с. Добротица, общ. Ситово, обявен със Заповед № 1027/01.12.1982 г. на Председателя на Комитета за опазване на природната среда (ДВ, бр. 101/1982 г.).

Богатството на растителния и животинския свят на общината представлява важна част от биоресурсите ѝ.

Биологично разнообразие

Биологичното разнообразие по своята същност представлява многообразието от всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните съобщества и местообитания, на екосистемите и процесите, които протичат в тях.

Макар и сравнително малка по площ, България е страна с богато биологично разнообразие, представено от ценни растителни и животински съобщества, и съдържа примери за почти всички основни типове местообитания и биотопи, известни в Европа.

Биоразнообразието включва цялата жива природа на планетата в три основни нива на организация: 1) генетично – обхваща огромното разнообразие от генни комбинации във всички живи организми, 2) видово – включва видовете и разновидностите от всички групи живи организми и 3) екосистемно – обхваща не само разнообразието от живите организми в природата, но и сложните им взаимоотношения и разнообразни връзки помежду им и със заобикалящата ги природа. Съгласно националното законодателство, в България биоразнообразието се опазва главно чрез Закона за биологичното разнообразие, съгласно който биологичното разнообразие е неразделна част от националното богатство и опазването му е приоритет и задължение за държавните и общинските органи и гражданите. Биологичното разнообразие е част от националното богатство и опазването му е с приоритетна значимост.

Същността на приоритетите по опазване на биологичното разнообразие могат да се систематизират главно в следните няколко аспекта: опазване на местообитания по типова характеристика и местообитания на застрашени, редки и ендемични растителни и животински видове, представителни за Република България и Европа, нормативно уредено в Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и Закона за лечебните растения (ЗЛР), подзаконовите нормативни документи – Наредби и Заповеди към него на МОСВ уреждат опазването и регулират ползването на редица лечебни, редки и застрашени растения за добиване на билки както изкупуване и търговия с тях.

Флористичното и фаунистично разнообразие в пределите на Община Ситово е силно повлияно от физико-географското положение на територията.

Опазването на биологичното разнообразие е един от приоритетите на Община Ситово. Територията на общината се отнася към Европейската широколистна горска област и отчасти в Евроазиатската степна и лесостепна област. Областта също така попада в обсега на Илирийската фитогеографска провинция. Според картата на растителността в България територията се отнася отчасти към горите в дъбовия пояс /цер, благун, летен и космат дъб/ и към земеделски площи на мястото на гори в дъбовия и дъбово-габъровия пояс. Запазените широколистни гори са представени от цер, благун, летен и виргилиев дъб, мъждрян, клен, бряст, габър, липа и др. Горскостопанската дейност се улеснява от добре развитата пътна мрежа и благоприятния релеф. Няма гори, неусвоени поради недостъпност на терена, т.е цялата територия е леснодостъпна както за превозване на добития дървен материал, така и с оглед на всички горскостопански мероприятия, включително и охрана на горите.Относителният дял на горите от общата площ на

общината е над средния за областта. Горите са с неоценимо значение за екологичния статус на общината във връзка с водорегулиращата и противоерозионната си функция.

Основният тип растителност на територията на общината е широколистна листопадна, по-точно ксеротермна растителност, като на отделни петна се среща и мезофитна и ксеромезофитна. Естествената растителна покривка е почти изцяло унищожена и заменена с културна. Запазена е само на отделни места и е представена от степни тревни видове, като коило, садина, белизма, сграбиче, теснолист божур, пъстър клин, гороцвет, пелин, перуника, дунавски зановец и др.

Богато е представена храстовидната растителност: червен глог, шипка, леска обикновена, дрян, къпина, тръстика, малина, папур, зайчина, бъз черен и копривка южна, царска папрат, снежно кокиче, оливиеров минзухар, блатен аир, лъскаволистна млечка, конски кестен, битински синчец, бърдуче, рогат живовлек и тъполистна върба.

Съществено значение за зелената система и биологичното разнообразие имат горските територии. На територията на община Ситово има общо 35641 дка гори - частна, общинска и държавна собственост. По своето предназначение те биват: Стопански гори- 36,5%, Защитени гори (Натура 2000 и др.) - 41,7%, Специални гори с рекреационно и полезащитно значение- 21,3% и Горски земи- 0,5%. Преобладават естествените широколистни насаждения – цер, габър, ясен, клен, дъб, акация. Изкуствено са създадени гори с червен дъб, липа, явор, орех.

Дунавската равнина се обособява в самостоятелен зоогеографски район, отнасящ се към Северната зоогеографска подобласт на България. Животинският свят е представен от таралеж, полунощен прилеп, добруджански /среден/ хомяк, златка, невестулка, малък воден бик, бял щъркел, тръстиково шаварче, блатно шаварче, степен пор, орел змияр, осояд, малък сокол, белобуза рибарка, див скален гълъб, домашна кукумявка, бухал, козодой, черен бързолет, черен кълвач, сив кълвач, горска чучулига, северен славей, поен дрозд, градска лястовица, селска лястовица, кос, син синигер, черен синигер, черночела сврачка, белочела сврачка, гарван, слепок, късокрак гущер, медянка, дъждовник, смок мишкар, зелена кръстава жаба, кафява кръстава жаба, бръмбар рогач и червена горска мравка.

Защитни гори на територията на община Ситово:

- Лудогорие 0002067 са разположени в землището на с. Ирник. Те заемат общо 7.9 ха.
- Лудогорие - Сребърна 000169 са в землището на селата Ситово, Ястребна, Слатина. Те заемат общо – 130,2 ха.

Проблеми във връзка с опазване на горските масиви:

- нерегламентирани сечи;
- палежи на стърнища в близост на горски масиви, които нанасят трудно поправими щети и скъпо струващи възстановителни работи.

Животински видове, обект на ловен туризъм – обектите на ловен туризъм са дива свиня, чакал, фазан, пъдпъдък, лисица. Фазаните в диво състояние са в малко количество, затова ловните дружинки закупуват ежегодно от развъдниците и ги разселват, за да бъде запазена популацията им. В момента на територията на общината се срещат сърни и благородни елени единствено в гората „Зли дол”, която се разпростира на територията на три общини - Ситово, Главиница, Дулово. Тя е държавна собственост и е единствената така добре поддържана в района.

Сериозна заплаха за биоразнообразието в общината представляват пожарите, неконтролираното събиране на ядливи гъби и билки, бракониерството и изсичането на горите.

Динамичните промени в екологичните условия и склонността към все по-интензивно използване на природните ресурси и в бъдеще ще пораждат проблеми по отношение опазването на видовете. Все по-остро ще стои въпросът за правилното оценяване възможностите на растителните и животинските популации за възстановяване, естествено възпроизвеждане, което от своя страна ще обуслави съхраняването на природно дадения ни генетичен фонд.

Според Доклада за горите с висока консервационна стойност на територията на ТП ДГС „Силистра“, в района са установени множество растителни и животински застрашени, изчезващи и ендемични видове, включени в Червената книга на Република България.

Растителни видове, включени в *Приложение 1* към Националното ръководство и установени на територията на ТП „ДГС Силистра”

***Елвезиево кокиче* (*Galanthus elwesii* Hooker f.)**

Многодишно луковично растение, геофит. Стъблото достига 20 cm. На върха си носи един увиснал надолу цвят, в основата на който е развит ципест зеленикав лист прикрепен с влагалище. Околоцветните листчета са шест: три външни бели (от 15 до 25 mm) разперени, лъжичковидни, вътрешните са три почти два пъти по-малки, докосващи се едно в друго със зелено петно на върхната и приосновната част. Цъфти в периода януари-април, плодоноси май-юни. Расте из храсталаци, гори и скални поляни в низинния, буковия и дъбовия пояси (Евстатиева 2012).

Видът фигурира в Червена книга на Р. България т. 1 (Пеев и др. /ред./ 2012) с категория „застрашен” и в приложение 3 на ЗБР.



ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида в границите на горското стопанство. При провеждане на лесовъдските мероприятия да не се нанасят механични повреди на индивидите. При установяването наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

ЗАПЛАХИ

Пряко унищожение на индивиди и промяна в условията на средата в резултат на горскостопанските дейности, опожаряване на територията, паша на домашни животни, изкореняването, изскубването и всякакъв вид пряко унищожение на вида от антропогенни дейности и антропогенна намеса. Разораване, разкопаването, добив на природни ресурси и всеки вид пряко въздействие и промяна на месторастенето.

Растителни видове с консервационен статут и локално значение за територията на ДГС “Силистра”

***Червен (красив) божур* (*Paeonia peregrina* Mill.)**

Многогодишно тревисто растение с късо коренище и вретеновидно надебелени, грудковидни корени. Стъблата са 50 - 90 см. високи, набраздени, гладки неразклонени. Листата са последователни, 2 пъти пересто или тройно наделени с тясно елипсовидни крайни дялове. Цветът е с пет листна чашка с 8-12 венечни листа, многобройни тичинки и много плодници. Венчелистчетата са тъмно- или светлочервени, по-рядко розови. Плодът е сборен, съставен от 2-3 кадифено мъхести мехунки, всяка с по няколко черни, лъскави семена. Цъфти през май – юни,

а плодоноси през юни-юли. Расте из храсталаци и редки гори по каменисти и тревисти места из цялата страна до към 1000 m надморска височина.



ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида в границите на горското стопанство. При провеждане на лесовъдските мероприятия да не се нанасят механични повреди на индивидите.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

ЗАПЛАХИ

Пряко унищожение на индивиди и промяна в условията на средата в резултат на горскостопанските дейности, опожаряване на територията, паша на домашни животни, изкореняването, изскубването и всякакъв вид пряко унищожение на вида от антропогенни дейности и антропогенна намеса. Разораване, разкопаването, добив на природни ресурси и всеки вид пряко въздействие и промяна на месторастенето.

Животински видове включени в *Приложение 1* към Националното ръководство, установени на територията на ДГС "Силистра"

Малък корморан *(Phalacrocor ax pygmeus)*



Известен е още като малка дяволица или карабатак. Оперението му е черно-кафяво, като двата пола са практически неразличими. Дължина на тялото: 50 cm. Размах на крилете: 85 cm. Възрастните през размножителния период са черно-кафяви с бели щрихи по тялото и метален блясък по крилата. През есенно-зимния период щрихите и блясъкът изчезват. Младите са с бяло подбрадие и белезникави корем и гърди. Лети с бързи плитки махове ниско над водата. Издаващи звуци: В гнездовите колонии - нисък насечен крясък.

На територията на ТП „ДГС-Силистра" популацията на вида е съсредоточена във влажните зони на дига-бряг и прилежащите острови по р.Дунав.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Не се водят сечи в горите в радиус от най- малко 200м около водните басейни, където е регистрирано присъствие на вида. В радиус от 300 м около гнезда на вида не се извършват стопански дейности през гнездовия период 01.04 – 01.08. Да не се допуска отстрел на индивиди от вида.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой индивиди, определяне на полова и възрастова структура на колонията, здравословно състояние (външни признаци).

ЗАПЛАХИ

Пресушаване на водоемите, изсичане на крайречните дървета и храсти, безпокойство по време на гнездене, отстрел в рибовъдни стопанства, оплитане в рибарски мрежи, замърсяване на водите.

Голям корморан *(Phalacrocorax carbo)*



Големият корморан или голяма дяволица, карабатак е най-едрият от трите вида корморани, които гнездят в България. В брачно оперение се отличава по белезникавите страни на шията и наличието на две бели (видими отдалеч) петна на слабините, близо до подкрилията. Извън размножителния период е възможно да се объркат както възрастните, така и младите птици със средната дяволица по местата, където зимуват и двата вида. Видът е специализиран ихтиофаг – храни се с риба. Дневно изяжда по 0,5 – 0,75 kg риба, но яде и жаби и дребни водни змии. В горещо време родителите пренасят вода с клюна си, с която пръскат малките си корморанчета в гнездото, за да се разхладят. На територията на ТП „ДГС-Силистра" популацията на вида е съсредоточена във влажните зони на дига-бряг и прилежащите острови по р.Дунав.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Не се водят сечи в горите в радиус от най- малко 200м около водните басейни, където е регистрирано присъствие на видовете. В радиус от 300 м около гнезда на видовете не се извършват стопански дейности през гнездовия период 01.04 – 01.09. Да не се допуска отстрел на индивиди от тези видове.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой индивиди, определяне на полова и възрастова структура на колонията, здравословно състояние (външни признаци).

ЗАПЛАХИ

Пресушаване на водоемите, изсичане на крайречните гори, безпокойство по време на гнездене, отстрел в рибовъдни стопанства.

Блестящ ибис *(Plegadis falcinellus) и всички останали видове чапли*



На територията на ТП „ДГС-Силистра" популацията им е съсредоточена в влажните зони дига-бряг и прилежащите острови по р.Дунав.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Не се водят сечи в горите в радиус от най- малко 200м около водните басейни, където е регистрирано присъствие на видовете. В радиус от 300 м около гнезда на видовете не се

извършват стопански дейности през гнездовия период 01.04 – 01.09. Да не се допуска отстрел на индивиди от тези видове.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой индивиди, определяне на полова и възрастова структура на колонията, здравословно състояние (външни признаци).

ЗАПЛАХИ

Пресушаване на влажните зони, замърсяване на водите, бракониерски отстрел, безпокойство през периода на размножаване.

Основните проблеми, свързани с биоразнообразието в района са в резултат от антропогенизацията на териториите, при което се получава влошаване на състава и структурата на естествената растителност поради разширяване на участието на плевелни видове и на антропофитни съобщества и групировки в нея, което води до намаляване на продуктивността и качествата на получаваните ресурси.

РИОСВ - Русе упражнява контрол за ограничаване на незаконната търговия с редки и защитени видове растения и животни. Периодични наблюдения се предвиждат върху популациите на застрашените и редки животни. Отчитат се местообитанията, тенденциите в числеността и плътността на находищата, регистрират се отрицателните въздействия.

3.4.2. Лечебни растения

Важна част от биоразнообразието и особена категория от флората на община Ситово са лечебните растения. Съгласно националното законодателство, Кметът на общината ръководи изпълнителната дейност на общината във връзка с ползването, опазването и култивирането на лечебните растения, като: организира изпълнението на дейностите по отношение на лечебните растения, включени в общинската програма за опазване на околната среда; издава позволителни за ползване на лечебните растения от земи, гори, води и водни обекти - общинска собственост; издава удостоверения за билките от култивираните лечебни растения и предоставя на министъра на околната среда и водите информация за нуждите на мониторинга и кадастъра на лечебните растения за териториите, намиращи се под негова юрисдикция.

В последните години значително нарастна интереса към билките. Те са били и си остават ефективно средство при лечението на редица заболявания. Растенията са достъпна и евтина суровина за приготвянето на лечебни препарати, чайове, напитки и др.

Ползването на лечебните растения и някои диви плодове в страната се регламентират от Закона за лечебните растения. Съгласно него общините управляват дейностите по опазване и устойчивото ползване на лечебните растения в общинския поземлен и горски фонд. В Закона за лечебните растения се регламентират начините и режимите, при които държавните органи издават позволителни за ползване на ресурсите във всички територии. За издаването на позволителни за ползване за стопански цели се заплащат такси, регламентирани в съответните тарифни таблици одобрени на местно ниво от Общинския съвет.

Съгласно разпоредбите на Закона за лечебните растения /ЗЛР/ „билки за лични нужди” са количества билки в свежо състояние, събрани от едно лице в рамките на един ден. За корени и коренища, каквито се събират от подезичен залист, разрешеното количество за лични нужди е до 1 кг.

Община Ситово, съвместно с ТП ДГС „Силистра“, РИОСВ - Русе и други обществени организации трябва да организира контрола за опазване и устойчиво ползване на лечебните растения. Естествените им находища трябва да се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване като част от естествения растителен генетичен фонд със сегашна или бъдеща ценност. Опазването включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации от лечебни растения.

Съгласно разпоредбите на ЗЛР, изкупуването и/или първичната обработка на билки се извършва от билкозаготвителни пунктове.

На територията на община Ситово е регистриран един билкозаготвителен пункт. Същият се намира в: с. Попина, ул. „Трети март“ № 16, стопанисван от К. К. За периода 2019-2021 г. билкозаготвителят е декларирал че пункта не е функционирал.

Контролът на пунктовете за изкупуване и преработка на билки, горски плодове и гъби се осъществява от РИОСВ – Русе.

На територията на община Ситово и според Хорологичния атлас на лечебните растения в Република България се срещат най-често следните видове: Бял равнец (Achillea millefolium); Вълча ябълка (Aristolochia clematitis); Бърдуче (жълта водна роза) (Nuphar lutea); Див божур (Paeonia Peregrina); Обикновен пелин (Artemisia absinthium); Дяволска уста (Leonurus cardiaca); Зайча сянка (Asparagus officinalis); Теснолист живовлек (Plantago laoceolata); Жълт кантарион (Hypericum perforatum); Обикновен глог (Crataegus monogyna); Липа (Tilia); Маточина (Melissa officinalis); Сребролистна липа (Tilia tomentosa); Бъз черен (Sambucus nigra); Бъз нисък (Sambucus ebulus L); Мащерка (Thymus longidentatus); Глухарче (Taraxacum officinale Web.); Шипка (Rosacorymbi feraBorkh); Левурда /лук мечи/ (Allium ursinum L); Полска къпина (Rubus caesius); Бръшлян (Hedera helix L); Змийско мляко (Chelidonium majuus L); Парички (Bellis perennis), Ранилист (Betonica officinalis); Обикновен дрян (Cornus mas); Обикновена леска (Corylus avellana); Кукувича прежда (Cuscuta europaea); Горска ягода (Fragaria vesca); Обикновен здравец (Geranium macrorrhizum); Обикновена мента (Mentha spicata); Обикновен риган (Origanum vulgare); Трънка (Prunus spinosa); Коприва (Urtica dioica); Смрадлика (Cotinus coggygria) и други.

За периода 2018-2020 г. за територията на община Ситово са издадени 4 броя позволителни за ползване на лечебни растения за стопански цели.

Състоянието на находищата от лечебни растения в Община Ситово може да се определи, като благоприятно, но в риск, тъй извън границите на населените места голям процент от територията е заета от агроценозите на обработваемите земи.

Съгласно ЗЛР отделни видове диворастящи лечебни растения се поставят под специален режим на опазване и ползване, когато биологичното разнообразие или ресурсите им проявяват трайна тенденция към намаляване, или има опасност от появяването на такава тенденция. Специалният режим се определя всяка година със заповед на министъра на околната среда и водите, като този режим обхваща забрана за събиране на билки за определен период от естествените находища на видовете от територията на цялата страна, отделни райони или единични находища; определяне на допустимото за събиране количество билки; разработване и прилагане на мерки за възстановяване на популациите и на техните местообитания.

От представителите на лечебни растения най-масово от населението се събират: коприва, лайка, мащерка, мента, босилек, риган, бял равнец, жълт кантарион и глухарче.

Законът за лечебните растения (ЗЛР) изисква разработването на специален раздел за лечебните растения към Програмата за опазване на околната среда (ОПООС) на всяка община; към плановете за управление на защитените територии, както и към горскостопанските планове и програми. Целта на раздел „Лечебни растения” е да планира ползването, така че то да бъде устойчиво и да осигури опазване на лечебните растения.

<u>Забележка:</u> Подробна информация за лечебните растения на територията на общината, дейностите и мерките за опазване на ресурсите и разнообразието им се съдържа в Приложение - 1 Раздел „Лечебни растения“ към настоящата Програма за опазване на околната среда на община Ситово 2021-2028 г.

3.4.3. Зелена система

Най-важна роля за градската околна среда, санитарно-хигиенните условия на живеене и свързания с това здравен статус на населението на община Ситово има зелената система. Зелената система включва основно зелени площи и паркове, в населените места и извън тях, горски територии, зелени площи, озеленяване с насаждения около пътни артерии, покрай водни

обекти-реки, озеленени терени в производствени терени и обекти, гробищни паркове, рекултивирани площи като зелени площи и озеленяване, защитени природни територии, зелени ландшафти с растителност по дерета в земеделски земи.

Зелената система обхваща най-общо следните категории зелени площи:

- Обществени паркове и градини;
- Специализирани паркове и градини;
- Санитарно-защитно озеленяване;
- Транспортно озеленяване;
- Озеленяване за ограничени ползване.

Те имат следните по-важни социални и екологични функции: рекреационни (задоволяват потребностите от спорт и отдих; естетически и ландшафтно-естетически; биоклиматични – приток на свеж чист въздух от зоните извън урбанизираните територии на населените места, подобряване на микроклиматичните характеристики на средата; мелиоративни – преразпределение на повърхностния и подземен отток на водите; екологични – предотвратяване миграцията на замърсителите от урбанистичните дейности и транспорта, продуцират кислород, поглъщат част от вредните газове и праха, блокират миграцията на тежките метали (от транспорта и промишлеността) в почвата и околната среда.

Местата за отдих и зелена система включват градинки и паркове в общинския център и кметствата, които са приоритетно оформени пред сградите с обществено предназначение.

Зелените структури в санитарно-защитното озеленяване са с основно екологично предназначение – ветрозащитни пояси, озеленени крайречни сервитути, озеленени дерета и оврази, санитарно-защитни пояси, транспортно озеленяване.

Характерна особеност на общината е уникалното съчетаване на запазени природни феномени, редки растителни и животински видове, плодородни почви и паметници на културното-историческото наследство.

Зелената система е съставена, както от естествени масиви, така и от изкуствено създадени зелени площи в селищните територии.

Вътрешноградската зеленина в територията на жилищните райони е подчинена на принципа на благоустрояване на вътрешно-кварталните пространства. Между жилищните сгради са ситуирани площи за детски занимания на открито и отмора на живущите сред зеленината.

Деретата и овразите на територията на община Ситвоо в голямата си част са обраснали с естествена местна растителност.

Санитарно-защитни пояси има на определени места в общината, покрай по главните пътища. Транспортното озеленяване включва зеленината и уличните дървета по протежението на главните и второстепенни улици. Нормативно озеленяването на урбанизираните територии се определя в Закона за устройство на територията, Закона за опазване на околната среда, Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони на МРРБ и Наредба №1 за опазване на озеленените площи и декоративната растителност.

Ландшафтното устройство на Община Ситово се обуславя от природо-географските характеристики на региона – географско положение, релеф, климатични и водни ресурси, почвена и геоложка характеристика и биологично разнообразие.

Природните и антропогенни елементи, формиращи видовете ландшафт на територията на общината са:

- Паркове, градини и зелените площи за ограничено ползване в населените места;
- Гробищните паркове;
- Обектите за спорт и рекреация;
- Транспортните обекти и развитите зелени зони около тях;
- Ниви;
- Трайни насаждения;
- Ливади;

- Гори;
- Водни течения и площи и дървесно-храстовата растителност около тях.

Територията на община Ситово притежава разнообразни типове ландшафти, при което доминират типовете с подчертано естествен характер. Нивото на увредени ландшафти е съвсем ниско. Запазените възможности за естествено развитие, които характеризират повечето типове ландшафти и изразяват тяхната устойчивост, са индикация за това, че територията се нуждае предимно от дейности и действия с превантивен (подържащ) характер по отношение запазване и обогатяване на основните видове ландшафти.

Зелената система в Община Ситово е изградена от разнообразни по характер насаждения. В най-общи линии те могат да бъдат разделени на селищни и извънселищни. От съществено значение за селищните насаждения са парковете и градините, в това число и тези със специално предназначение, като гробищни паркове, атракционни и спортни терени с обща площ от 28,5 ха.

Към селищните зелени площи можем да причислим и уличните насаждения, както и дворното озеленяване, особено в рекреационните и вилни зони, но предвид малките размери на селищата в общината всички те са с незначително значение за зелената и система.

Съществено значение за зелената система на Община Ситово имат горските територии. На територията на община Ситово има общо 38 950 дка гори- частна, общинска и държавна собственост. Преобладават естествените широколистни насаждения – цер, габър, ясен, клен, дъб, акация. Изкуствено са създадени гори с червен дъб, липа, явор, орех.

Горските територии включват площта на държавния, общинския и частен горски фонд и са с най-малък относителен дял от територията на общината – 14.4%, при 21.9% за област Силистра и 33.6 % средно за страната. По своето предназначение те биват: Стопански гори- 36,5%, Защитени гори (Натура 2000 и др.) - 41,7%, Специални гори с рекреационно и полезащитно значение- 21,3% и Горски земи- 0,5%. Към тях могат да бъдат добавени и земеделски обработваеми земи заети от трайни насаждения, както и необработваемите земи, като потенциал за развитие на зелената система в бъдеще с подходящо планиране и мелиорации.

В локално отношение, съществените зелени площи за зелените системи на отделните населени места са групирани в радиално разположени зелени клинове, навлизащи от периферията към вътрешността на селищата.

Като макро структурата на общинско и частично на регионално ниво могат да бъдат отделени три основни формирования групиращи в себе си по-малки структурни елементи на зелената система в общината:

- Първото от тях е формиращия се в направление север - юг зелен клин преминаващ по цялата дължина на Община Ситово и осъществяващ връзка от р. Дунав до с. Ирник и съставен основно от горски насаждения и полезащитни пояси.

- Второто формирование е зеления клин в направление североизток - югозапад осъществяващ връзка на резервата „Сребърна“ с Община Ситово и селата Ситово, Ястребна, Слатина, но и по-значимите насаждения около с. Добротица и с. Любен.

- Третото формирование е по-различно от първите две и обхваща остров Гарван, Защитната дига покрай р. Дунав, Балтата, както и защитената природна територия "Гарвански блата", вкл. трите блата - Лищева (Люшева), Момчила и блатото „Тоната“, което граничи непосредствено със селото.

Тези три формирования изграждат гръбнака на зелената система в Община Ситово, допълнени и от множество по-малки структури, предимно с мелиоративен характер (ветрозащитни пояси или насаждения придружаващи хидротехническите съоръжения).

Транспортен ландшафт. В общината транспортните ландшафти, които са свързани в мрежа и „прорязват” останалите ландшафти, се формират от републиканските, общинските и останалите местни пътища. Те имат две измерения - „вписване” в ландшафтите, през които преминават, и собствени технически, функционални характеристики. По отношение на първото измерение трябва да се отбележи, че транспортната инфраструктура е проведена съобразно природните дадености и нарушаването на ландшафтната цялост на територията е незначително.

По отношение на второто, картината е различна в различните части на територията и различните пътища. От гледна точка на техническо състояние и поддръжка като правило те се влошават с намаляването на класа на пътищата.

Защитените ландшафти са представени от защитените територии и защитените зони, описани в раздел „Биологично разнообразие и защитени територии". Територията на общината предлага завидно ландшафтно разнообразие, като много от представените видове и разновидности се отличават с подчертана индивидуалност. Преобладаващата част от ландшафтите притежават добра устойчивост. Антропогенната намеса не е довела до неблагоприятни последствия върху тях.

Зелена система на общината е добре развита и значително надвишава минималните изисквания на ЗУТ. Основен проблем в зелените зони на общинския център са свързани с тяхната поддръжка и стопанисване. В дейността по поддържането и възстановяването на зелените площи се ангажират и лица включени в програми и форми за временна заетост.

Община Ситово планира ежегодно средства за подръжка на зелените площи в общинския център, но се заделят малко средства за поддържане на зелените площи в крайните квартали и останалите съставни селища на територията на общината.

4. Анализ по фактори на въздействие върху околната среда

4.1. Отпадъци

Непрекъснато нарастващото количество отпадъци, образувани от жизнената дейност на хората, производството и търговията, налага предприемането на мерки за намаляване на общото им количество, повторната им употреба и увеличаване рециклирането и оползотворяването им. Същевременно с развитието на технологиите за третиране на отпадъци, все повече се разширяват възможностите за използването на отпадъците като алтернативен суровинен и енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране.

Битови отпадъци

Процесите, свързани с формиране, събиране, извозване, депониране и друго обезвреждане на отпадъците, са в пряка зависимост от развитието и организацията на стопанската дейност, демографските особености на района и от природните условия, в които се осъществява човешкия живот. Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората. Количеството и съставът им зависят от:

- Мястото на образуване;
- Стандарта на живот на населението и неговата култура;
- Степен на благоустроеност на населените места;
- Начин на отопление;
- Други фактори.

Като се изхожда от административно-териториалната и социално-икономическа характеристика на община Ситово, основните източници на ТБО се явяват:

- Домакинствата;
- Промишлените предприятия;
- Търговски и обслужващи обекти.

В община Ситово има добре изградена и успешно функционираща система за сметосъбиране и сметоизвозване, която обхваща 100% от населението на града и селата.

Основният поток отпадък е смесеният битов отпадък с код 20.03.01.

Община Ситово е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците (РСУО) - регион Силистра, учредено през 2014 г. В сдружението участват още общините: Силистра, Алфатар, Дулово, Кайнарджа и Главиница. Всички членове на РСУО са задължени да постигнат общи цели за рециклиране и общи изисквания по отношение на екологосъобразното обезвреждане на отпадъците, генерирани на тяхната територия.

Смесените битови отпадъци от общините, членове на РСУО– Силистра се извозват до Регионално депо за неопасни отпадъци, разположено в местността „Осми пост" на около 8 км. югоизточно от град Силистра. Депото приема битови, строителни и производствени отпадъци. Капацитетът му е 1 011 416 тона (1 070 930 м^3). Регионалното депо се класифицира, като депо за неопасни отпадъци. Теренът е собственост на Община Силистра. Общата му площ е 146,17 дка, от които 90,36 дка се заемат от клетки за отпадъци. Депото е въведено в експлоатация през м. септември 2006 г. В изградените клетки се приемат и депонират само битови, производствени неопасни и ограничени количества строителни отпадъци отговарящи на критериите за прием, и в съответствие с условията за експлоатация посочени в издаденото Комплексно разрешително № 180-Н1 / 2009 г. от Министъра на околната среда и водите.

Освен вече изграденото регионално съоръжение за депониране на неопасни отпадъци, Община Силистра е определила терен - частна общинска собственост, и е стартирала изпълнението на проект за изграждането на „Инсталация за предварително третиране на битови отпадъци (в т.ч и компостиране на зелени отпадъци)". Определената площадка (имот с идентификатор 66425.14.122 и 66425.14.32) се разполага в непосредствена близост до площадката на Регионалното депо за неопасни отпадъци. В инсталацията е заложено да бъдат третирани общо 55 000 тона отпадъци годишно в т.ч 8000 тона биоразградими (зелени) отпадъци. Инсталацията има два основни модула – инсталция за сепариране на смесено събрани неопасни битови отпадъци и открита инсталция за компостиране на биоразградими отпадъци.

Със Заповед № 266/16.07.2009 г. на Директора на РИОСВ - Русе е преустановена експлоатацията на старите общински депа за неопасни отпадъци, намиращи се:

- в землището на община Ситово, област Силистра, в местността „До селото"/ „Старите свинарници"/ - закрито с РЕШЕНИЕ № Р-18-01- 01/21.12.2010 г.;
- в землището на община Ситово, област Силистра, в местността „Айвалъка" - закрито с РЕШЕНИЕ № Р-18-02-01/21.12.2010 г.;
- в землището на община Ситово, област Силистра, в местността "Тюркмаалез" - закрито с РЕШЕНИЕ № Р-18-03-01/21.12.2010 г.

Със средства на ПУДООС през 2010 година Община Ситово е закрила и рекултивирала трите общински депа в изпълнение на изготвен План за привеждане на съществуващите депа в съответствие с изискванията и разработен „Проект за закриване и рекултивация на съществуващите общински депа за отпадъци на територията на Община Ситово".

На територията на общината нерегламентирани са бившите сметища на населените места: Босна, Гарван, Добротица, Ирник, Искра, Любен, Нова Попина, Поляна, Попина, Слатина, които продължават да се ползват от населението. Осъществява се периодичен контрол за недопускане на нерегламентирано изхвърляне на отпадъци. Възникналите други замърсявания се почистват своевременно.

Организираното сметосъбиране и сметоизвозване се осъществява като собствена общинска дейност и се извършва от Общинско предприятие „Общински имоти и услуги-2012" с. Ситово, което притежава Регистрационен документ №10-РД-644-00/22.10.2014 г., издаден от РИОСВ гр. Русе за извършване на дейността транспортиране (събиране и транспортиране) на смесени битови отпадъци с код 20 03 01 и смесени отпадъци от строителството и събаряне, различни от 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03, с код 17 09 04. В общината функционира добре изградена система за сметосъбиране, чрез разполагане на контейнери и съдове за смет във всички населени места.

Таблица 29: Количества генерирани битови отпадъци за периода 2017-2020 г.

Година	Население	Общо обработени БО (т.)	Норма на натрупване в кг/ж/год
2017	5047	1129	224
2018	4991	1121	225

2019	4909	1144	233
2020	4886	1194	244

Източник: Община Ситово

Въпреки, че населението на общината се намалява с 3% през 2020 г. спрямо 2017 г., количеството генерирани смесени битови отпадъци се е увеличило с 6% за същия период. През 2020 г. от всички населени места на територията на общината са депонирани общо 1194 тона отпадъци. Цитираните количества ТБО са образувани не само в домакинствата, но също и в обществените сгради, търговски обекти, предприятия и други генератори.

Увеличаването на събраните отпадъци от всички населени места на община Ситово в последните години, може да се обясни с няколко причини:

- Продължаваща тенденция за увеличаване на дела на биоотпадъци /растителните отпадъци, животински отпадъци, градински, слама сено и др.), които се изхвърлят предимно в селата на общината. За съжаление тенденцията за увеличаване на отпадъците от селскостопанска дейност, които попадат в контейнерите за битови отпадъци се увеличава, въпреки възможностите за повторната употреба на тези отпадъци чрез домашно компостиране, преработване във фуражи и др.
- Увеличава се и дела на инертните отпадъци, попадащи в съдовете за битови отпадъци. Това са отпадъци от пепел, сгур, дребни строителни отпадъци, пясъци и др. Тези отпадъци, заедно с пластмасата и биоотпадъците се характеризират с най-голямо относително тегло спрямо останалите отпадъци.

Важен показател за управление на отпадъците е ***нормата на натрупване на отпадъците***, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. Образуваните битови отпадъци на човек от населението в България за 2019 г. е 407 кг/човек/година, за Северен централен район – 403 кг/човек на година, за област Силистра 382 кг/човек/година, а за община Ситово – 233 кг/човек/година, тоест значително по-ниско от средната норма за областта и за страната.[6]

Нормата на натрупване на отпадъците в община Ситово за 2020 г. е 244кг/чов./год., което е с 11 кг/човек/на година повече спрямо 2019 г. и с 20 кг/чов./година повече спрямо базовата 2017 г.

Съгласно референтната норма на натрупване на отпадъци за населени места от 3 000 до 25 000 жители, определена с Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2012 г., препоръчителната средногодишна норма за човек от населението е 295,5 кг., следователно нормата за община Ситово все още е по-ниска от допустимите стойности. Това означава, че Общинската администрация се справя успешно с процесите на управление на отпадъците, но трябва да предприеме съответните мерки за ограничаване на образуването им и да намали регистрирания ръст през последните години, чрез компостиране за биоразградимите отпадъци и въвеждане на система за разделно събиране на рециклируемите отпадъци от опаковки.

В Доклада от извършения морфологичен анализ на образуваните смесени битови отпадъци в община Ситово за периода март-октомври 2019 г., на база данните на НСИ за населението на общината към 2017 г. – 5047 жители е определена норма на натрупване на отпадъците – 224 кг./чов./г. Тази норма на натрупване е малко по-ниска от реалната, изчислена за календарната 2019 г. (233 кг./чов./г), тъй като обхваща различен период, който не съвпада с пълната календарна година, за база е използвано населението на общината през 2017 г.иколичествата генерирани отпадъци са занижени (1129 тона), а реално събраните за годината са 1144 тона. Въпреки това тенденцията е към нарастване на количеството генерирани и

[6]При изготвяне на настоящата програма НСИ не е публикувал официални данни за битовите отпадъци и нормата на натрупване за 2019 г.

депонирани отпадъци и на нормата на натрупване на отпадъци на човек от населението в общината.

Показателят морфологичен състав характеризира количеството на отделните компоненти спрямо общото количество на отпадъците (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали, опасни отпадъци и др.). Данните за морфологичния състав са необходими *при избор на системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива*. Има важно значение при определяне на метода за предварително третиране и обезвреждане на отпадъците, включително вида и капацитета на съоръженията. Морфологичният състав е характеристика, изразяваща количеството на отделните фракции (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали и др.), изразено в процент, спрямо общото количество на отпадъците. Консуматорските и потребителски навици на населението в различните сезони на годината влияят върху състава на генерираните отпадъци и резултатите от анализите зависят от годишния сезон. Поради това, изследванията при определяне на морфологичния състав на отпадъците се извършват така, че да бъдат обхванати 4-те годишни сезона (зима, пролет лято и есен). Целта е да се отчете сезонната неравномерност и колебанията в състава на отпадъците.

Характеристика на отделните фракции общо за четирите сезона:

- Хартия - вестници, списания, учебници, листи, амбалажна хартия, санитарна хартия и др.
- Картони-кашони, опаковки от сокове, кутии и др.
- Метали - опаковки от безалкохолни и алкохолни напитки, консервени кутии, капачки и др.
- Гума - гумени изделия, играчки и др.
- Текстил - дрехи, парцали, трикотаж, завивки и др.
- Пластмаса - опаковки, кутии, бутилки, фолио, пластмасови изделия, торбички и др.
- Градински и растителни - растения, растителни остатъци, окапали листа, трева и др.
- Инертни - пепел, сгур и пръст и др.

Данните за морфологичния състав са необходими при избор на съоръжения за предварително третиране и обезвреждане и системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива.

Последният актуален анализ на морфологичния състав на отпадъците, генерирани на територията на община Ситово е извършен през 2019 г. в рамките на проект: „Определяне на морфологичния състав на отпадъците в България“, финансиран от Българо-Швейцарската програма за сътрудничество, чрез ПУДООС.

Пробите за община Ситово са направени в периода от месец март до месец октомври 2019 г., а за изчисляване на количествата смесен отпадък за календарна година и норма на натрупване на отпадъците на човек от населението са използвани официалните данни за депонираните отпадъци и броя на населението към 2017 г.

Данните от Доклада за морфологичния анализ за състава на събраните, извозени и депонираните от територията на община Ситово на Регионално депо - Силистра смесени битови отпадъци са представени в следващите таблици.

Таблица 30:Количества смесен, разделно събран и общ битов отпадък за 2019 г.

Вид отпадък	Количество смесен отпадък на година т/год	Общ отпадък на година %
Хранителни	94,55	6,46
Хартия	50,60	3,46
Картон	38,43	2,63
Пластмаса	98,39	6,72
Текстил	83,22	5,69
Гума	24,93	1,70
Кожа	35,27	2,41
Градински	590,92	40,39
Дървесни	11,44	0,78

Стъкло	53,55	3,66
Метали	17,98	1,23
Инертни>4 см	127,58	8,72
Опасни	26,45	1,81
Други	79,75	5,45
Ситна фракция	130,15	8,89
Общо	**1463,20**	**100**

Окончателен доклад за извършен през 2019 г. четирисезонен морфологичен анализ на състава на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Ситово

Приблизителният състав на генерираните отпадъци в тегловни проценти е: хранителни – 6,46%; хартия – 3,46%; картон – 2,63%; пластмаса – 6,72%; текстил – 5,69%; гума – 1,70%; кожа – 2,41%; градински – 40,39%; дървесни – 0,78%; стъкло – 3,66%; метали – 1,23%; Инертни>4 см-8,72%; опасни – 1,81%, други – 5,45% и ситна фракция – 8,89%.

Таблица 31: Референтни стойности на морфологичния състав на отпадъците

Видове отпадъци	**Населени места от 3 до 25 хиляди жители**
Хранителни	23.20%
Хартия	8.50%
Картон	5.50%
Пластмаса	10.10%
Текстил	3.70%
Гума	0.90%
Кожа	0.90%
Градински	21.70%
Дървесни	2.00%
Стъкло	6.10%
Метали	2.00%
Инертни	14.80%
Опасни	0.60%
Общо	**100.00%**

Източник: НПУО 2014-2020 г.

Сравнявайки състава на генерираните отпадъци в община Ситово с референтните стойности, съгласно Методиката от НПУО 2014-2020 г. можем да направим извода, че пет вида отпадъци превишават допустимите норми – градински, текстил, гума, опасни и инертни, в това число ситна фракция. Най-голямо е отклонението при градинските отпадъци – 18,69 пункта, при инертните – 2,81 пункта, при текстила– 2 пункта, гума - 0,8пункта и опасни отпадъци 1,20 пункта. Хранителните отпадъци са 16,74 пункта по-малко от референтните стойности, хартията с 5 пункта, а пластмасите с 3,38 пункта. Останалите видове фракции отпадъци в морфологичния състав също са в стойности по-ниски или близки до препоръчителните.

Във връзка с изчисленията, които общините ще правят и ще трябва да доказват пред МОСВ за изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, заложени в НПУО 2021-2028 г., те са задължени на определена периодичност от 5 години да извършват морфологичен анализ на състава на битовите си отпадъци. Препоръчителният срок за изготвяне на следващ морфологичен анализ на отпадъците, образувани на територията на община Ситово е през 2022 година.

Отпадъци от опаковки

На територията на община Ситово няма въведена система за разделно събиране на отпадъците от стъкло, пластмаса, картон, хартия и метал. Общината няма сключен договор с оползотворяваща организация за отпадъците от опаковки. На територията ѝ не са налични площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци.

С разделното събиране на отпадъци с цел рециклиране, както и други форми на оползотворяване може да се постигне значително намаляване на количеството на депонираните отпадъци, което ще доведе до удължаване на полезния живот на регионалното депо за отпадъци и до съкращаване на разходите за събиране и обезвреждане на отпадъците. Освен това през последните години със синхронизиране на националното законодателство с европейското законодателство все повече се засилват законодателния и обществения натиск за въвеждане на системи за разделно събиране с нормативно регламентирани количества отпадъци, които трябва да бъдат рециклирани и оползотворени.

За част от тези отпадъци националното законодателство изисква прилагането на принципът „замърсителят плаща", при който разходите се поемат от производителите на продукта, от който се образуват отпадъците, но за останалата част липсват нормативно установени механизми на финансиране. За редица отпадъци съществуват забрани за депониране, което налага тяхното отделяне от общия отпадъчен поток и намиране на алтернатива за оползотворяването или обезвреждането им.

Рециклируемите отпадъци са около 18%, в това число - хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло. От този вид отпадъци най-високо е процентното съдържание на пластмаса – 6,72%, следвано от стъкло – 3,66%, хартия – 3,46%, картон –2,63%, и метали – 1,23%.

Количествата на ТБО, които постъпват за депониране от територията на община Ситово, могат значително да се намалят:

- чрез отделяне на количествата рециклируеми компоненти от отпадъчния поток, които се предават за рециклиране;
- чрез въвеждане на система за разделно събиране на рециклируеми отпадъци.

Биоразградими отпадъци

В съответствие с Националния стратегически план Община Ситово следва да предвиди конкретни мерки за третиране на биоразградимите отпадъци, с оглед намаляване количествата за депониране. Управлението на биоразградимите отпадъци включва събиране (разделно или със смесените битови отпадъци), анаеробно разлагане и компостиране, изгаряне и депониране. Екологичните и икономически ползи от различните методи на обработване зависят съществено от местните условия, като гъстота на населението, инфраструктура и климат, както и от наличието на пазари за свързаните с този процес продукти (енергия и компост). Изискванията за събиране и третиране на биоразградими отпадъци са регламентирани в Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г., изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2021 г.

Приблизително две трети от отпадъците, генерирани в домовете и офисите, се състоят от „органични" или естествени материали. Тези материали след време се разграждат („биоразградими") по естествен път. Биоразградимите отпадъци се генерират при селскостопанската дейност в растениевъдството, животновъдството и от дейността на домакинствата. Имат предимно органичен състав и е необходимо да се третират в зависимост от условията на генерирането им по подходящ начин.

Количеството на растителните отпадъци, образувани от растениевъдството в дворните пространства на жилищните имоти са определени експертно и тяхното количество варира от 25% до 40% от общото количество битов отпадък, отделян от домакинствата. Този отпадък понастоящем е основна съставка, замърсяваща териториите в покрайнините на населените места или попада в съдовете за битови отпадъци. Не е популярна практиката за оползотворяване на растителни отпадъци в самите дворните места. В процеса на компостиране растителните отпадъци се явяват суровина. При прилагането му се ограничава постоянното изнасяне на органични вещества от почвата и едновременно се постига ограничаване употребата на органични торове за сметка на много добрите хранителни съставки в компоста. В съответствие с европейското и националното законодателство общините следва да предприемат мерки за поетапното намаляване на количеството на депонираните биоразградими отпадъци.



Често срещани практики в общината е третирането на биоразградимите отпадъци да се осъществява по следните начини:

- използване на кухненски и градински остатъци за храна на животни ;
- закопаване на хранителни и растителни отпадъци в почвата (задния двор или градината без последващо използване);
- натрупване на смесени купчини с оборска тор, растителни и хранителни отпадъци в полето (купчините не се обръщат, но след около три години са годни (вече компостирани) за използване като подобрител на почвата);
- натрупване на смесени купчини с оборска тор (купчините не се обръщат след това, но след това компостираната оборска тор се използва като подобрител на почвата).;
- изгаряне на градински отпадъци и листа.

В Националната стратегия за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци са заложени конкретни мерки, които трябва да се предприемат по отношение на този вид отпадък.

Предвид специфичния характер на отпадъците, образувани на територията на община Ситовои значителното участие на зелените, градински и селскостопански отпадъци в определени периоди е необходимо да се предприемат действия в две посоки:

- за въвеждане на фамилно компостиране с последващо използване на компоста в личните стопанства;
- за въвеждане на система за разделно събиране и извозване на биоразградимите отпадъци от общината, след изграждане на регионална инсталация за компостиране на биоразградими и биоотпадъци на територията на РСУО – регион Силистра.

Община Силистра е определила терен - частна общинска собственост, и е стартирала изпълнението на проект за изграждането на „Инсталация за предварително третиране на битови отпадъци (в т.ч и компостиране на зелени отпадъци)”. Определената площадка (имот с идентификатор 66425.14.122 и 66425.14.32) се разполага в непосредствена близост до площадката на Регионалното депо за неопасни отпадъци. В инсталацията е заложено да бъдат третирани общо 55 000 тона отпадъци годишно в т.ч 8000 тона биоразградими (зелени) отпадъци. Инсталацията има два основни модула – инсталция за сепариране на смесено събрани неопасни битови отпадъци и открита инсталция за компостиране на биоразградими отпадъци.

Община Ситово трябва да предвиди въвеждане на система за разделно събиране на биоразградимите отпадъци при източника и извозването им до регионална инсталация за компостиране на зелените отпадъци.

Обхващането на все по-голям брой семейства в системи за домашно компостиране е възможно чрез постоянно информиране на населението за възможностите за оползотворяване на биоразградимите отпадъци и предоставяне на контейнери за компостиране на семействата, които желаят да компостират биоразградимите си отпадъци. За отчитане на ефекта от тази мярка е необходимо предоставянето на компостери на отделните домакинства да бъде обвързано с изискване за своевременно представяне на информация от общините за постигнатите нива на намаление на биоразградимите отпадъци, постъпващи за депониране.

Съгласно Националната програма за прилагане на Директива 99/31/ЕС:

•100% биоразградими са хранителните, хартиените, картонените, дървесните и градинските отпадъци;

• 20% от текстилните отпадъци;

• 25% от отпадъците от кожи

В съответствие със Закона за управление на отпадъците чл.31 ал.1 т.2 – целта е най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г. Същата правна норма на ЗУО поставя следните актуални цели, в сила от 05.03.2021 г.:



- най-късно до 31 декември 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- най-късно до 31 декември 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- най-късно до 31 декември 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 65 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- най-късно до 31 декември 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да е намалено до 10 на сто или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло).

Целите по Чл.31, ал.1, т. 3 - 6 се постигат поетапно съгласно сроковете, определени в § 15 от преходните и заключителните разпоредби. Във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 на ЗУО, целите по Чл.31, ал.1 се изпълняват съвместно от всички общини в региона в съответствие с решението по чл. 26, ал. 1, т. 6.

Относителният дял на „биоразградимите отпадъци“7 в община Ситово е значителен – 52,87% от образуваните битови отпадъци, в това число - хранителни – 6,46%, градински – 40,39%, дървесни – 0,78%, хартия – 3,46% и картон – 2,63%.

Съгласно целите на национално ниво за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци до 2020 г. допустимите минимални стандарти на този вид отпадък за жител на година са 109 кг/ж./г. Според данните от извършения през 2019 г. морфологичен анализ на отпадъците в община Ситово са депонирани 160 кг/ж./г. биоразградими отпадъци. Следователно стойностите са по-високи от допустимите минимални стандарти.

Предвид разпоредбите на чл.34, ал.1 от ЗУО: „Биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини се събират разделно“. Съгласно изискванията на чл.2, ал.2, т.10 от Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Ситово: „Разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци и биоотпадъците от поддържането на зелените площи, паркове и градини, в това число определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане“.

При изчислението са спазени указанията за норма на образувани отпадъци съгласно Инструкциите за прилагане на нормативните изисквания, свързани с управлението на биоотпадъците, одобрени с Заповед № РД-687/05.09.2014 г. на Министъра на околната среда и водите. Приетата норма е 6 кг./м^2/ година окосена трева, листа, клони от резитба на дървета и храсти и др.

Анализът показва, че в община Ситово има много добри предпоставки за въвеждане на разделно събиране на зелени и отпадъци с биологичен произход и съответното им оползотворяване, чрез компостиране. Поради големия дял на биоразградимите отпадъци, подходящи за компостиране от общото количество на битовите отпадъци прилагането на ефективна система за разделното им събиране ще доведе до съществено намаляване на разходите за транспортиране и обезвреждането на смесените битови отпадъци на Регионалното депо. Предвижда се и въвеждане на система за домашно компостиране.

Строителни отпадъци

Община Ситово има пряк ангажимент към строителните отпадъци в малки количества, генерирани от ремонтните дейности на домакинствата. В този смисъл анализът и прогнозите са фокусирани върху този поток строителни отпадъци. На територията на общината няма изградена инфраструктура за третиране на отпадъци от строителство и разрушаване или площадка за депониране на строителни отпадъци и не съществува система за организирано събиране и последваща повторна употреба на този вид отпадък. По тази причина липсват и

[7]Съгласно ДР на ЗУО § 1. т.3. „Биоразградими отпадъци“ са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

точни данни за вида и количеството на образуваните строителни отпадъци през последните години.

Ниската тенденция в прираста на населението в общината не стимулира активни дейности в жилищното строителство. Строителни отпадъци се образуват най-вече от малки обекти с локално значение, от реконструкции и ремонти на стопански и жилищни сгради. Отпадъците се извозват от собствениците им, без да се води отчетност. Този отпадък понастоящем е основна съставка на нерегламентирани сметища или попада в съдове за битови отпадъци. Част от генерираните СО попадат в общия поток със смесените битови отпадъци, които се извозват до регионалното депо за битови отпадъци. Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците на мястото на образуване и изграждането и функционирането на надеждна система и съоръжения за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци в община Ситово.

Към настоящият момент смесените отпадъци от строителство и събаряне с код 17 09 04 се транспортират от Община Ситово чрез изградената и функционираща система за организирано събиране и транспортиране на битовите и строителните отпадъци, и предават за обезвреждане чрез депониране в регионално депо за неопасни отпадъци за общините: Силистра, Кайнарджа, Ситово, Дулово, Алфатар и Главиница, в съответствие с условията в КР № 00000180/ 2009 г. на община Силистра.

Данните за количеството на строителните отпадъци се отразяват както от лицата, извършващи дейности по събиране и транспортиране на строителни отпадъци, така и от оператора на регионалното депо, приел отпадъците. Те отчитат количествата строителни отпадъци в съответствие с изискванията на Наредба № 1 за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (ДВ, бр.51/ 2014 г.).

Ниския жизнен стандарт на населението в Ситово определят слабо развитие на строителния бизнес. Строителството на територията на общината е в ограничен мащаб. Отпадъците от строителна и строително-ремонтна дейност се отделят регулярно при текущи и основни ремонти в домакинствата, но конкретни данни за количествата и състава им няма. Прилага се процедура, при която строителните фирми и гражданите да се обръщат към Общината за посочване на място и условия за депонирането на строителните отпадъци.

Понастоящем строителните отпадъци остават основна съставка на новообразуваните нерегламентирани сметища или попадат в съдовете за битови отпадъци и се извозват до регионалното депо. Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците на мястото на образуване и изграждането и функционирането на надеждна система и съоръжения за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци.

С Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ. бр.98 от 8 Декември 2017 г. се регламентира предотвратяване и ограничаване на замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и ограничаване риска за човешкото здраве и околната среда в резултат на третирането и транспортирането на строителните отпадъци. С Наредбата се насърчава рециклирането и оползотворяването на СО за постигане на целите по чл. 32 от ЗУО.

Целта е:

- Да се предотврати и минимизира образуването на строителни отпадъци (СО);
- Да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО;
- Да се увеличи употребата на рециклирани строителни материали;
- Да се намали количеството за депониране на СО.

Член 6 от Наредбата забранява нерегламентираното изхвърляне, изгаряне, както и всяка друга форма на нерегламентирано третиране на СО, в т.ч. изхвърлянето им в контейнерите за битови отпадъци или разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Строителните отпадъци са получени вследствие на строително-монтажни работи и премахване, включващи минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия, изолационни

материали, дърво, азбест и други опасни отпадъци, и др. съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 на Приложение 1 от Наредба № 3 за класификация на отпадъците.

Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци са неконтролираното изхвърляне на строителни отпадъци от гражданите и фирмите, което води до формирането на нерегламентирани сметища. Често населението неконтролирано изхвърля строителни отпадъци на неразрешени места - главно на входовете и изходите на населените места, както и замърсява зелените площи в самите населени места. За строителните отпадъци, от обичайните ремонти на жилищата, няма форма, по която да бъдат контролирани.

Друг проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за твърди битови отпадъци, което води до тяхното повреждане, а от тежината им се повреждат и повдигащите механизми на сметосъбиращите специализирани автомобили.

За експлоатацията на регионалните депа са издадени съответните комплексни разрешителни (КР), по реда на Глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда. В издадените КР на Регионалните депа за отпадъци в страната е разрешено приемането за депониране на битови, производствени и строителни отпадъци. Допълнително в КР е разрешено на операторите на депата да приемат следните отпадъци (основно строителни) за извършване на дейности по тяхното оползотворяване: 27 - 17 01 01 Бетон; - 17 01 02 Тухли; - 17 01 03 Керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия; - 17 01 07 Смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия, различни от упоменатите в 17 01 06; - 17 05 04 Почва и камъни, различни от упоменатите в 17 05 03; - 17 05 06 Изкопани земни маси, различни от упоменатите в 17 05 05; - 20 02 02 Почва и камъни.

Оползотворяването на подходящи фракции от посочените отпадъци включват основно дейности, свързани с подравняване и запръстяване на отделните пластове натрупани отпадъци (дневните работни участъци) в клетките за неопасни отпадъци при експлоатацията на съответното регионално депо. В повечето случаи, при постъпване на ОСР на депата, същите се използват за уплътняване и запръстяване на отпадъчното тяло, формирано от битовите отпадъци. Част от ОСР, постъпващи от строителни фирми и инвеститори могат да се използват от операторите като материали за укрепване на вътрешните обслужващи пътища на територията на депата. С използването на инертни ОСР като бетон, тухли, керемиди, плочки, керамични изделия, почва и камъни за запръстяване на натрупаните в депото битови отпадъци се допринася за ограничаване на: - емисиите от миризми и прах от депото; - разнасяните от вятъра отпадъци; - запалванията на отпадъците в депото.

Правилното регулиране на дейностите, свързани със строителните отпадъци и контрола върху тях са регламентирани със ЗУО, Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, съответно с общинска наредба за управление на отпадъците. В бъдеще Община Ситово ще може да получава надеждни данни, когато извършва процедури за одобрение на плановете за управление на строителните отпадъци и инвестиционните проекти, както и при проверката на документите, с които възложителите на строителството доказват изпълнението на целите за рециклиране.

Анализите на строителните отпадъци и на инфраструктурата за строителните отпадъци ни показват, че на територията на община Ситово, както и в региона все още няма инсталация за рециклиране на строителните отпадъци. Необходима е организация за въвеждане на разделно събиране и извозване на строителните отпадъцина площадка за временно съхранение.

Производствени и опасни отпадъци

„Опасни“ са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение № 3 към ЗУО. Този вид отпадъци се образуват най-вече в промишлените предприятия, но също така и в някои заведения от здравната сфера, а частично и в битовия сектор. Към тях спадат отработени масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, медицински отпадъци, бои и лакове, детергенти, пестициди и др.

Изискванията за третиране и транспортиране на опасни отпадъци са регламентирани в Наредбата, приета с ПМС №53/1999 г. /ДВ, бр. 29 от 1999 г. и в наредбите за масово разпространените отпадъци. Количествата на образуваните опасни отпадъци по групи, съгласно Класификация на отпадъците по Наредба № 2 от 23.07.2014 г. (изм. ДВ. бр.46 от 1 Юни 2018 г.) за класификацията на отпадъците, се водят на отчет в РИОСВ – Русе.

Лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране, съхраняване (оползотворяване с код R13 по смисъла на приложение №2 към §1, т.13 от допълнителните разпоредби (ДР) на ЗУО и/или обезвреждане с код D15 по смисъла на приложение №1 към §1, т.11 от ДР на ЗУО), оползотворяване, в т.ч. рециклиране и/ или обезвреждане, включително подготовка преди оползотворяване или обезвреждане на опасни отпадъци, водят отчетни книги и представят годишни отчети. Опасните отпадъци от фирмите се събират и съхраняват разделно в закрити складове и се предават за третиране на физически или юридически лица притежаващи съответното разрешение по ЗУО или Комплексно разрешително, въз основа на писмен договор.

Потокът опасни отпадъци се контролира от действащата нормативна уредба. С цел проследяване на превозите на опасните отпадъци товародателите са длъжни да изготвят идентификационен документ, който се попълва за всеки отпадък последователно от товародателя, превозвача и товаополучателя.

Необходими са мерки за информиране на населението за опасностите за околната среда и повишаване на обществената заинтересованост за по-широко участие в организираните мероприятия за предаване на опасни отпадъци от домакинствата. Разделното събиране на опасните битови отпадъци все още не е системно, а кампанийно. Поради това голяма част от тях все още се изхвърлят в контейнерите съвместно с неопасните битови и се извозват с тях за последващо третиране.

Основните генератори на производствен отпадък в община Ситово са действащите промишлени предприятия, сред които няма такива с висок рисков потенциал на образувания отпадък. На територията на общината няма изградена инфраструктура за разделно събиране и третиране на опасни и производствени отпадъци. При констатирани такива се използват услугите на лицензирана фирма. Производствените предприятия на територията на общината образуват предимно отпадъци с характер на битови, специфично масово разпространени и рециклируеми отпадъци. Фирмите изготвят годишни отчети и ги представят пред ИАОС. Следва да се отбележи, че не всички фирми изпълняват задълженията си да предоставят необходимата информация за генерираните от тях отпадъци в ИАОС.

На територията на община Ситово функционира 1 обект с издадено Комплексно разрешително по чл. 117 от ЗООС – „Екопродукт“ ЕООД, с Попина, Община Ситово с дейност „Интензивно отглеждане на свине“.

На територията на община Ситово не са налични обекти, които подлежат на контрол по законодателството, свързано с фактор „опасни химични вещества“, както и предприятия и/или съоръжения класифицирани с нисък или висок рисков потенциал, съгласно чл. 103, ал. 1 от ЗООС. Не са налични обекти с издадени комплексни разрешителни.

Един от потенциалните източници за локални почвени замърсявания са складовете за съхранение на негодни и залежали пестициди. На територията на община Ситово са налични излезли от употреба препарати за растителна защита събрани в склад в село Ситово. Същият представлява монолитна бетонова сграда с бетонови под, покрив и стени, с ограничен достъп и поставени табели указващи „Опасни вещества“.

Количеството излезли от употреба препарати за растителна защита, които се съхраняват в склада са както следва: 2850 кг твърди и 21 литра течни.

Замърсявания на почвите в община Ситово се предизвиква отизхвърлянето на твърди битови отпадъци от различен характер. Непрекъснатото усъвършенстване на системите и контрола по сметосъбирането ще елиминира изцяло съществуващите локални замърсявания от микросметища и нерегламентирано изхвърляне на отпадъците.

Специфични потоци отпадъци

Отпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, излезли от употреба гуми, текстил и обувки

Редица европейски директиви регулират специфичните потоци от отпадъци - например, отпадъци от титаниев диоксид, опаковки и отпадъци от опаковки, полихлорирани бифенили (ПХБ) и полихлорирани терфенили (ПХТ), отпадъчни батерии и акумулатори, канализационен шлам, излезли от употреба превозни средства (ИУПС), отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО) и ТОЗ (трайни органични замърсители).

Друга група от директиви регулира операциите по третиране на отпадъците: изгаряне, съвместно изгаряне на отпадъци и депониране на отпадъци чрез заравяне. Регламент (ЕО) №1013/2006 покрива трансграничните превози на отпадъци.

„Негодна за употреба батерия или акумулатор" /НУБА/ е батерия или акумулатор, която не може да бъде използвана повторно и е предназначена за преработване или обезвреждане.

За ефективно функциониране на системата за събиране на отпадъците от негодни батерии и акумулатори е необходимо предприемане на следните действия:

- редовно информиране на обществеността за рисковете, свързани с тяхното неконтролирано обезвреждане. Необходимо е хората да бъдат запознати със значението на символите, използвани за маркиране, изискванията при отделяне на батериите от уредите, където те са вградени и възможностите за участие в системите за събиране.
- прилагането на задължително обратно приемане в местата за продажба;
- осигуряване и поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба портативни батерии и акумулатори, като се спазва нормативните изисквания;
- предаване на отпадъците от батерии и акумулатори на фирма, притежаваща разрешително, издадено по реда на Закона за управление на отпадъците.

Управлението на отпадъците от батерии и акумулатори има две главни цели:

- *Екологична* – защита на въздуха, водата, почвата и здравето на хората чрез предотвратяване на изхвърлянето на вредни и опасни вещества в околната среда;
- *Икономическа* – оползотворяване материалите, заложени в конструкцията на отпадъците от батерии и акумулатори.

На територията на община Ситово не функционират площадки за събиране и третиране на отпадъци от ИУЕЕО, излезли от употреба гуми, и НУБА и отработени масла, съгласно публикуваната информация на водения от Изпълнителна агенция по околната среда регистър на лицата, притежаващи документи по чл. 35 от ЗУО.

Излезлите от употреба гуми и отработените масла, генерирани от земеделските структури в общината се предават на лицензирани фирми, по силата на сключени с тях договори. Следва да се има предвид, че този вид инфраструктура не се осигурява от общината, а е изцяло бизнес инициатива по схемата „разширена отговорност на производителя".

Излезли от употреба моторни превозни средства

Управлението на излезлите от употреба МПС е регламентирано с *Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства*,приета с ПМС №11/15.01.2013 г. Обн. ДВ. бр. 7 от 25.01.2013 г., посл. изм.и доп. ДВ. бр.2/08.01.2021 г., и частично със Закона за движение по пътищата.В изпълнение на задълженията си Кметът на Община Ситово е сключил договор с лицензирана фирма за предаване и разкомплектоване на събрани от територията на Общината излезли от употреба МПС.

Отработени масла

Задълженията на общината в това отношение се определят от *„Наредба за отработените масла и отпадъчни нефтопродукти"*, приета с ПМС №352/27.12.2012 г., ДВ бр.2/08.01.2013 г.

Съгласно чл.39 ал.1 от Наредбата, кметът на общината съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване и обезвреждане, като определя местата за смяна на отработени моторни масла

на територията на общината и информира обществеността за местоположението и условията за приемане на отработените масла.

Възможно в рамките на периода на прилагане на настоящата програма, организацията по оползотворяване да не прояви интерес тъй като количеството масла за чието оползотворяване е отговорна нараства незначително и е твърде вероятно целите заложени в *Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти* да бъдат постигнати чрез събиране на отработени масла от източници различни от бита или общини с по-голяма гъстота на населението.

Независимо дали ще се сключи договор с организация по оползотворяване, следва да бъдат предприети следните мерки за осигуряване прилагането на законодателството за управление на отработени масла:

- идентифициране на обектите, в които се извършва смяна на отработени масла и обектите, в които се изкупуват отработени масла;
- определяне на разрешените места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
- въвеждане на санкции и упражняване на контрол над изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти в повърхностните води и в канализационните системи.

Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване

Задълженията на Общината се определят от „Наредба за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване", приета с ПМС №355/28.12.2012 г. с последни изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.

Съгласно чл.27, ал.1 от Наредбата, Кметът на общината оказва съдействие на организациите по оползотворяване, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и предаване на ИУЕЕО.

Изпълнение на задълженията за участие в системите за разделно събиране се осъществява, като се сключат договори с организации по оползотворяване на ИУЕЕО, лица, които изпълняват задълженията си индивидуално или други лица, притежаващи документи по чл.35 от ЗУО за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране или оползотворяване на отпадъци на територията на общината.

Информацията за управлението на отпадъците от излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), отработени масла, негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) и излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) се набира чрез допълнителни годишни отчети, регламентирани в съответните наредби за управление на специфичните отпадъчни потоци. На етапа на изготвяне на настоящата общинска Програма за управление на отпадъците няма данни за количествата на разделно събирани други масово разпространени отпадъци - отработени моторни масла, както и за излезли от употреба автомобилни гуми.

В изпълнение на чл. 19, ал. 3, т. 7 от Закона за управление на отпадъците в Община Ситово е въведена система за разделно събиране на масово разпространени отпадъци.

Една част от излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване се предава обратно в търговските обекти, които предлагат електрическо и електронно оборудване. Друга част, съдържаща метал се предава на вторични суровини за рециклиране, а останалата се включва в общия поток отпадъци. Търговските обекти в Общината, които предлагат батерии, приемат обратно излезлите от употреба батерии, а акумулаторите се предават обратно в обектите, в които се предлагат.

Общината има сключен договор с „Балбок инженеринг" АД за дейности с излезли от употреба луминисцентни и други живаксъдържащи лампи, но до момента няма извършени дейности в изпълнение на този договор.

Предвид малкия брой на населението в община Ситово и количествата генерираниотпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, отработени масла и отпадъчни

нефтопродукти, излезли от употреба гуми е целесъобразно кооперирането със съседни общини като Главиница и Силистра за организиране на разделното им събиране и оползотворяване.

На територията на общината няма инсталации за оползотворяване на сметищен газ.

Отпадъци от текстил и кожа (обувки)

Милиони тонове облекла се изхвърлят на сметищата в Европа всяка година.Тези количества стават все по-големи и по-големи, заради водещия бизнес модел на „бързата мода“ и свръх консумацията на дрехи. Нараства значително проблема с местата за депониране на отпадъци. Някои видове дрехи в сметищата имат нужда от повече от 50 години, за да се разградят. Те остават там за десетилетия и отделят вредни газове, които са сред основните причини за глобалното затопляне. Токсични вещества се просмукват в почвата и подземните води и вредят на околната среда в продължение на години. Губят се ценни ресурси, които биха могли да се оползотворят. Отклоняването на този отпадък от сметищата ще има огромен положителен ефект върху околната среда

Схемата за разширена отговорност на производителя (РОП) се прилага успешно по отношение на 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО): опаковки (от 2004 г.); ИУМПС (от 2005 г.); ИУЕЕО (от 2006 г.); отпадъчни масла и нефтопродукти (от 2006 г.); батерии и акумулатори (от 2006 г.); и гуми (от 2011 г.). При тази схема, лицата, пускащи на пазара продукти, които се превръщат в МРО, са задължени по силата на ЗУО и специфичните наредби за постигане на количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО, определени в Наредбите за всеки вид МРО. Създадени са и се поддържат съответните публични регистри на задължените по схемата лица. Анализът на отпадъците показва, че най-добри постижения от гледна точка на йерархията на управление на отпадъците са постигнати за МРО. Това дава основание добрите резултати от прилагане на схемата за 6-те групи МРО схемата да се разшири и за други продукти. С оглед на новите европейски цели по отношение на текстилните отпадъци за 2025 г., е необходимо в схемата да бъдат включен и този отпадъчен поток.

С развитието на модела т.нар. „бърза мода (fast fashion)“, което води до големи щети на околната среда както от гледна точка на производството, така от гледна точка на третирането на образуваните текстилни отпадъци, увеличаването броя на контейнери/пунктове за отпадъци от текстил с цел повторната им употреба е адекватна добра практика.

По данни от последния морфологичен анализ на отпадъците в община Ситово се генерират средногодишно 118,5 тона отпадъци от текстил и кожа или около 8% от общия битов отпадък.За постигане на по-добра ефективност на рециклирането и повишаване на количествата рециклирани битови отпадъци е необходимо да бъде въведено допълнително задължително разделно събиране на отпадъците от текстил и кожа.

С промените в ЗУО, Общините са длъжни да започнат да събират разделно отпадъците от обувки и текстил. Кметът на общината сключва договор само с една организация по оползотворяване на отпадъци от обувки и текстил.

Болнични отпадъци/Отпадъци от хуманното здравеопазване

Медицинските отпадъци имат някои по специфични характеристики и изискват специално третиране. Болничния отпадък може да носи зарази, поради което следва да бъде отделен от другите смесени отпадъци, за да се избегне заплахата за общественото здраве. В този отпадък се включват превръзки, остатъци от лекарства и опаковки, лабораторни проби, използвани инструменти и системи, хирургически отпадъци и др.

Отговорността за управлението на болничните отпадъци е на медицинските заведения, в които се образуват. Болничните и здравни заведения и кабинети имат въведени задължения за сключване на самостоятелни договори за обезвреждане на опасните си отпадъци от дейността си в инсинератори.

Утайки от ПСОВ

Утайките от ПСОВ са източник на енергия при оползотворяването им чрез методите на изгаряне и извличане на фосфора. Най-масово все още се прилагат методите за оползотворяване

в земеделието и за възстановяване на нарушени терени. В България за съжаление все още най-често срещания метод е депонирането на утайките след изсушаване.

Очакваното количество утайки крие риск за околната среда и за здравето на хората, в случай че не бъдат намерени и приложени съответните решения за тяхното стабилизиране, съхранение и/или оползотворяване. Законът за водите предвижда в канализационните мрежи и пречиствателните станции за отпадъчни води в населените места да бъдат включвани отпадъчни води съобразено с технологията за третиране на утайките предвид по-нататъшното им оползотворяване или крайно обезвреждане. По отношение на съществуващата йерархия на възможностите, когато става въпрос за устойчиво развитие в дългосрочен план, рециклирането и материалното оползотворяване на отпадъците са за предпочитане пред изгарянето или обезвреждането им чрез депониране. В случая с утайките от отпадъчни води вариантите следва да се разглеждат, в зависимост от различните нива на замърсителите, патогенните организми и въздействието им върху хората и околната среда.

Съществуващите в момента възможни варианти за оползотворяване или окончателно обезвреждане на утайки от отпадъчни води могат да бъдат обобщени по следния начин: материално оползотворяване върху земеделска земя; рециклиранен на фосфора; енергийно оползотворяване в термични процеси; обезвреждане/наземно депониране.

При директното оползотворяване на утайки в земеделието е възможно възникването на някои неудобства (емисии на миризми, възможни рискове за околната среда или нещо друго). От друга страна не бива да се забравя, че тази употреба зависи от земеделските стопани, които не са длъжни да приемат утайки, а и техните изисквания към качеството се променят според сезона. Очаква се нарастващите нужди от съвременно третиране на утайките, което да гарантира премахването на патогенните организми и контрола върху замърсителите, да доведат до използването на утайките върху земеделска земя само след тяхното предварително третиране, например компостиране и производство на висококачествен компост. Всички основни методи за третиране трябва да бъдат подробно разгледани по отношение на това дали са подходящи за предоставянето на устойчиво решение за управлението на утайките.

ПСОВ-Ситово е била въведена в експлоатация за кратък период, след което е спряна и към настоящия момент не функционира.

С изключение на с. Ситово и с. Искра, където има частично изградена канализация, в останалите населени места няма такава, съответно липсват ПСОВ и не се генерират утайки.

Изграждането на надеждна и отговаряща на съвременните изисквания канализационна система е важно условие за подобряване на качеството на живот на местното население и възможност за повишаване на атрактивността на община Ситово като добро място за инвестиции. В повечето случаи се използват септични и попивни ями или отпадъчните води свободно се изпускат в деретата, което води до замърсяване на подземните води и провокира свлачищни процеси.

Обезвреждане на отпадъците

Обезвреждането на отпадъците, както и предотвратяване на образуването им цели да допринесе за намаляване на негативното влияние върху компонентите на околната среда от отделянето на газове и инфилтрат от протичащите процеси на гниене при депонирането им. Като цяло тази цел се изпълнява на национално ниво, тъй като тези мерки основно са насочени към производителите на продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци. Въпреки това мерките на местно ниво за обезвреждане на отпадъците също са с голямо значение за постигане на целите.

Екологосъобразното обезвреждане на отпадъците е заложено в нормативните документи и международни Директиви за отпадъците, отразени изцяло в българското законодателство. За да се намали въздействието върху околната среда от депонирането на биоразградими общински



отпадъци, Директива 1999/31/ЕС за състава на депонираните отпадъци, съдържа клауза за поетапно намаляване на количествата на депонираните биоразградими отпадъци.

Дейности за екологосъобразно обезвреждане на отпадъците:

- Закриване и рекултивация на съществуващото депо за ТБО;
- Засилване прилагането на контрола върху неконтролирано изхвърляне и неконтролирано изгаряне на отпадъци и др. неконтролирани методи за обезвреждане на отпадъци;
- Поетапно редуциране на количествата на биоразградимите отпадъци от общото количество на биоразградимите отпадъци, депонирани на депото;
- Въвеждане на разделно събиране и третиране на зелените отпадъци;
- Насърчаване на домашното компостиране;
- Изграждане на открити площадки за събиране и компостиране на отделно събраните зелени отпадъци от паркове и градини на територията на общините;
- Изграждане на площадка за компостиране на регионалното депо;
- Редуциране на обема на депонираните рециклируеми отпадъци чрез предварително сепариране и изграждане на центрове за рециклиране;
- Осигуряване прием на широк спектър отпадъци, различни от обикновените домакински отпадъци, като например: опасни домакински отпадъци, отпадъци от електронно и електрическо оборудване, едрогабаритни отпадъци, градински отпадъци, строителни отпадъци от частни домове, рециклируеми материали и др. на регионалното депо;
- Всички други фракции домакински отпадъци, като опасни отпадъци, ОЕЕО и СО от домакинствата, които не се приемат от общинската система за сметосъбиране, ще бъдат приемани и сортирани в център за рециклиране, за да се гарантира, че отпадъците ще бъдат третирани в съответствие с целите на НПУО.

Дейностите по сметосъбиране, сметоизвозване и поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места на община Ситово се извършва от Общинско предприятие „Общински имоти и услуги-2012” с. Ситово. Предприятието притежава Регистрационен документ №10-РД-644-00/22.10.2014 г., издаден от РИОСВ гр. Русе за извършване на дейността транспортиране (събиране и транспортиране) на смесени битови отпадъци с код 20 03 01 и смесени отпадъци от строителството и събаряне, различни от 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03, с код 17 09 04.

Събраните отпадъци се извозват до Регионално депо за битови отпадъци – гр. Силистра

Общинското предприятие отговаря за:

- Събиране и транспортиране на битови отпадъци от населените места на общината и транспортиране до Регионално депо - Силистра;
- Събиране на нерегламентирано изхвърлени битови и други отпадъци около съдовете за смет и в жилищните райони и транспортирането им до депото.
- Почистване на контейнерните площадки, след обработка на контейнерите и съдовете за отпадъци;
- Почистване и извозване на отпадъци от локални (нерегламентирани) замърсявания с битови, или растителни отпадъци, както и отпадъци от пролетно почистване по заявка;
- Поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в общината.

Образуваните отпадъци се събират смесено. Основният поток отпадък, генериран на територията на общината е смесения битов отпадък с код 20.03.01.

Честотата на събирането и транспортирането на битовите отпадъци до Регионалното депо за твърди битови отпадъци гр. Силистра е отразена в следващата таблица.

Таблица 32: Честота на извозване на битовите отпадъци от населените места на община Ситово

Населени места	Честота
с. Ситово с. Искра	Четири пъти в месеца



с. Добротица с. Босна с. Любен с. Ирник с. Ястребна	Три пъти в месеца
с. Гарван с. Попина с. Поляна с. Нова Попина с. Слатина	Два пъти в месеца

Източник: Община Ситово

Системата се обслужва от сметосъбиращ автомобил – втора употреба марка „Мерцедес Еконик" с обем 22 м³ и съдове – контейнери тип „Бобър" с обем 1,1 куб.м. и кофи тип „Мева" 0,240 м³.В населените места на общината към 2021 г. са разположени общо 518 съдове за сметосъбиране, в т.ч. 377 контейнери тип „Бобър" и 141 кофи тип „Мева".

Таблица 33:Съдове за сметосъбиране в община Ситово по населени места

№ по ред	Населено място	Бобър 1,1 куб.м.	тип Мева 0,24 куб.м.
1	Ситово	81	20
2	Гарван	34	8
3	Попина	45	28
4	Поляна	17	8
5	Нова Попина	8	6
6	Искра	98	31
7	Босна	17	9
8	Ирник	9	4
9	Добротица	40	13
10	Любен	20	10
11	Слатина	6	3
12	Ястребна	2	1
	ОБЩО	**377**	**141**

Източник: Община Ситово

Новозакупени през 2021 г. са още 74 бр. съдове тип „Бобър" 1,1 куб.м и 100 бр. метални кофи тип „Мева" 110 л., които поетапно се включват в системата за сметосъбиране. Кратността на обслужване на съдовете е по график. Ежегодно се изготвя график за сметосъбирането на отпадъците, определен със заповед от Кмета на Общината.

Общината е намерила различни решения за събиране на отпадъците от обществените места, улиците, паркове и т.н., чрез поставяне на кошчета на подходящи обществени места.

На територията на общината не са налични площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци. Не е въведена система за разделно събиране и няма сключен договор с оползотворяваща организация за отпадъците от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло. Битовите отпадъци се обезвреждат без предварително третиране чрез депониране на Регионално депо - Силистра.

Община Ситово не разполага със съдове за фамилно компостиране на градински отпадъци и специализирани съдове за отпадъци от сгурия и пепел.

Малките количества строителни отпадъци, генерирани от ремонти на частни жилища и търговски обекти в общината се събират и извозват заедно със смесения битов отпадък от ОП „ОИУ-2012".Съгласно нормативните разпоредби едрогабаритните строителни отпадъци се събират в съдове тип „Вана" и се транспортират за депониране до РДО - Силистра.

Образуване на нерегламентирани сметища не се допуска, тъй като се прави периодичен мониторинг за замърсявания на територията на общината и същите се премахват своевременно от специализираното общинско предприятие.

Прилаганият метод за обезвреждане на отпадъците в община Ситово е чрез депониране на Регионално депо за неопасни отпадъци - Силистра, като това е най-често използвания метод при обезвреждане на отпадъци в цялата страна. Към момента на изготвяне на настоящата програма, генерираните отпадъци от територията на общината се депонират директно без предварително третиране (компактиране или сепариране).

Смесените битови отпадъци от община Ситовосе извозват до Регионално депо за неопасни отпадъци, разположено в местността „Осми пост" на около 8 км. югоизточно от градСилистра. Депото приема битови, строителни и производствени отпадъци. Капацитетът му е 1 011 416 тона (1 070 930 м^3).

Регионалното депо се класифицира, като депо за неопасни отпадъци. Теренът е собственост на Община Силистра. Общата му площ е 146,17 дка., от които 90,36 дка. се заемат от клетки за отпадъци. Депото е въведено в експлоатация през м. септември 2006 г. В изградените клетки се приемат и депонират само битови, производствени неопасни и ограничени количества строителни отпадъци отговарящи на критериите за прием, и в съответствие с условията за експлоатация посочени в издаденото Комплексно разрешително № 180-Н1 / 2009 г. от Министъра на околната среда и водите.

Годишното разрешено количество на отпадъците, които се депонират възлиза на 40 500,4 тона (110,96 тона / ден). Експлоатационния срок до запълване на всички клетки (от 1 до 4) възлиза на 25 години.

Освен вече изграденото регионално съоръжение за депониране на неопасни отпадъци, Община Силистра е определила терен - частна общинска собственост, и е стартирала изпълнението на проект за изграждането на „Инсталация за предварително третиране на битови отпадъци (в т.ч и компостиране на зелени отпадъци)". Определената площадка (имот с идентификатор 66425.14.122 и 66425.14.32) се разполага в непосредствена близост до площадката на Регионалното депо за неопасни отпадъци. В инсталацията е заложено да бъдат третирани общо 55 000 тона отпадъци годишно в т.ч 8000 тона биоразградими (зелени) отпадъци. Инсталацията има два основни модула – инсталция за сепариране на смесено събрани неопасни битови отпадъци и открита инсталция за компостиране на биоразградими отпадъци. Изградената регионална система за управление на отпадъците задоволява европейските изисквания за екологосъобразно обезвреждане на цялото количество битови отпадъци, генерирани на територията на региона.

ИЗВОДИ:

Депонирането е основния метод за обезвреждане и третиране на битовите отпадъци в община Ситово. Поради липсата на системи за разделно събиране на отпадъците от опаковки и на съоръжения за оползотворване на биоразградимите битови отпадъци към момента се наблюдава изоставане по показателите за рециклиране и компостиране.

Необходимо е въвеждане на системи за разделно събиране и управление на биоразградими, текстилни отпадъци и обувки.

Общината трябва да осигури разделното събиране и оползотворяване на строителните отпадъци и да оптимизира и поддържа системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки.

4.2. Шум

Шумът е от основните неблагоприятни фактори, водещи до акустичен дискомфорт в околната среда. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Произходът на шума се определя от видовете дейности, при които той е генериран. В градска територия се различават промишлен (производствен), транспортен, шум от строителство и битов шум. В зависимост от характера (постоянен, периодично, повтарящ се, прекъснат), честотния спектър и интензивността на шума, а така също и продължителността на експозиция, въздействието му е по-малко или повече вредно. Основният аспект на вредното въздействия на шума, разгледан в настояща програма е свързан с влиянието му върху човешкия организъм и здраве. Високите шумови нива влияят върху слуховия апарат на човека, психическото и нервно състояние на личността, имунната система, обмяната на веществата, сърдечно-съдовата система и др. Подлежащите на контрол обекти са източниците на шум, намиращи се в промишлени зони, жилищни зони и в близост до жилищни зони. Приоритетни са тези, които се намират в жилищни зони, с цел да се предотврати дискомфорта през различните части на денонощието и вредните ефекти от шума върху здравето на населението.

Шумът е комплекс от звуци, които действат неблагоприятно върху човешкия организъм. Минималната звукова енергия, която при човека е в състояние да предизвика слухово възприятие, се нарича долен слухов праг и се означава с 0 децибела. Най- горната граница, при която човек възприема звука като болка, се нарича горен слухов праг или праг на болката и отговаря на сила на звука от 130 децибела при 1000 херца честота. Освен сила звукът се характеризира и с височина /честота/. Човешкото ухо може да възприема звуци с честота от 16 до 20 хиляди херца. Едно трептене в секунда е 1 херц.

Съгласно Закона за защита от шума в околната среда той е нежелан или вреден външен звук, причинен от човешка дейност, в това число шумът, излъчван от транспортните средства от автомобилния, железопътния, водния и въздушния транспорт, от инсталации и съоръжения на промишлеността, и от локални източници на шум. Шумът и вибрациите по своето хигиенно значение са на едно от първите места сред неблагоприятно действащите фактори в работната и околна среда.

Таблица 34: Показатели за шум, съгласно Наредба №6 от 26.06.2006 г.

Територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях		**Еквивалентно ниво на шума в dB(A)**		
		ден	вечер	нощ
1.	Жилищни зони и територии	55	50	45
2.	Централни градски части	60	55	50
3	Производствено-складови територии и зони	70	70	70

Граничите стойности на нивата на шум за различните територии и урбанизирани зони в зависимост от предназначението им за дневен, вечерен и нощен период, са регламентирани в Наредба №6 от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите по показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето.

Основни причини за повишаване нивото на шума в населените места се явява както строителството, така и обусловеното от него увеличаване на потока на товарните автомобили, амортизираната пътна настилка, остарелият транспортен парк на голяма част от населението, увеличеният брой дизелови автомобили.

Съгласно Закона за защита от шума в околната среда, РИОСВ – Русе контролира единствено промишлени източници на шум в околната среда, с цел спазване на нормите за нива на шум в съответните зони и територии, както и в най-близките места за въздействие. Задължение за провеждане на собствен мониторинг на шум в околната среда и представяне в РИОСВ на резултатите от тях, имат единствено предприятията с издадени комплексни разрешителни по смисъла на Закона за опазване на околната среда.

На територията на община Ситово не са извършвани и не се извършват измервания на нивото на шума. Основните съществуващи източници на шум са:

- трафикът по път II-23 Русе-Силистра;
- стопанската дейност на промишлените предприятия;
- дейности от битов характер и селскостопанска дейност в жилищните територии;
- селскостопанска дейност в стопанските дворове в рамките на землищата на общината;
- транзитно преминаващия автомобилен транспорт, автомобилния транспорт, движещ се по общинските пътища, както и по улици на населени места;
- лошо качество на пътна и улична настилка;
- остарял автомобилен парк.

В личните стопанства, жителите на общината използват малогабаритна селскостопанска техника и механизация като мото- култиватори, помпи, мелещи, режещи и пробивни машини. Използват се също и ръчни ударни (чукове, брадви) и режещи (циркуляри, ъглошлайфи) универсални инструменти при индивидуално извършване на ремонти и строителство в домакинства. Характерно за жилищните райони е движението на МПС по локални улици и маневрирането при влизане и излизане от гаражи и др. Шумът, генериран от тези дейности, е с различен характер - тонален, импулсен, а понякога и смесен с широк спектър на честота. Най-често не е постоянен или с кратък период и повтаряемост - проявява се главно през светлата част на деня, при работа на външни източници.

Съвременното селско стопанство широко прилага механизиране на дейностите. Специализирани машини и инструменти в обработката на почвата и отглеждането на растенията се задвижват основно от двигатели с вътрешно горене. Високите мощности на тези машини са причина за значителните нива на шумовите емисии. Излъчваният шум е широколентов, с променливо ниво, разпространяващ се сред голяма територия, дълготраен по действие в рамките на деня, но непостоянен, с малка повтаряемост в годишен мащаб.

Съгласно разпоредбите на Закона за защита от шума в околната среда "шум в околната среда" - е нежелан или вреден външен звук, причинен от човешка дейност, в това число шумът, излъчван от транспортните средства от автомобилния, железопътния, водния и въздушния транспорт, от инсталации и съоръжения на промишлеността, и от локални източници на шум. Министърът на околната среда и водите, директорите на РИОСВ и упълномощени от тях длъжностни лица осъществяват превантивен, текущ и последващ контрол върху шума, излъчван от инсталациите и съоръженията от промишлеността.

РИОСВ - Русе контролира шума в околната среда от дейността на промишлените инсталации и съоръжения. Приоритетно са проверявани промишлени източници, емитери на шум в околната среда, разположени в жилищни зони или в близост до тях, с цел избягване, предотвратяване или намаляване на шумовото натоварване.

На територията на община Ситово функционират три дружества, които подлежат на контрол за шум в околната среда – „Виланд“ ЕАД – клон Ситово, „Интер Ес“ ЕООД, „Първи май“ АД. При проведени контролни измервания на нивата на шума не са констатирани отклонения от нормите.

Не са получавани жалби и сигнали, свързани с излъчвания от промишлените източници шум в околната среда. На територията на общината няма агломерации, железопътни линии и пътища, определени като такива в Закона за защита от шума в околната среда. Съществуващите шосейни артерии не могат да бъдат класифицирани като силно натоварени и не представляват сериозен проблем по отношение на шумовото натоварване на околната среда.

Основните източници на шум са свързани с вътрешно селищния автомобилен транспорт и движението и работата на земеделската техника, предвид земеделския район какъвто е общината, както и различните дейности на населението с промишлен характер, работилници, търговски обекти и др.

4.3. Здравно-хигиенни аспекти на околната среда

Състоянието на средата се определя от измененията настъпили в основните нейни параметри, следствие от човешката дейност – замърсяване на атмосферата, водите и почвите с производствени и битови вредности от дейността на транспорта, акустично натоварване на средата, йонизиращи и нейонизиращи лъчения, проблемите с третирането на отпадъците.

Основните проблеми, резултат от антропогенната дейност са:

- Високите нива на шума – резултат от функционирането на транспорта и отделни точкови източници;
- Замърсяването на атмосферата от линейни (транспорт) и точкови (производствени и битови) източници;
- Йонизиращи и не йонизиращи лъчения;

Разкритите екологични проблеми в голяма степен се дължат на:

- Преминаване към по-евтини технологии за снабдяване с топлоенергия, съпроводени с по-високи емисии в атмосферния въздух;
- Липса на финансови средства в производствения сектор за опазване качеството на атмосферния въздух;
- Липса на финансови средства за осъществяване на инфраструктурни и благоустройствени проекти за опазване качеството на атмосферния въздух;
- Продължаващ процес на подценяване на ролята на зелената система и хаотичното усвояване на земеделски земи за производствени нужди;

Посочени са зони и/или обекти със специфичен хигиенно-охранителен статут. Към тази категория се отнасят зони, които по силата на съответни наредби, следва да бъдат взети под внимание в процеса на планиране. Зоните и обектите със специфичен санитарно-охранителен статус са всички водоснабдителни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване, помпените станции за питейни води, ПСОВ, гробищни паркове, депа за отпадъците, кариерите, автосервизи, автогари, гари и летища, и много други.

Здравно-хигиенни рискове съществуват и в местата, където обитава предимно население от ромски произход, които имат типови постройки без възможности за поддържане на необходимата хигиена, както и недостатъчно ефективна инфраструктура /водопровод и канализация/. Съществуват реални инфекциозни рискове (вирусен хепатит, морбили и др.), също така стоят на преден план и проблемите с битовите отпадъци и по-специално нерегламентираното им изхвърляне, което може да засегне и живеещото в съседство население. Здравен проблем представлява замърсяването на атмосферния въздух в жилищните зони с дразнещи газове - азотни и серни диоксиди, вещества с общо системен токсичен ефект. Значение имат замърсителите със сензибилизиращо действие (органични частици, алдехиди, феноли, сажди и катрани).

Естественият радиационен гама-фон е физична характеристика на околната среда и представлява полето на гама-лъчите, в което се намират всички живи организми на Земята. Източници на това йонизиращо лъчение са вторичното космично лъчение и естествените радионуклиди, намиращи се в атмосферния въздух, почвите, водите, храните и човешкото тяло. Измерваната величина е мощност на дозата на гама-фона и е специфична за всеки пункт, област, регион. Данните за мощността на дозата гама-лъчение за страната се получават в реално време от 27 постоянни мониторингови станции на Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон (НАСНКРГФ), администрирана от Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС).

Автоматизираната система осигурява оперативна информация в случай на инцидентно повишаване на радиационния фон, както при ядрена авария на територията на страната ни, така и при трансграничен пренос на радиоактивно замърсяване. Системата обезпечава с данни в реално време Аварийния център на Агенцията за ядрено регулиране и Главна Дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението" към Министерството на вътрешните работи, с което се осигурява възможност, в случай на радиационна авария, да се приложат своевременно подходящи мерки за защита на населението и околната среда.

Слънчевата радиация е природен източник на радиация, към която човек се е приспособил и не е прието да се счита като опасна за неговото здраве. Сумарната слънчева радиация нараства с височината на слънцето и в часовете около обяд достига максималните си стойности. От значение на прихода и разхода на слънчевата радиация е и прозрачността на атмосферата. Продължителността на слънчевото греене има сериозно отношение към компонентите на околната среда. Броят на часовете слънчево греене зависи от дължината на деня, респективно от географската ширина на мястото, облачността и закритостта на хоризонта.

Познаването на светлинния режим е тясно свързано с хигиената на труда, експлоатацията на различни технически съоръжения и др.

На територията на община Ситово радиационната обстановка се следи от местната структура на „Гражданска защита". Няма отклонения от действащите норми и характерните за региона стойности на гама-фон. Няма данни за йонизиращи лъчения и влияние върху хората и околната среда.

ИЗВОДИ :

- Акустичната обстановка във всички селища на община Ситово е благоприятна. Периодичното движение на МПС-та не може да се приеме за друга освен като обичайна характеристика на шума, съобразно вида на двигателя им.
- Рисков фактор е евентуалното възникване на точкови източници на шум под формата на работилници или ателиета за услуги в рамките на регулация, генериращи шум над пределно допустимите норми.
- Радиационният гама фон в област Силистра, в частност и в община Ситово е в границите на характерните за страната фонови стойности.
- Не са наблюдавани повишавания на специфичните активности на естествени и техногенни радионуклиди в атмосферния въздух.

5. Управленски и финансови фактори

5.1. Структура на управлението на дейности, свързани с ОС

Кметът на общината е едноличен орган на изпълнителната власт. В своята дейност кметът на общината се ръководи от законите, от актовете на общински съвет и от решенията на населението. Кметът упражнява общо ръководство и контрол на общинската администрация и представлява общината. Той е първостепенен разпоредител с бюджетни средства. Кметът на общината назначава за срока на мандата си заместник-кметове, в съответствие с одобрената структура на общинската администрация, които подпомагат кмета при осъществяване на дейността му. Кметът на общината определя със заповед заместник - кмет, който да изпълнява функциите му при негово отсъствие от общината.

Към функциите на кметовете и кметските наместници в селата спадат: упражняване на контрол за законосъобразното използване и отговаряне за поддържането, охраната и опазването на общинската собственост на територията на населеното място; подпомагат воденето на регистъра на населението и регистрите по гражданското състояние и предоставят свързаните с тях административни услуги на населението в населеното място, изпращат актуална информация на държавните и общински органи и др.

Общинската администрация подпомагат кмета при осъществяване на правомощията му и извършва дейности по административно обслужване на гражданите и юридическите лица.

Правата и задълженията на Кмета на общината, свързани с опазването на околната среда са регламентирани от националното екологично законодателство.

Съгласно Закона за опазване на околната среда, кметът има следните задължения:

- да информира населението за състоянието на околната среда;
- да разработва и контролира заедно с другите органи планове за ликвидиране на последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината;
- да организира управлението на отпадъци на територията на общината;
- да контролира изграждането, поддържането и правилната експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води в урбанизираните територии;
- да организира и контролира чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и крайселищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях;
- да определя и оповестява публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване на територията на населените места, и да контролира изпълнението на техните задължения;
- да организира дейността на създадени с решение на общинския съвет екоинспекции, включително на обществени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения;
- да определя длъжностните лица, които могат да съставят актове за установяване на административните нарушения по Закона за опазване на околната среда;
- да определя лицата в общинската администрация, притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

Кметът на общината може да възлага изпълнението на изброените функции на кметовете на кметствата в общината.

Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците и общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците.

Съгласно Закона за управление на отпадъците, кметът на общината отговаря за:

- осигуряването на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци;
- разделното събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки;
- организирането и прилагането на система за разделно събиране на излезлите от употреба луминесцентни и други лампи, съдържащи живак;
- организирането на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства на площадките за временно съхраняване;
- предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища;

- определянето на места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
- определянето на места за поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба батерии.

Функциите на Общинския съвет са:

- да определя размера на такса „битови отпадъци" и таксата за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване по Закона за местните данъци и такси;
- да приема Програма за опазване на околната среда на общината и всяка последваща актуализация;
- да контролира изпълнението на програмата и ежегодното внасянето на отчети по изпълнението й от кмета на общината;
- да приема наредби, касаещи управлението на околната среда на общината и др.

Кметът е длъжен да разработва и изпълнява Програма за опазване на околната среда и Програма за управление на отпадъците на територията на общината.

Ежегодно в срок до 31 март, кметът трябва да представя в РИОСВ отчет за изпълнение на двете програми.

Защитата от шума в околната среда е уредена, чрез Закона за защита от шума, според който Кметът на общината е длъжен:

- да упражнява контрол по спазване на Закона;
- да организира и регулира движението на автомобилния транспорт;
- при необходимост от извършване на измервания на нивото на шум, контролът се осъществява съвместно с РЗИ.

Съгласно Закона за водите, кметът на общината е длъжен:

- да осъществява контрол при изграждането, поддържането и правилната експлоатация на канализационните мрежи на битовите отпадни води;
- изграждането и поддържането на водопроводните мрежи, изграждането и регистрацията на кладенците за индивидуално ползване.

Съгласно Закона за лечебните растения кметът на общината:

- организира изпълнението на дейностите с лечебните растения;
- издава позволителни за бране на билки от земи общинска собственост.

Отговорни за опазване на околната среда и управлението на дейностите с отпадъците са: Кмета на общината, Общинския съвет, Заместник-кмет, Кметове на населени места и Кметски наместници, както и специалистите по екология и опазване на околната среда от Общинската администрация.

Изпълнението на настоящата Програма за опазване на околната среда на община Ситово за периода 2021-2028 г., изисква подобряване на институционалния капацитет и засилване на контролните функции на местно ниво.

В Общината дейностите по опазване на околната среда, чистота и управление на отпадъците се извършват от: Общински съвет – Ситово, Кмет на община Ситово, Зам. Кмет с ресор „Общинска собственост и УТКР", Секретар на Община Ситово, Директор на дирекция „Специализирана администрация", Главен специалист „Селско стопанство и екология", Кметове и кметски наместници на населени места и Служителите на Общинско предприятие „Общински имоти и услуги-2012" - с. Ситово.

Към Общински съвет - Ситово има сформирана „Комисия по Общинска собственост, устройство на територията, екология и пътна инфраструктура", която разглежда и обсъжда всички предложения свързани с управлението на отпадъците и опазването на околната среда, преди вземането на окончателни решения от Общински съвет.

В администрацията са назначени отговорни служители, които освен дейностите свързани с опазването на околната среда, поддържането на чистотата на населените места, сметосъбирането и сметоизвозването, поддържането на зелените площи, изпълнение на предписания и указания от РИОСВ, МОСВ, БДУВ и други, активно участват в разработването,

кандидатстването и изпълнението на общински проекти в областта на околната среда, финансирани от различни източници.

Съгласно приетата с решение на Общински съвет Ситово структура на общинската администрация, отговорното звено за дейностите по опазване на околната среда и в частност по управление на отпадъците е дирекция „Специализирана администрация“, в която е назначен Главен специалист „Селско стопанство и екология“. Той отговаря пряко за дейностите по екология, опазване на околната среда, озеленяване и чистота.

На служителите, отговорни за прилагане на настоящата програма и за изпълнение на дейностите по опазване на околната среда и чистота са възложени следните функции:

- Събиране на информация за състоянието на околната среда в общината;
- При непосредствена опасност, съществено замърсяване или увреждане на околната среда незабавно информира кмета на общината и съдейства за предприемане на мерки за предотвратяване на евентуални вредни последици;
- Контрол на състоянието на компонентите и факторите на околната среда и източниците на замърсяване на територията на общината;
- Съставяне на графици във връзка с контрола по опазването на околната среда;
- Контролиране събирането и обезвреждането на битовите и строителните отпадъци и др.

Служителите, назначени да отговарят за проблемите по опазване на околната среда и управление на отпадъците притежават необходимото образование, професионална компетентност и опит за заемане на съответните длъжности.

Анализът на институционалния капацитет показва, че в Община Ситово се изпълняват в пълен обхват правомощията и отговорностите на кмета и общинската администрация, съгласно законовите разпоредби за опазване на околната среда и управление на отпадъците.

За повишаване на професионалната квалификация и качествените характеристики на служителите, ангажирани с управлението на отпадъците, се препоръчва ежегодното им включване в дейност за повишаване на професионалната квалификация и осигуряване на посещения на семинари и специализирани курсове.

Материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала, пряко ангажиран с изпълнение на функциите, е достатъчна и не е необходимо да се предвиждат мерки в тази насока.

5.2. Сътрудничество с други институции и организации

Община Ситово следва да си сътрудничи по проблемите на опазване на околната среда със съседните общини: Силистра, Дулово и Главиница. Всички съседни общини се намират на територията на област Силистра.

За решаване на проблемите по управление на отпадъците Община Ситово работи в тясно сътрудничество с останалите общини, членове на РСУО - Силистра, а именно: Силистра, Алфатар, Дулово, Кайнарджа и Главиница.

За решаване на проблемите на околната среда общинската администрация трябва да си сътрудничи с всички фирми, бизнес организации и граждани на нейната територия.

- С „ВиК“ дружеството за получаване на:
  − разрешение за задоволяване на битовите и производствени нужди – водовземане от селищната водопроводна мрежа;
  − разрешителни за заустване на производствени отпадъчни води в градската ПСОВ и емисионни норми за отпадъчните води;
- По проблемите на околната среда и здравния статус на населението община Ситово поддържа информационен обмен и е партньор със следните регионални органи на централни ведомства:
  − РИОСВ – Русе;
  − ИАОС и Регионална лаборатория/РЛ/ - Русе към ИАОС;
  − РЗИ – Силистра към МЗ;



- Басейнова дирекция „Дунавски район“ – Плевен;
- Областна администрация – Силистра;
- Областна дирекция «Земеделие» – Силистра, към МЗГ;
- Отдел „Статистически изследвания - Силистра“ към НСИ;
- Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението”;
- ТП ДГС „Силистра“, ТП ДЛС «Каракуз»-Дулово и РДГ - Русе;
- Областна дирекция по безопасност на храните – Силистра и др.

5.3. Общински бюджет и финансиране на дейностите по опазване на околната среда

Дейностите по опазване на околната среда и управление на отпадъците се организират и осъществяват от Общинска администрация – Ситово и назначените за целта служители. Разходите за тези функции в общинския бюджет се покриват предимно от приходите от такса „битови отпадъци“, глоби и санкции по закони и наредби, свързани с опазване на околната среда и други собстени приходи на Общината.

Необходимостта от изграждането на нови съоръжения и инсталации за третиране на отпадъците и осъществяване на дейности, свързани с предотвратяване на последиците от климатичните промени, бедствия, аварии и катастрофи, пряко свързани с опазването на природата и околната среда ще постави остро въпроса за тяхното финансиране.

Средствата от общинския бюджет се събират ежегодно от такса битови отпадъци и се разходва, съгласно приета План - сметка за приходите и разходите за извършване на услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа за битовите отпадъци, както и поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места на територията на Община Ситово.

Възприетият подход за финансиране на дейностите по управление на отпадъците се основава на принципа „замърсителят плаща”, който се въвежда с такса „Битови отпадъци” за населението, на основание чл. 62 и чл. 63 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Общинският съвет определя размера на такса „Битови отпадъци” за дейностите, предвидени със ЗМДТ. Общинският съвет приема наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, в т.ч. и таксата „Битови отпадъци”.

Прилагането на принципа „замърсителят плаща” изисква възстановяване на всички разходи за извършваните в момента дейности, както и за бъдещото въвеждане на нови съоръжения и услуги като включва: събиране, транспорт и депониране на отпадъците. Цената за депониране на отпадъци трябва да възстановява разходите за изграждане на депото и да покрива разходите за експлоатация, мониторинг, закриване и следексплоатационни грижи за площадката на депото за период не по-кратък от 30 години, съгласно изискванията на Наредба № 6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци - ДВ, бр. 80 от 13 септември 2013 г.

При вземането на решение за определяне размера на такса „Битови отпадъци” ръководството на Общинска администрация Ситово и Общински съвет Ситово се съобразяват и със социалната поносимост на предлаганата услуга. Отчитайки конкретните условия на Община Ситово, постъпващите средства при правилно и целенасочено управление на отпадъците могат да осигурят една нормална организация за задоволяване нуждите на населението от качествени комунално-битови услуги.

Съгласно Закона за местните данъци и такси в такса „Битови отпадъци” следва да се предвидят разходи за: закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци; почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Практиката показва, че начинът по който се изчислява такса „Битови отпадъци" далеч не стимулира населението да участва в системите за разделно събиране на рециклируемите отпадъци, както и не води до пълно финансово покритие на нуждите и разходите за управление на битовите отпадъци. Това обуславя значителния финансов ресурс, който е непосилен за общинския бюджет, не се осигурява от такса „Битови отпадъци" и за изпълнението на част от дейностите по управление на отпадъците Общината търси алтернативни решения за финансиране от други финансови организации – ПУДООС, Оперативните програми и др. външни донорски програми.

По силата на националното законодателство, Общинската администрация е изцяло отговорна за организиране на дейностите по управление на битови отпадъци и поддържане чистотата на населените места. Финансирането на услугите и дейностите се осигурява със средствата, предвидени в общинския бюджет, осигурени чрез такса „битови отпадъци", заплащани от домакинствата и промишлеността. Размерът на таксата се приема от Общинския съвет ежегодно.

Общината осигурява средства, необходими за извършване на дейността по събиране, извозване и обезвреждане на битовите отпадъци основно от такси смет, определени съгласно ЗМДТ, от таксите за ползване на депата от причинителите на подобни на битовите и строителни отпадъци от домакинствата и от други източници. Таксата за битови отпадъци се заплаща за услугите: събиране, извозване и обезвреждане в депата или други съоръжения за битови отпадъци, както и за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в населените места.

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общински съвет, въз основа на одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за:

1.Осигуряване на съдове за събиране и временно съхраняване на битовите отпадъци – контейнери, кофи, кошчета и др.

2.Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други съоръжения и инсталации за обезвреждането им, в т.ч. разделно събиране.

3.Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации и съоръжения за обезвреждане на битовите отпадъци, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл.60 и 64 от Закона за управление на отпадъците.

4. Почистване на уличните платна, площади, алеи и останалите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

5. Поддържане на автопарка и закупуване на нова техника.

Съгласно чл. 66, ал.1 от Закона за местните данъци и такси таксата за „Битови отпадъци" се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общински съвет въз основа на одобрена план – сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за: осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други; събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им; проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците и почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване. Размерът на такса битови отпадъци се определя за всяка услуга поотделно.

В изпълнение на изискванията на националното законодателство в областта на управление на отпадъците Община Ситово следва да извозва и предава за депониране твърдите битови отпадъци от дейността сметосъбиране на Регионално депо за неопасни отпадъци – гр. Силистра.

Таксата за битови отпадъци се определя като промил върху данъчната оценка на недвижимите имоти на физическите лица и промил върху по-високата стойност между данъчната оценка и отчетната стойност на недвижимите имоти на юридическите лица по смисъла на чл.21 от ЗМДТ.

През последните години приходите от такса „Битови отпадъци" (ТБО) не покриват изцяло разходите за управление на битовите отпадъци, като разликата се покрива и дофинансира от други собствени приходи на Община Ситово.

Редът за определяне и плащане на такса „Битови отпадъци" в Община Ситово е регламентиран с Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цените на услугите на територията на Община Ситово, приета от Общински съвет.

Програмите за опазване на околната среда и за управление на отпадъците се реализират чрез средства от общинския бюджет и европейски оперативни програми за финансиране. Средствата от общинския бюджет се събират ежегодно от такса битови отпадъци и се разходва, съгласно приета План - сметка за приходите и разходите за извършване на услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа за битовите отпадъци, както и поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места на територията на Община Ситово.

РАЗХОДИТЕ ПО ПЛАН-СМЕТКАТА ЗА ТБО ЗА 2020 г. са в размер на 247 912 лева, както следва:

Разпределението на РАЗХОДИТЕ е както следва:

I. Събиране и транспортиране на битови отпадъци до инсталации и съоръжения за тяхното третирането до регионално депо – гр. Силистра – 70 041 лева.

II. Третиране на битови отпадъци в инсталации и съоръжения – 150 071 лева.

III. Поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината – 27 800 лева.

3.1. ПРИХОДИТЕ ЗА 2020 г. по план-сметката са в размер на 247 912 лева

Реално събраните приходи от Такса „Битови отпадъци" през 2020 г. са в размер на193 000 лева, а реално отчетените разходи възлизат на 240 000 лева. Община Ситово е дофинансирала разходите от други приходи в бюджета в размера на – 47 000 лева

Таблица 35: Справка за приходите от ТБО и разходите за управление на отпадъци 2018 – 2020 г. в лева

Година	Разходи за управление на отпадъците по План-сметка	Реализиран приход от такса „Битови отпадъци"	Дофинансиране
2018 г.	238000	219000	19000
2019 г.	159000	168000	0
2020 г.	240000	193000	47000

Източник: Община Ситово

Анализът на данните в Таблица №33 показва, че разходите за управление на отпадъците в община Ситово в две от изследваните три години превишават приходите от такса „Битови отпадъци" и се налага дофинансиране от други приходи на Общината.

За периода 2019-2020 г. разходите за управление на битови отпадъци по план-сметката са се увеличили с 50% или със 81 000 лева. За 2020 г. разходите превишават приходите от такса „Битови отпадъци с 24%.

Общо за периода 2018-2020 г., Общината е дофинансирала дейностите по управление на отпадъците с около 66 000 лева. Разглеждан обобщено за три годишния период балансът е



отрицателен. Изграждането на нови съоръжения и инсталации за третиране на отпадъците ще постави въпроса за тяхното финансиране и предвид чувствителността на населението към увеличаването на размера на такса „битови отпадъци“ трябва да се търсят алтернативни източници на финансиране.

Таксата за битови отпадъци се определя като промил върху данъчната оценка на недвижимите имоти на физическите лица и промил върху по-високата стойност между данъчната оценка и отчетната стойност на недвижимите имоти на юридическите лица по смисъла на чл.21 от ЗМДТ. Разпределението на промила е 5,5 за физически лица и 10 за юридически лица.

В Закона за управление на отпадъците /ЗУО/, на общините са вменени допълнителни отговорности, с които се увеличават разходите по дейностите, включени в годишната план-сметка, а именно:

- **По Чл. 60.** (1) (Доп. - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.) За извършване на дейности по обезвреждане на отпадъци чрез депониране всеки собственик на депо предоставя обезпечение, покриващо бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото. За осигуряване на обезпечението е отговорен и всеки ползвател на депото, като ежемесечно превежда на собственика на депото дължимите средства за осигуряване на обезпечението на база на количествата отпадъци, които е депонирал.

(2) Обезпечението по ал. 1 може да бъде под формата на:

1. месечни отчисления в банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото, или
2. месечни отчисления в банкова сметка със специално предназначение, блокирана за периода до приключване и приемане на мерките по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото, с изключение на случаите, когато е разрешено тяхното ползване по реда на чл. 62, или
3. банкова гаранция в полза на съответната РИОСВ, на чиято територия се намира депото.

(3) Когато собственик на депото е община или бюджетно предприятие, обезпечението по ал. 1 е под формата на месечни отчисления по ал. 2, т. 1 или 2.

(4) Отчисленията по ал. 2, т. 1 и 2 се определят в левове за един тон депониран отпадък.

(5) Размерът на отчисленията за един тон депониран отпадък се актуализира на всеки три години.

(6) (Доп. - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.) Дължимите суми за невнесени отчисления по ал. 2, т. 1 или 2 се определят с акт за установяване на публично държавно вземане, издаден по реда на чл. 166 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от директора на РИОСВ, на чиято територия се намира депото. Актът се съставя въз основа на документи, определени с наредбата по чл. 43, ал. 2. Актът се съставя на ползвателя на депото, който не е превел на неговия собственик дължимите средства за осигуряване на обезпечението. Когато обезпечението не е внесено от собственика, но ползвателят е превел дължимите средства за осигуряване на обезпечението, актът се съставя на собственика на депото.

(7) Невнесените отчисления по ал. 2, т. 1 или 2 след влизане в сила на акта за установяване на публично държавно вземане по ал. 6 се събират принудително заедно с лихвите и разноските от НАП по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(8) Събраните суми от НАП постъпват по сметката, посочена в отправеното искане за събирането им.

(9) Редът и начинът за определяне размера и предоставянето на обезпеченията, разходването на средствата от отчисленията и случаите, в които РИОСВ има право да иска усвояване на банковата гаранция, се определят с наредбата по чл. 43, ал. 2.

(10) С наредбата по чл. 43, ал. 2 се определя и минималният размер на обезпеченията за закриване и следексплоатационни грижи на депата за отпадъци.

Размерът на тези отчисления е в левове за тон депониран отпадък и е определен по реда на Наредба № 7 от 19.12.2013 г. (*изм. и доп. ДВ. бр.77 от 16 Септември 2021 г.)* за реда и

начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци.

Чл. 64. (1) За обезвреждане на отпадъци на регионално или общинско депо за неопасни отпадъци и на депа за строителни отпадъци се правят отчисления в размер и по ред, определени с наредбата по чл. 43, ал. 2.

(2) Отчисленията по ал. 1 имат за цел да се намали количеството на депонираните отпадъци и да се насърчи тяхното рециклиране и оползотворяване.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.) Отчисленията се определят в левове за един тон депонирани отпадъци и се превеждат от собственика на депото ежемесечно по банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото. За осигуряване на отчисленията е отговорен и всеки ползвател на депото, като ежемесечно превежда на собственика на депото дължимите средства на база на количествата отпадъци, които е депонирал.

(4) Натрупаните средства по ал. 1 се разходват за дейности по изграждане на нови съоръжения за третиране на битови и строителни отпадъци, осигуряващи изпълнение от общините на изискванията на закона и подзаконовите нормативни актове по прилагането му. Средствата могат да бъдат разходвани за извършването на последващи разходи, свързани с изградените съоръжения и инсталации за оползотворяване на битови отпадъци.

(5) Размерът на отчисленията за битови отпадъци се намалява, когато целите в съответния регион по чл. 49, ал. 9 са изпълнени от общините в съответствие с решението по чл. 26, ал. 1, т. 6, както следва:

1. с 50 на сто за целите за повторна употреба и рециклиране по чл. 31, ал. 1, т. 1;
2. (изм. - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.) с 50 на сто за целите за ограничаване на количествата депонирани битови биоразградими отпадъци, определени с наредбата по чл. 43, ал. 2;
3. (нова - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.) с 50 на сто за целите за повторна употреба и рециклиране по чл. 31, ал. 1, т. 3 - 6 съгласно сроковете в § 15, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби;
4. (нова - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.) с 50 на сто за целите за намаляване на депонираните битови отпадъци съгласно сроковете в § 15, ал. 5 от преходните и заключителните разпоредби.

(6) Намаленията в размера на отчисленията по ал. 5 се прилагат независимо едно от друго.

(7) В случай че се установи предоставяне на невярна информация за намаление на размера на отчисленията по ал. 5, задължените лица заплащат отчисленията в двоен размер за съответния период, през който е използвана информацията.

(8) (Доп. - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.) Дължимите суми за невнесени отчисления по ал. 3 се определят с акт за установяване на публично държавно вземане, издаден по реда на чл. 166 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от директора на РИОСВ, на чиято територия се намира депото. Актът се съставя въз основа на документи, определени с наредбата по чл. 43, ал. 2. Актът се съставя на ползвателя на депото, който не е превел на собственика на депото дължимите отчисления за всеки тон депониран отпадък. Когато отчисленията не са внесени от собственика на депото, но ползвателят на депото е превел дължимите отчисления за всеки тон депониран отпадък, актът се съставя на собственика на депото.

(9) Невнесените отчисления по ал. 3 след влизане в сила на акта за установяване на публично държавно вземане по ал. 8 се събират принудително заедно с лихвите и разноските от НАП по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(10) Събраните суми от НАП постъпват по сметката, посочена в отправеното искане за събирането им.



Размерът на отчисленията по Чл.64 от ЗУО е в левове за тон депониран отпадък и е определен с Наредба № 7 от 19.12.2013 за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци. За 2021 г. размерът е 82,00 лв. /тон, а от 2022 г. и за всяка следваща година - 95 лв./тон.

С последните изменения на Закона за местните данъци и такси, в сила от 17.02.2021 г., Чл. 67. регламентира:

(1) Размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице се определя за календарна година при спазване на принципа за понасяне на разходите от причинителя или притежателя на отпадъците.

(2) Размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице е сумата от размера на таксата за всяка услуга по чл. 62, която се определя, като разходите за сметка на таксата за битови отпадъци за текущата година от план-сметката, формирани по реда на чл. 66, ал. 13 за всяка услуга по чл. 62, се разпределят, като се приложи съответният начин за изчисление в зависимост от приетите от общинския съвет основи за услугите по чл. 62.

(3) Размерът на таксата за единица основа се определя в левове за всяка календарна година и се приема с решението на общинския съвет по чл. 66, ал. 3, т. 2 за одобряване на план-сметката.

(4) Количеството битови отпадъци е водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци.

(5) Общинският съвет може да приеме основа или основи, различни от посочената в ал. 4, при условие че съществуват обективни обстоятелства, възпрепятстващи прилагането и.

(6) Общинският съвет приема основите за изчисляване размера на таксата за всяка от услугите по чл. 62 с наредбата по чл. 9. (Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги). Решението за приемане или изменение на наредбата по чл. 9 съдържа и мотивите, придружени с анализ, за избор на определената основа, а в случаите по ал. 5 - и мотиви за неприлагане на основата по ал. 4, както и вида и източника на информация за изчисляване размера на таксата за битови отпадъци.

(7) Преди внасяне за разглеждане на заседание на общинския съвет проектът на наредба по чл. 9 се публикува за обществено обсъждане по реда на чл. 26 от Закона за нормативните актове. Заедно с проекта на наредба по чл. 9 на интернет страницата на съответната община се публикува и решението по ал. 6.

(8) Основите за определяне на размера на таксата за битови отпадъци, които общинският съвет може да приеме, са:

1. за услугата по събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране:

а) индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;

б) количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;

в) брой ползватели на услугата в имота;

2. за услугата по третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации:

а) индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;

б) количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;

в) брой ползватели на услугата в имота;

3. за услугата по поддържане на чистотата на територииите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината:

а) брой ползватели на услугата в имота;

б) разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот.

(9) Общинският съвет може да приеме различни основи за отделните населени места, за отделните зони в тях, за селищните образувания, за различните категории задължени лица и за отделните услуги по чл. 62, като бъдат посочени изрично мотивите за различните основи.
(10) При приемане на основа индивидуално определено количество битови отпадъци за имота чрез торби с определена вместимост и товароносимост същите се закупуват от задължените лица по ред, определен в наредбата по чл. 9. С наредбата по чл. 9 общинският съвет може да определи минимален брой торби, които да бъдат закупени от задължено лице за календарна година, съобразен с извършения анализ за минималното количество битов отпадък, генерирано от един ползвател на услугата в дадено населено място, селищно образувание или зона. Когато закупените за годината торби надхвърлят действително изразходваните през годината, останалите торби се използват през следващата година, като се приспаднат от определения за нея минимален брой и се заплаща само разликата.
(11) При приемане на основа:
1. "брой ползватели на услугата в имота" или "разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот" общинският съвет при определяне на размера на таксата за битови отпадъци може да приема допълнително диференциране съобразно населените места в общината и отделните зони в тях, вида на имота, неговото предназначение и вида на извършваната в имота икономическа дейност;
2. "индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост" или "количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране" общинският съвет при определяне размера на таксата за битови отпадъци може да приема допълнително диференциране съобразно вида на битовия отпадък.

Новите нормативни разпоредби ще наложат нов подход при формирането и определянето на размера на таксата за битови отпадъци, отразени в общинската наредба за администрирането на цени на такси и услуги. Очаква се този подход да повиши размера и събираемостта на приходите от такса „Битови отпадъци“ и да ангажира повече населението с проблемите по разделно събиране и управление на отпадъците.

Други източници на приходи за опазване на околната среда и управление на отпадъците

Държавен бюджет

Целевото финансиране на общински проекти от страна на държавния бюджет не е пряко обвързано с целите и приоритетите в областта на опазване на околната среда и управлението на отпадъците. Необходима е по-добра координация между институциите при определянето на проектите, в т.ч. разработване на ясни критерии за финансиране и процедури за контрол.

Външно финансиране - Оперативни програми

Външното финансиране се извършва чрез кандидатстване с проекти пред ОП „Околна среда”, ПУДООС, Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони (СПРЗСР), Национален доверителен екофонд и други финансиращи организации.

Необходимостта от засилване на контролната дейност от страна на администрацията както и провеждане на кампании сред населението за в бъдеще има вероятност да доведат до още по-голямо увеличаване на необходимите финансови средства.

За изпълнението на плановете за действие предвидени в стратегическите документи на общината следва да се търсят източници на средства извън общинския бюджет – Оперативни програми, финансирани от фондовете на ЕС, Програма за развитие на селските райони, Програми за трансгранично сътрудничество, Програми на българските министерства и други.

5.4. Информиране на обществеността

Информирането на обществеността цели повишаване на екологичната култура на населението и по-конкретно за опазване на околната среда, намаляване на количеството на отпадъците и тяхното екологосъобразно събиране и обезвреждане. Необходима е по-широка гласност както за възникнали проблеми пред общината, така и за търсене на решението им и привличане на общественост в изпълнение на предприетите мерки.

Съгласно чл.17 от Закона за опазване на околната среда, всеки има право на достъп до налична информация за състоянието на компонентите на околната среда, както и за дейностите или мерките, включително административни мерки, планове и програми, които оказват или са в състояние да оказват въздействие върху околната среда.

Община Ситово има добре функционираща система за информиране на населението за състоянието на околната среда. Информационното обслужване се състои в събиране и предоставяне на данни за състоянието на околната среда, информиране обществеността за включването й в предстоящи екологични мероприятия, за участие при разработване и обсъждане на проекти, за изпълнение на конкретни мероприятия и резултатите от тях и т.н.

Информирането на населението за състоянието на околната среда, за изпълнението на мерките от Общинската програма за опазване на околната среда, както и за реализацията на проекти с екологична насоченост се осъществява чрез публикуването на информация на интернет страницата на Община Ситово. Извършва се уведомяване на населението за инвестиционни предложения и допускане изработването на проекти на ПУП.

Информацията се предоставя чрез публикуване в електронни регионални и местни медии, на електронната страница, както и общинския вестник на Община Ситово, провеждат се информационни кампании за опазване на околната среда. Уведомленията за инвестиционни предложения, които постъпват в Общината се обявяват публично на електронната страница на общината, поставя се обява на таблото в сградата на Общината.

Много ефективни форми за изграждане на екологична култура и гражданска позиция в населението са редица проекти, свързани с опазване и възстановяване на околната среда, които Община Ситово разработва и/или участва под някаква форма. Стремежът е да бъдат обхванати и ангажирани всички възрастови групи, като особено внимание се обръща на младите хора. Една от задачите за изпълнението на тази цел е добрата информираност на гражданите относно състоянието на околната среда и дейностите, които се извършват от Общинската администрация за нейното подобряване. Предоставяйки на гражданите възможността да се информират за състоянието на околната среда, те могат активно да участват в екологичната работа на администрацията и въз основа на информацията, която получават да изразяват своето мнение и да правят предложения.

РАЗДЕЛ II. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT АНАЛИЗ.

SWOT анализът е обективно следствие от извършените ситуационни анализи на съществуващото състояние и практики и изхожда от идеята за разделянето на обекта на анализ от средата, в която той функционира.

Силни страни. Силните страни са ресурси или други предимства, които притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние на околната среда.

Целта на този анализ е да се оцени кои направления от дейностите по опазване на околната среда в региона на Община Ситово са най-ефективни, в кои може да се постигне най-добър успех и хармонично развитие чрез използване на силните страни и благоприятните възможности на външната среда, както и чрез преодоляване или намаляване на действието на слабите страни и външните заплахи.

В технологията на стратегическото планиране SWOT анализът има ключово значение. Благодарение на него получените резултати от „анализа на средата" могат да се приоритизират и да бъдат структурирани по начин, позволяващ извличането на генералните стратегически цели, които ще преследва Община Ситово през следващите години.

За целите на анализа е използвана цялата налична информация за съществуващото положение и тенденциите по компоненти на околната среда.

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	**СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)**
➢ Чиста околна среда, разнообразен релеф, богато биоразнообразие и висок дял на защитени територии и зони в Натура 2000 ➢ Чист атмосферен въздух, липса на сериозни източници на замърсяване на околната среда, на наднормен шум и йонизиращи лъчения. ➢ Плодородна земя и благоприятни климатични условия за биологично земеделие и животновъдство. ➢ Изградено Регионално депо за неопасни отпадъци, със сепарираща и компостираща инсталация. ➢ Добре изградена система за организирано сметосъбиране във всички населени места на общината. ➢ Наличие на нормативна база и стратегически документи на местно ниво за разрешаване на проблемите по опазване на околната среда.	➢ Лошо състояние на част от елементите на техническата инфраструктура - амортизирана водпроводна мрежа и липса на канализация и ПСОВ в повечето населени места. ➢ Високо ниво на депониране на различни видове отпадъци, включително биоразградими и рециклируеми. ➢ Липса на система за събиране и оползотворяване на строителните отпадъци. ➢ Периодично възникване на нерегламентирани замърсявания. ➢ Основен източник на отопление в общината са твърдите горива. ➢ Липса на собствени финансови средства за съфинансиране на големи екологични проекти и за закриване на малките селски сметища. ➢ Отрицателен баланс между приходите и разходите за дейностите за чистота, озеленяване и управление на отпадъците ➢ Ниска екологична култура на населението.
ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	**ЗАПЛАХИ (THREATS)**
➢ Потенциал за развитие на биологично земеделие, растениевъдство и животновъдство. ➢ Ресурси, традиции и потенциал за развитие на екологични производства в предприятия от хранително-вкусовата промишленост. ➢ Изграждане на канализация и ПСОВ в по-малките населени места. Реконструкция на водопроводната мрежа в населените места. ➢ Използване на нови технологии за възстановяването на екологичното равновесие и за третирането и оползотворяването на	➢ Замърсяване на околната среда от антропогенни и други фактори. ➢ Нарастването на енергийните нужди може да доведе до неекологосъобразни решения и увеличаване използването на твърди горива. ➢ Незаконна сеч и бракониерство в горите. ➢ Риск от горски пожари и природни бедствия. ➢ Нарастващи разходи за управление и депониране на отпадъците, чистота и озеленяване. ➢ Социална чувствителност към

отпадъците. ➢ Съхранение на зелените системи и залесителни мероприятия. ➢ Намаляване използването на конвенционални източници на енергия, включително твърди горива, чрез замяната им с възобновяеми такива. ➢ Въвеждане на нови и интерактивни форми на екологично образование и обучение. ➢ Повишаване на екологичната култура на населението за опазване на околната среда. ➢ Усъвършенстване на партньорството с НПО, бизнеса и други общини при подготовка и реализиране на екологични проекти. ➢ Използване на финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с опазване на околната среда.	повишаване на такса „Битови отпадъци”. ➢ Недостатъчна държавна подкрепа към местната власт за изпълнение на законовите задължения в сферата на опазването на околната среда. ➢ Глобално изменение на климата, водещо до изместване на климатичните зони и пораждане на ресурсни проблеми. ➢ Загуба на биоразнообразие от неконтролирани антропогенни дейности. ➢ Непокриване на ветеринарно-санитарните изисквания за производство на животновъдна продукция. ➢ Глобални пандемии и влошаване на епизоотичната обстановка.

РАЗДЕЛ III. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Визията описва крайното желано състояние на околната среда на община Ситово според представите на населението и на общинското ръководство.

ОБЩИНА СИТОВО - ИНТЕГРИРАН ДУНАВСКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ РАЙОН СЪС СЪХРАНЕНА ПРИРОДА, ЧИСТА ОКОЛНА СРЕДА, ЕКОЛОГИЧНА ИНФРАСТРУКТУРА, ПРЕДЛАГАЩ КАЧЕСТВЕН И ЗДРАВОСЛОВЕН ЖИВОТ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Визията за околната среда описва перспективите за развитие на Общината в близките 10 години. Тя дава общата представа за характеристиките на околната среда в общината в контекста на концепцията за устойчиво развитие. Крайният резултат и изводите направени от анализите за визия са ориентирани към различните сфери на развитие на местно ниво.

РАЗДЕЛ IV. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1. Генерална стратегическа цел

„Устойчиво управление на компонентите на околната среда в община Ситово за осигуряване на добри условия за живот и работа, чрез обновяване на инфраструктурата, благоустрояване на населените места, озеленяване и запазване на природните ресурси“.

2. Специфични цели

Стратегическата цел на Община Ситово в областта на околната среда е да се ангажира и съдейства за опазване и предотвратяване на замърсяването на околната среда по всичките й компоненти и фактори на въздействие, за намаляване на риска за здравето на населението.

За постигането на генералната стратегическа цел на Общинската програма за опазване на околната среда са формулирани следните специфични стратегически цели, оценени по приоритетност:

Специфична цел № 1: Устойчиво и интегрирано управление на водните ресурси

Мярка 1.1: Обезпечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината.

Подобряване на водоснабдяването и качеството на питейната вода в община Ситово. Изграждане на канализационна мрежа и осигуряване на необходимата инфраструктура за пречистване и отвеждане на отпадъчните води от населените места.

Подобряване на мониторинга и контрола върху състоянието и качеството на повърхностните и подземни води.

Мярка 1.2: Превенция и управление на риска от наводнения и други природни бедствия

Корекция на речни корита, прочистване и укрепване на канали, дерета и др.

Специфична цел №2: Усъвършенстване на системата за управление на отпадъците

Осигуряване на екологосъобразното управление на отпадъците, чрез предотвратяване и ограничаване на вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

Мярка 2.1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци

Мярка 2.2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021 – 2027 г.

Мярка 2.3: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на отпадъците

Мярка 2.4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на общината за управление на отпадъците

Мярка 2.5: Участие на обществеността и превръщането й в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците

Специфична цел № 3: Опазване и управление на биологичното разнообразие и почвите

Мярка 3.1: Ограничаване на негативните вляния върху биологичното разнообразие

Опазване и възстановяване на природните екосистеми, генетичното биоразнообразие и обзпечаване на биологичната сигурност, съгласно българското и международно екологично законодателство. Подобряване на контрола върху възможните негативни влияния върху биологичното разнообразие и обезпечаване постигането на устойчиво използване на биологичните ресурси в община Ситово.

Мярка 3.2: Устойчиво управление на защитените зони по Натура 2000

Включване на териториите с природозащитна стойност в цялостната схема за устройство на територията на община Ситово. Устройване и социализиране на защитените зони по Натура 2000 като част от рекреационния потенциал на общината.

Мярка 3.3: Опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите

Опазване на почвите включва всички дейности, добри практики и процедури, свързани с опазването и подобряването на способността на почвата да изпълнява всичките си функции и да повишава продуктивните си възможности. Целта е постигане на ефективни промени в биологичната ѝ активност, физичния и химичния състав, структурата, които да намалят степента на деградацията, да повишат усвояемостта на хранителните вещества, количеството и качеството на растителната продукция. Това може да се постигне чрез прилагане на подходящо райониране на земеделските култури и сортове, използването на научно обосновани

мероприятия за конкретните условия - сеитбообръщения, балансирано торене, почвени подобрители, мелиоративни мероприятия и др.

Специфична цел №4: Опазване качеството на атмосферния въздух и подобряване чистотата на населените места в община Ситово

Мярка 4.1: Реализиране на проекти и дейности за ограничаване вредното въздействие от употреба на твърди горива и внедряване на щадящи околната среда производства

Поддържане на нивата на замърсителите на въздуха в населените места до нормативно определените нива в страната.

Мярка 4.2: Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за обществено ползване

Рехабилитация на съществуващата и изграждане на нова пътна и улична мрежа.

Увеличаване и поддържане на зелените площи в населените места.

Специфична цел №5: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Мярка 5.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в Общинска администрация – Ситово

Мярка 5.2: Подобряване на информационната обезпеченост и ангажиране на местното население за опазване на околната среда

Създаване на работещ механизъм за обмен на информация сред заинтересованите институции и организации работещи в сферата на околната среда. Осигуряване на публичен достъп до информация, относно състоянието на околната среда и общинските дейности по управлението й чрез интернет платформа.

Постигането на целите заложени в настоящата програма само по себе си е следваща стъпка към систематичното решаване на екологичните проблеми в Община Ситово.

РАЗДЕЛ V: ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СИТОВО 2021 – 2028 Г.

Специфична цел № 1: Устойчиво и интегрирано управление на водните ресурси

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 1.1: Обезпечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината	1.1.1. Подобряване техническото състояние на водопроводните системи в населени места на общината и възстановяване на уличната настилка	5000	Община, ВиК	2021 – 2028	МОСВ, ОПОС, ДБ, Общински бюджет, СПРЗСР, ФЛАГ, Публична инвестиционна програма на МС и др.
	1.1.2. Реконструкция и модернизация на пречиствателна станция за отпадъчни води в с.Ситово.	3000	Община, ВиК	2021 – 2028	МОСВ, ОПОС, ДБ, Общински бюджет, СПРЗСР и др.
	1.1.3. Изграждане на пречиствателна станция за отпадъчни води в с.Искра, община Ситово.	10000	Община, ВиК	2021 – 2028	МОСВ, ОПОС, ДБ, Общински бюджет, СПРЗСР и др.
	1.1.4. Въвеждане на алтернативни технологии (модулни системи) за пречистване на битови отпадъчни води в малките населени места	3000	Община, ВиК	2021 – 2028	МОСВ, ДБ, Общински бюджет и др.
	1.1.5. Осъществяване на постоянен и периодичен мониторинг относно качествата на подаваната питейна вода и заустваните отпадъчни води в селата с канализация	-	ВиК РЗИ Община	2021 – 2028	„В и К” ООД РЗИ
ОБЩО ЗА МЯРКА 1.1.		**21000**			
Мярка 1.2: Превенция и управление на риска от наводнения и други природни бедствия	1.2.1. Брегоукрепване, почистване на речни корита и изграждане на мостови съоръжения	1000	Община	2021 – 2028	ОПОС, ТГС, ПУДООС, Републикански бюджет,

					Общински бюджет и др.
	1.2.2. Почистване, обезопасяване и благоустрояване на дерета в населените места на община Ситово	1000	Община	2021 – 2027	ОПОС, ПУДООС, ТГС, Републикански бюджет, Общински бюджет и др.
	1.2.3. Обезопасяване и укрепване на язовири и язовирни стени в община Ситово	500	Община	2021 – 2028	МКВП към МС, ОПОС, Републикански бюджет, Общински бюджет и др.
	1.2.4. Изграждане на нови и оптимизиране и/или разширяване на съществуващи системи за предупреждение, наблюдение, докладване; прогнозиране и сигнализиране във връзка с климатичните изменения и риска от природни бедствия и аварии	200	Община, ДГС	2021 – 2028	ТГС, ФМ ЕИП, НПВУ, ОПОС и други
	1.2.5. Залесяване на изсечени горски масиви, на пустеещи и на неземеделски земи	1000	Община, ДГС, частни собственици на гори	2021 – 2027	СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, Частни инвестиции
	1.2.6. Опазване на горите от пожари. Изграждане на противопожарна инфраструктура – наблюдателни кули, противопожарни пунктове, оборудване и обзавеждане.	500	Община, ДГС, ДЛС, частни собственици на гори	2021 – 2028	СПРЗСР, ДГС, Републикаски бюджет, Общински бюджет
	1.2.7. Повишаване на информираността на населението, обучения, информационно-образователни мерки за формиране, прилагане и изпълнение на целите на политиките, свързани с изменението на климата	2	Община	2021 – 2028	Общински бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 1.2.		**4202**			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1:		**25202**			

Специфична цел №2: Усъвършенстване на системата за управлението на отпадъците

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	**3**	**4**	**5**	**6**
Мярка 2.1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци	2.1.1. Развитие на системите за събиране на масово разпространени и опасни отпадъци, т.ч. /текстил, луминисцентни лампи, батерии, акумулатори и отработени масла, електрически и електронни уреди, излезли от употреба МПС и др./	200	Община	2022 - 2028	ОПОС ПУДООС Държавен бюджет Общински бюджет Отчисления по ЗУО
	2.1.2. Изграждане на система, съоръжения и инсталация за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали	1000	Община	2021 - 2028	ОПОС, МОСВ, Отчисления по ЗУО, и др.
	2.1.3. Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на рециклируемите отпадъци	1	Община и медии	постоянен до 2028 г.	Общински бюджет, ООпОО и др.
	2.1.4. Извършване на актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2022 г.	8	Община	2024	Общински бюджет, ДБ и др.
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.1.		**1209**			
Мярка 2.2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021 – 2027 г.	2.2.1. Организиране на кампании за безвъзмездно предаване на разделно събрани едрогабаритни отпадъци от домакинствата	10	Община	2022-2028	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки, Общински бюджет и др.
	2.2.2. Въвеждане на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки във всички населени места на общината	200	Община	2022-2023	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки

	2.2.3. Създаване на общинска система за разделно събиране и извозване на биоразградимите отпадъци до Общинска/Регионална компостираща инсталация	500	Община	2021-2028	МОСВ, ПУДООС, Отчисления по ЗУО, Общински бюджет и др.
	2.2.4. Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци	10	Община	2022-2028	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО или ОПОС
	2.2.5. Разяснителна кампания сред населението, живеещо в селата за ползите от фамилното компостиране	1	Община и медии	постоянен до 2028 г.	Общински бюджет, отчисления по ЗУО и др.
	2.2.6. Закупуване на контейнери за разделно събиране на растителни и биоотпадъци	20	Община	2023-2024	ОПОС ПУДООС Отчисления по чл.64 от ЗУО Общински бюджет
	2.2.7. Устойчиво управление на излезлите от употреба препарати за растителна защита, временно съхранявани в общински складове	50	Община, РСУО	2021-2028	ПУДООС Държавен бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.2.		**791**			
Мярка 2.3: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на отпадъците	2.3.1. Участие в регионалната система за управление на отпадъците - регион Силистра	-	РСУО	2021-2028	РСУО „Силистра”, МОСВ, Общини, членуващи в РСУО
	2.3.2. Поставяне на видеонаблюдение и контрол на критичните точки за образуване на нерегламентирани сметища	5	Община	2021-2028	Общински бюджет, Държавен бюджет, МОСВ
	2.3.3. Подновяване на амортизираните съдове за смет /закупуване на нови/, обновяване и техническа поддръжка на транспортните средства за извозване на отпадъци	20	Община	2021-2028	Държавен бюджет Общински бюджет Отчисления по ЗУО

ОБЩО ЗА МЯРКА 2.3.		**25**			
Мярка 2.4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общината за управление на отпадъците	2.4.1. Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на европейското, националното законодателство и местните политики за отпадъци	-	-	2022-2028	-
	2.4.2. Обучения на служители в ОА и други общински звена по теми за управление на отпадъците	1	Община, МОСВ, НСОРБ	2022-2028	Общински бюджет, Държавен бюджет и др. източници
	2.4.3. Изграждане на единна информационна система за управление на отпадъците, която да осигурява възможност за събиране, съхранение и обработка на данните	3	Община	2022-2028	Общински бюджет и др. източници
	2.4.4. Изготвяне и публикуване на годишен отчет по изпълнение на дейностите заложени в Програмата за управление на отпадъците	-	Община	Постоянен веднъж годишно до 31 март	-
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.4.		**4**			
Мярка 2.5: Участие на обществеността и превръщането ѝ в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците	2.5.1. Публикуване на обяви за консултации, срещи, обществени обсъждания и други в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове и документи в областта на отпадъците	-	Община	2021-2028	-
	2.5.2. Провеждане на информационни и разяснителни кампании и издаване на информационни материали за разделно събиране и подобряване на управлението на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинската програма за управление на отпадъците за различни възрастови и	1	Община	2021-2028	Общински бюджет и др.

	социални групи				
	2.5.3. Провеждане на местни кампании по почистване на обществени зелени площи, паркове, градинки, площади и др.	3	Община	2021-2028	Общински бюджет и др.
	2.5.4. Организиране на творчески конкурси за деца и ученици за намаляване и оползотворяване на отпадъците	1	Община, училища и детски градини	2021-2028	Общински бюджет и др.
	2.5.5. Участие в национални кампании на ПУДООС	40	Община, кметства, училища и детски градини	2021-2028	ПУДООС
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.5.		**45**			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2:		**2074**			

Специфична цел № 3: Опазване и управление на биологичното разнообразие и почвите

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
Мярка.3.1: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие в община Ситово	3.1.1. Проучване на потребностите, разработка и реализация на проекти, насочени към запазване и подобряване на биологичното разнообразие в общината	50	Община РИОСВ, ДГС	2021 – 2028	ПУДООС и други
	3.1.2. Изграждане на площадка за пикник и два броя екопътеки до защитена местност с диворастящи божури в околностите на село Добротица	20	Община, ДГС,	2021 – 2028	ВОМР, ТГС, СПРЗСР, Общински бюджет и други

	3.1.3. Подобряване икономическата стойност на горите и увеличаване на зелените системи	50	Община	2021 – 2028	СПРЗСР, Общински бюджет и други
ОБЩО ЗА МЯРКА 3.1.		**120**			
Мярка 3.2: Устойчиво управление на защитените зони по Натура 2000 в община Ситово	3.2.1. Изпълнение на мерки и дейности за управление на защитени зони на територията на община Ситово	150	РИОСВ, ДГС, Община	2021 – 2028	ОПОС, ПУДООС и други финансиращи програми
	3.2.2. Подпомагане изпълнението на мерки по опазване и възстановяване на редки и застрашени растителни и животински видове, както и на ценни природни територии в общината	100	РИОСВ, ДГС, Община	2021 – 2028	ОПОС, ПУДООС и други финансиращи програми
	3.2.3. Изпълнение на предвидените лесоустройствени мероприятия по горскостопанските планове за горските територии	50	Община , ДГС	2021 – 2028	ДБ, Общинския бюджет и други финансиращи програми
ОБЩО ЗА МЯРКА 3.2.		**300**			
Мярка 3.3: Опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите	3.3.1. Мониторинг за качеството на почвите	-	Община, РИОСВ	2021 – 2028	МОСВ, Общински бюджет
	3.3.2: Устойчиво управление на деградирали земеделски земи, чрез: - Биологична рекултивация с тревни смески, характерни за района; - Прилагане на противоерозионни мерки и техники за обработка на почвата.	500	Община, Земеделски производители	2021– 2028	Общински бюджет, Частни инвестиции
ОБЩО ЗА МЯРКА 3.3.		**500**			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3:		**920**			

Специфична цел №4: Опазване качеството на атмосферния въздух и подобряване чистотата на населените места

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
Мярка 4.1: Реализиране на проекти и дейности за ограничаване вредното въздействие от употреба на твърди горива и внедряване на щадящи околната среда производства	4.1.1. Изграждане на система за енергоспестяващо улично осветление с използване на слънчева енергия в Община Ситово	1853	Община	2021 – 2028	ПРСР 2014-2020, Републикански бюджет, Общински бюджет и др.
	4.1.2. Въвеждане на ВЕИ в общинска инфраструктура	500	Община	2021 – 2028	ФМ на ЕИП, НПВУ, Републикански бюджет, Общински бюджет и др.
	4.1.3. Изграждане на ФВЦ	500	Инвеститори	2021 – 2028	Частни инвестиции
	4.1.4. Внедряване на ВЕИ (ФтЕЦ до 5 kW и соларни инсталации) в административни, образователни сгради и обекти на културната и социалната инфраструктура	100	Община	2021 – 2028	Финансов механизъм на ЕИП и други
	4.1.5. Изграждане на соларни инсталации за топла вода в общинската социална и здравна инфраструктура	100	Община	2021 – 2028	СПРЗСР, Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“ – Финансов механизъм на ЕИП

	4.1.6. Провеждане на ежегодни информационни кампании за ползите от въвеждането на енергоспестяващи мерки и за вредното въздействие на изгарянето на твърди горива	5	Община	2021 – 2028	Общински бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 4.1.		**3058**			
Мярка 4.2: Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за обществено ползване	4.2.1. Увеличаване и поддържане на зелените площи в населените места – дървесна и храстова растителност, цветни алеи и др.	50	Община	2021 – 2028	Общински бюджет, ПУДООС и други
	4.2.2. Организиране на ежегодни кампании за почистване на обществени зелени площи във всички населени на общината	10	Община	2021 – 2028	Общински бюджет
	4.2.3. Контрол за спазване на нормативните изисквания в областта на опазване на околната среда, включително изсичане на дървета и изгаряне на битови отпадъци	-	Община	2021 – 2028	-
	4.2.4. Намаляване на емисиите на прах от общински улици и пътища, чрез редовно почистване и поддържане	70	Община	2021 – 2028	Общински бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 4.2.		**130**			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 4:		**3188**			

Специфична цел №5: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
Мярка 5.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по	5.1.1. Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда	5	Община	2021 – 2028 г.	НСОРБ, ДБ, Общински бюджет

управеление на околната среда в Общинска администрация – Ситово	5.1.2. Създаване на общинска информационна система за мониторинг и управление на околната среда и регистър на зелени площи	5	Община	2021 – 2028 г.	Общински бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 5.1.		**10**			
Мярка 5.2: Подобряване на информационната обезпеченост и ангажиране на местното население за опазване на околната среда	5.2.1. Консултации и обществени обсъждания в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове и документи в областта на опазването на околната среда	-	Община	2021 – 2028 г.	-
	5.2.2. Издаване и разпространение на информационни материали, свързани с опазването на околната среда	10	Община, РИОСВ, НПО Училища	2021 – 2028 г.	ПУДООС, Общински бюджет
	5.2.3. Провеждане на анкетни проучвания за мнението на населението за опазването на околната среда	-	Община	2021 – 2028 г.	-
	5.2.4. Организиране на конкурси на екологична тематика и „зелени“ училища за деца и ученици от общината	-	Община, Училища, Детски градини	2021 – 2028 г.	-
ОБЩО ЗА МЯРКА 5.2.		**10**			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 5:		**20**			
ОБЩ БЮДЖЕТ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СИТОВО 2021-2028		**31404**			

РАЗДЕЛ VI. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Организацията за изпълнението на общинската Програма за опазване на околната среда на община Ситово може да се определи като процес на системно планиране, събиране и анализ на информация и данни, разработване на проекти, кандидатстване за финансиране, реализация на одобрените проекти и редица други контролни и съпътстващи дейности. В този смисъл е целесъобразно Общината да разработи и прилага единна стройна организация за изпълнението на програмата, в която са ясно определени отговорниците за заложените проекти и дейности.

За установяване на степента на изпълнение на целите на Общинската програма за опазване на околната среда се предвижда система за наблюдение и оценка, която ще работи при условията на:

- Използване на показатели за наблюдение и оценка
- Съответствие с принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност

Наблюдението и оценката следва да проследяват ежегодно до каква степен са изпълнени конкретните задачи (чрез показателите) за постигане целите на ОПООС и спазени ли са тези основни принципи. В случаи, че не са изпълнени задачите за съответния период или не са съблюдавани принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност се извършва анализ на причините за това и какви действия следва да бъдат предприети с оглед на тяхното реализиране.

За наблюдение и оценка на изпълнението на ОПООС, координиращ орган е РИОСВ.

По отношение реализацията на заложените в Програмата цели и мероприятия, основната дейност за координация, изпълнение и отчет е задължение на еколога на общината.

Периодично да се извършва актуализация на програмата, свързана с възникнали нови обстоятелства и документи.

Да се представя ежегоден отчет за изпълнението пред Общинския съвет.

Източници на финансиране на екологични проекти

Основните източници за финансиране на екологични проекти са:

- Общинския бюджет;
- Държавния бюджет;
- Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда;
- Националния доверителен екофонд;
- Публична инвестиционната програма на МС;
- Кохезионен фонд;
- Европейски фонд за регионално развитие;
- Финансови ресурси по линия на МОСВ;
- Оперативна програма „Околна среда“ 2021-2027 г.;
- Финансов механизъм на ЕИП;
- Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2022-2027 г. (СПРЗСР);
- Програма за иновации и конкурентоспособност 2021-2027 г.;
- Специализирани кредитни линии на банкови институции;
- Механизъм „съвместно изпълнени” в рамките на протокола от Киото към Рамковата конвенция по изменение на климата;
- Споразуменията за двустранно сътрудничество;
- Международни организации, финансови институции и др.

РАЗДЕЛ VII. МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ

Процесът на организация на изпълнението, осъществяване на мониторинг, контрол и последваща оценка на изпълнението на политиката за опазване на околната среда, в частност на настоящата Програма за опазване на околната среда, която дефинира тази политика за периода 2021-2028 г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице, най-често еколога на общината. Орган за контрол по изпълнение на Програмата е Общинският съвет.

Кметът на общината информира ежегодно Общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта се изготвя Отчет за изпълнение на Програмата за предходната година, който се представя **в срок до 31 март** и се публикува на Интернет страницата на общината. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ – Русе. Препоръчва се Годишният доклад да съдържа информация за: Същността на общинската политика за опазване на околната среда; Напредъка по изпълнението на целите, приоритетите и мерките; Възникналите проблеми и предприетите мерки за тяхното решаване; Осъществените мероприятия за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на политиката.

За осъществяване на мониторинга се използват следните документи: Въпросници; Анкети; Протоколи от провеждане на публични мероприятия; Мониторингови доклади. Контролът като основна функция на системата за управление има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения.

Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика. Същностната характеристика дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания за законосъобразност в публични институции и органи на местната власт.

Община Ситово има разработена и функционираща вътрешна система за финансово управление и контрол, която на практика покрива изискванията за контрол върху законосъобразността на прилаганите инструменти при изпълнение на общински политики. В този смисъл съществуващите субекти на контрол, вътрешни за общината и техните правомощия се уреждат от действащата вътрешна система за финансово управление и контрол. Формите и методите на работа за тях се предопределят от нормативните изисквания.

Реализирането на ПООС на община Ситово е непрекъснат процес на изпълнение на дейностите, наблюдение, контрол и актуализация. Отчита се натрупания опит, трудностите и неуспехите, извършват се корекции на съществуващите вече насоки за развитие в посока към адаптиране на новите обстоятелства и промени във вътрешната и външна среда.

Главните рискове за постигането на стратегическите цели са свързани с комплекс от фактори, които до голяма степен са трудно предвидими в бъдещето. Това означава, че реализацията на програмата трябва да бъде непрекъснат процес на наблюдение, контрол и актуализация, анализ и корекции при грешки, трудности и неуспехи за адаптиране на планираните дейности към новите обстоятелства и пазарни условия. Основните компоненти на Програмата за опазване на околната среда (визия, цели, приоритети и мерките в плана), имат за цел да дадат преди всичко перспективи и насоки за равитие, но нямат задължителен характер. Тези компоненти не ограничават възможността да бъдат разработвани, предлагани и реализирани и други практически мерки, програми и дейности, стига да са финансово и организационно обезпечени.

РАЗДЕЛ VIII. НОРМАТИВНА И СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

- Интегриран план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030 г.
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.
- Национален план за управление на отпадъците в Република България 2021–2028 г.
- Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021–2027 г.
- Националната програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух 2018-2024 г.
- Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г.
- Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г.
- Национална програма за развитие: България 2030
- Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.
- Национална програма за приоритетно изграждане на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
- Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци
- Стратегия на ЕО относно бъдещото управление на битовите отпадъци
- Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа
- Зелена книга за Европейска стратегия за пластмасовите отпадъци в околната среда
- Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. с посл. изм. (Директива (ЕС) 2018/851) относно отпадъците и за отмяна на определени директиви и Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци.
- Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда.
- Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО;
- Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване;
- Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки;
- Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда; Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба моторни превозни средства;
- Директива 75/439/ЕИО относно отработени масла;
- Директива 2020/362/ЕС на Комисията от 17 декември 2019 г. за изменение на приложение II към Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно излезлите от употреба превозни средства;
- Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили;
- Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието;
- Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978 г. относно отпадъците от производство на титанов диоксид;
- Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС /относно изгаряне на отпадъци и изисквания за комплексни разрешителни за определени инсталации за третиране на отпадъци/;
- Директива 91/271/ЕИО за пречистването на градските отпадъчни води;
- Директива 99/31/ЕС за депониране на отпадъци;

- Директива 2004/35/ЕО от 21 април 2004 г. относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологични щети.
- Директива 85/337/ЕЕС относно оценката на въздействието върху околната среда, изменена с Директива 97/11/ЕС, изменена и допълнена с Директива 2003/35/ЕС относно участието на обществеността при изготвянето на някои планове и програми, касаещи околната среда 31985L0337 31997L0011 32003L0035.
- Директива 90/313/ЕЕС относно достъпа до информация за състоянието на околната среда, отменена с Директива 2003/4/ЕС относно достъпа на обществеността до информация 31990L0313 32003L0004.
- Директива 2001/42/ЕС за оценка на въздействието на някои планове и програми върху околната среда 32001L0042.
- Директива 2008/50/ ЕО от 21 май 2008 г. относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа
- Директива 2004/107/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 Декември 2004 година относно съдържанието на арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух.
- Директива 2001/80/ЕС относно ограничаване на емисиите от определени замърсители, изпускани в атмосферния въздух от големите горивни инсталации.
- Директива 94/63/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при съхранение и превоз на бензини между терминали и бензиностанции 31994L0063.
- Директиви 98/70/ЕС , изменена и допълнена с Директива 2003/17/ЕС относно нормите за съдържание на вредни вещества в бензините, газьола за промишлени и комунални цели и дизеловото гориво 31998L007032003L0017.
- Директиви 99/32/ЕС относно намаляване съдържанието на сяра в определени течни горива 31999L0032.
- Директива 2005/33/ЕС, изменяща Директива 99/32/ЕС.
- Директива 99/13/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при определени промишлени дейности 31999L0013.
- Директива 2004/42/ЕО от 21 април 2004 година относно намаляването на емисиите от летливи органични съединения, които се дължат на използването на органични разтворители в някои лакове и бои и в продукти за пребоядисване на превозните средства и за изменение на Директива 1999/13/ЕО.
- Директива 97/68/ЕС относно мерките за ограничаване на замърсяването на атмосферния въздух с газо- и прахообразни замърсители от двигатели, инсталирани в извънпътни машини.
- Рамкова Директива 2000/60/ЕС за водите 32000L0060.
- Директива 2006/7/ЕС относно управление на качеството на водите за къпане, отменяща Директива 76/160/ЕЕС 32006L0007.
- Директива 76/160/ЕЕС относно качеството на водите за къпане:31976L0160.
- Директива 98/83/ЕС относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека 31998L0083.
- Директива 75/440/ЕЕС относно изискванията за качеството на повърхностните води, предназначени за питейно битови водоснабдяване, изменена от Директиви 79/869/ЕЕС и 91/692/ЕЕС:31975L0440 31979L0869 31991L0692.
- Директива 91/271/ЕЕС относно пречиствателните станции за отпадъчни води от населени места, изменена с Директива 98/15/ЕЕС:31991L0271 31998L0015.
- Директива 91/676/ЕЕС относно защита на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници 31991L0676.

- Директива 80/68/ЕЕС за защита на подземните води от замърсяване с опасни вещества, изменена от Директива 91/692/ЕЕС:31980L0068 и 31991L0692 и Директива 2006/118/ЕО за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване на състоянието им
- Директива 2006/11/ЕС за замърсяването на водите с опасни вещества и 7 дъщерни директиви, отменяща Директива 76/464/ЕЕС 32006L0011.
- Директива 76/464/ЕЕС за замърсяването на водите с опасни вещества и 7 дъщерни към нея, всички изменени от Директива 91/692/ЕЕС 31976L0464 31991L0692.
- Директива 92/43/ЕЕС относно съхранението на природните местообитания и на дивата флора и фауна 31992L0043.
- Директива 79/409 за съхранението на дивите птици 31979L0409
- Директива 1999/22/ЕС относно отглеждането на диви животни в зоологическите градини.
- Директива 96/82/ЕЕС относно контрола на големите аварии с опасни химикали 31996L0082.
- Директива 2003/105/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 16 декември 2003 изменяща Директива на Съвета 96/82/ЕС за контрол на големите аварии с опасни вещества 32003L0105.
- Рамкова Директива 2000/14/ЕС относно шумовите емисии на съоръжения, предназначени за употреба извън сградите 32000L0014.
- Директива 2002/49/ЕС за оценка и управление на шума в околната среда 32002L0049.
- Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска), ратифицирана на 25.01.1991 г., в сила за Р България от 01.05. 1991 г., обн. ДВ, бр. 23/1995 г.
- Конвенция за биологичното разнообразие е ратифицирана на 29.02.1996 г., в сила за РБългария от 16.07.1996, обн. ДВ, бр.19/1999 г.
- Конвенция по влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбиви птици (Рамсарска), ратифицирана, в сила за РБългария от 24.01.1976 г., обн. ДВ, бр. 56/10.07.1992 г.
- Конвенция по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (Вашингтонска, CITES), ратифицирана през 1990 г., в сила за Р България от 16.04.1991 г., обн. ДВ, бр. 6/1992 г.
- Конвенция за защита на световното културно и природно наследство, ратифицирана и влязла в сила за България през 1976 г.
- Конвенция за защита на мигриращите видове (Бонска), ратифицирана със закон - ДВ, бр. 69/1999 г., обн. в ДВ, бр. 16/2000 г., в сила от 01.11.1999 г.
- Закон за опазване на околната среда
- Закон за водите
- Закон за управление на отпадъците
- Закон за чистотата на атмосферния въздух
- Закон за почвите
- Закон за защита от шума в околната среда
- Закон за подземните богатства
- Закон за опазване на земеделските земи
- Закон за биологичното разнообразие
- Закон за лечебните растения
- Закон за защитените територии
- Закон за защита на растенията
- Закон за защита на животните
- Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати
- Закон за устройство на територията

- Закон за местните данъци и такси
- Закон за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане
- Наредба №7 от 22 декември 2003 г. с посл. изм. ДВ. бр.21 от 1 Март 2013 г. за правила и нормативи за устройство на отделните територии и устройствени зони;
- Наредба №7 от 3 май 1999 г. за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух;
- Наредба №12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух;
- Наредба №11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух, доп. и изм. ДВ бр. 25/2017 г., в сила от 24.03.2017 г.;
- Наредба №1 от 10 октомври 2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води;
- Наредба №2 от 13 септември 2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници;
- Наредба №3 от 16 октомври 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди;
- Наредба №1 от 11 април 2011 г. за мониторинг на водите;
- Наредба №6 от 9 ноември 2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, заустваны във водни обекти;
- Наредба №9 от 16 март 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели;
- Наредба №2 от 8 юни 2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване;
- Наредба №12 от 18 юни 2002 г. за качествените изиквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване;
- Наредба за ползването на повърхностните води, обн. ДВ бр. 100 от 16 декември 2016 г.
- Наредба №26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт;
- Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъци, вкл. информация от общините.;
- Наредба №2 от 23.07.2014 г. за класификацията на отпадъците. Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините;
- Наредба №4 от 5.04.2013 г. за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;
- Наредба № 6 Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци;
- Наредба №7 от 24.08.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;
- Наредба №7 от 19.12.2013 год. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци;
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г.;

- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г.;
- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки Обн. ДВ. бр.85 от 6 Ноември 2012г.;
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци Обн. ДВ. бр.29 от 30 Март 1999 г.;
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието Обн. ДВ. бр.63 от 12 Август 2016 г.;
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти - 08.01.2013 г.;
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства, Обн. ДВ. бр.7 от 25 Януари 2013 г.;
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване, Обн. ДВ. бр.100 от 19 Ноември 2013 г.;
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори, Обн. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2013 г.;
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, Обн. ДВ. бр.73 от 25 Септември 2012 г.;
- Наредба №3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите;
- Наредба за инвентаризацията и проучванията на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мероприятия, обн. ДВ бр. 15 от 16 февруари 2007 г.;
- Наредба №4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите;
- Наредба №2 от 20 януари 2004 г. за привалата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, обн. ДВ бр. 14 от 29 февруари 2004 г.;
- Наредба №5 от 19 юли 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки;
- Наредба за разработване на планове за управление на защитени територии;
- Наредба №54 от 13 декември 2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда, обн. ДВ бр.3 от 11 януари 2011 г.;
- Наредба №6 от 26 юни 2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението;
- Наредба за изграждане, експлоатация и развитие на нацианална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон в Република България;
- Наредба за радиационна защита при дейности с източници на йонизиращи лъчения;
- Наредба №9 от 14 март 1991 г. за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, Обн. ДВ. бр.25 от 18 Март 2003 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони Приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., обн., ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г., в сила от 11.09.2007 г.;

- Указания на Министерството на околната среда и водите относно структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда
- Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северен централен район 2021-2027 г.
- Наредба № 1 за опазване на чистотата и обществения ред в община Ситово, приета от Общински съвет – Ситово с Решение №16, Протокол №2 , в сила от 26.02.2013 г., с посл. изм. и доп. приети с Решение № 99 от Протокол №13 / 26.11.2018 г.;
- Наредба за управление на отпадъците на територията на община Ситово, приета с Решение №9/30.01.2020 г. на Общински съвет - Ситово;
- Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Ситово, приета от Общински съвет – Ситово Решение №32 от Протокол №5 от 26.02.2008г., с посл. изм. и доп. приети с Решение №23 от Протокол №3 от 31.03.2017 г.;
- Наредба за принудително изпълнение на заповеди за поправяне, заздравяване или премахване на строежи или части от тях на територията на община Ситово, приета от Общинския Съвет с Решение №47/26.05.2008 г. с посл. изм. и доп. приети Решение № 29 от Протокол № 5/21.04.2015 г.;
- Наредба за обема на животновъдната дейност, реда, условията и местата за отглеждане на селскостопански животни и калифойрнийски червеи на територията на община Ситово, приета от Общинския съвет с Решение № 65 от Протокол № 8/31.08.2020 г.;
- Наредба за за управление на горските територии, собственост на Община Ситово, приета с Решение №29 по Протокол № 2/29.02.2016 г., с посл. изм. и доп. приети с Решение №26/ 28.03.2019 г.

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ, ФИГУРИТЕ, СХЕМИТЕ

Таблица 1: Разстояния в км от с. Ситово до всички населени места в общината
Таблица 2: Категоризация на община Ситово и съставните ѝ населените места
Таблица 3: Баланс на територията на община Ситово (дка)
Таблица 4: Население в община Ситово 2015 – 2020 г.
Таблица 5: Население под, в и над трудоспособна възраст по пол 2017 - 2020 г.
Таблица 6: Население по възрастови групи в община Ситово 2016-2019 г.
Таблица 7: Естествен прираст на населението на община Ситово 2015-2020 г.
Таблица 8: Заселени, изселени и механичен прираст в община Ситово 2015-2020 г.
Таблица 9: Население по постоянен и настоящ адрес в община Ситово 2015-2020 г.
Таблица 10: Население по населени места в община Ситово 2016-2019 г.
Таблица 11: Брой нефинансови предприятия по основни икономически дейности 2016-2020 г.
Таблица 12: Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия 2016-2020 г.
Таблица 13: Сравнителна характеристика на средната брутна годишна работна заплата в лева
Таблица 14: Баланс на териториите в община Ситово по видове собственост към 2021 г.
Таблица 15: Баланс по видове територии по предназначение в община Ситово към 2021 г.
Таблица 16: Брой регистрирани земеделски стопани и кооперации в община Ситово 2017-2019 г.
Таблица 17: Основни видове отглеждани култури и среден добив 2019-2021 г.
Таблица 18: Основни видове отглеждани животни в община Ситово 2019-2021 г. (брой)
Таблица 19: Разпределение на общата горска площ в община Ситово по видове собственост
Таблица 20: Ползване на дървесина от територията на общината 2017-2019 г. (куб. м.)
Таблица 21: Повърхностни водни тела в община Ситово
Таблица 22: Мониторингови пунктове за наблюдени на повърхностните водни тела, разположени в териториалния обхват на община Ситово, Дунавския район за басейново управление
Таблица 23: Микроязовири на територията на община Ситово

Таблица 24: Райони със значителен потенциален риск от наводнения по чл. 146г от ЗВ
Таблица 25: Подземни водни тела в териториалния обхват на община Ситово
Таблица 26: Мониторингови пунктове за наблюдени на подземни водни тела, разположени в териториалния обхват на община Ситово, Дунавския район за басейново управление
Таблица 27: Водоизточници в община Ситово към 31.12.2020 г.
Таблица 28: Мониторинг за качествата на водата за питейно-битови цели в община Ситово 2015-2019 г.
Таблица 29: Количества генерирани битови отпадъци за периода 2017-2020 г.
Таблица 30: Количества смесен, разделно събран и общ битов отпадък за 2019 г.
Таблица 31: Референтни стойности на морфологичния състав на отпадъците
Таблица 32: Честота на извозване на битовите отпадъци от населените места на община Ситово
Таблица 33:Съдове за сметосъбиране в община Ситово по населени места
Таблица 34: Показатели за шум, съгласно Наредба №6 от 26.06.2006 г.
Таблица 35: Справка за приходите от ТБО и разходите за управление на отпадъци 2018 – 2020 г. в лева

Фиг. 1: Карта на област Силистра
Фиг. 2: Карта на община Ситово
Фиг. 3: Селищна мрежа на община Ситово
Фиг. 4: Почвено-географско райониране на територията на България
Фиг. 5: Средни месечни температури и валежи в община Ситово
Фиг. 6: Максимални температури по месеци в община Ситово
Фиг. 7: Средногодишно количество на валежите в община Ситово
Фиг. 8: Роза на ветровете на територията на община Ситово
Фиг. 9: Карта на РДГ – Русе
Фиг. 10: Райони със значителен потенциален риск от наводнения в Дунавски район за БУ
Фиг. 11: Динамиката в концентацията на нитратни йони по години
Фиг. 12: Средногодишни концентрации на показателя „желязо”

Графика 1: Разпределение на площта на община Ситово по видове територии
Графика 2: Динамика на населението в община Ситово 2015-2020 г.
Графика 3: Сравнителна характеристика на населението по постоянен и настоящ адрес 2015-2020 г.

СПИСЪК НА ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

БД	Басейнова дирекция
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ВЕЕС	Висш експертен екологичен съвет
ПСОВ	Пречиствателни станции за отпадни води
ДБ	Държавен бюджет
ДЛС/ДГС	Държавно ловно/горско стопанство
ЕРЕВВ	Европейския регистър на емисиите на вредни вещества
ЕРИПЗ	Европейски регистър за изпускане и пренос на замърсители
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗЗВВХВПП	Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества, препарати и продукти

ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗЗТ	Закон за защитени територии
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИЕО	Индивидуални емисионни ограничения
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КР	Комплексни разрешителни
ЛУП	Лесоустройствен план
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НДЕФ	Национален доверителен екофонд
НДНТ	Най-добри налични техники
НПОБР	Национален план за опазване на биологичното разнообразие
НПО	Неправителствени организации
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСОБР	Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
НСОСПД	Национална стратегия по околна среда и План за действие
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОБ	Общински бюджет
ПДК	Пределно допустими концентрации
ПООС	Програма за опазване на околната среда
ПУО	Програма за управление на отпадъците
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
РИОСВ	Регионална инспекция за околна среда и води
СЦР	Северен централен район
СКОС	Стандарти за качество на околната среда
СПРЗСР	Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони
ТБО	Твърди битови отпадъци/такса „битови отпадъци“
dka	Декар
xa	Хектар
t	Тон

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1 - Раздел „Лечебни растения“ към Програма за опазване на околната среда на община Ситово 2021-2028 г.